

การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร
INTERNAL QUALITY ASSURANCE IMPLEMENTATION
IN VOCATIONAL INSTITUTE IN BANGKOK

สุภกิจ เทียนถาวร
SUPAKIT TEANTAWORN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2546

ISBN 974-324-403-5

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

INTERNAL QUALITY ASSURANCE IMPLEMENTATION
IN VOCATIONAL INSTITUTE IN BANGKOK

สุภกิจ เทียนถาวร

SUPAKIT TEANTAWORN

เลขหน้.....
เลขทะเบียน 47733
วัน, เดือน, ปี. 2. 2. ๒๕๔๖

.b.....
.i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2546

ISBN 974-324-408-5

**INTERNAL QUALITY ASSURANCE IMPLEMENTATION
IN VOCATIONAL INSTITUTE IN BANGKOK**

SUPAKIT TEANTAWORN

**ATHESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION
PROGRAM IN VOCATIONAL CURRICULUM AND INSTRUCTION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT ' S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2003

ISBN 974-324-408-5

COPYRIGHT 2003

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT ' S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษา
เขตกรุงเทพมหานคร

INTERNAL QUALITY ASSURANCE IMPLEMENTATION IN VOCATIONAL
INSTITUTE IN BANGKOK

ชื่อนักศึกษา นายสุภกิจ เทียนถาวร

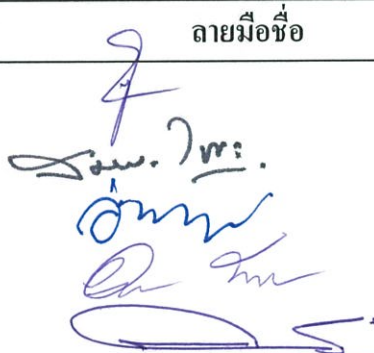
รหัสประจำตัว 44064708

ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.ผดุงชัย ภู่อพัฒน์

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.คมศร วงษ์รักษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
ดร.ผดุงชัย ภู่อพัฒน์	
รศ.ดร.สมพร ไชยะ	
ผศ.ดร.อำนาจ ตั้งเจริญชัย	
ผศ.ดร.อรสา โกศลนันทกุล	
ดร.ราชันย์ บุญธิมา	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 7 พฤษภาคม 2546 เวลา 9.30 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ ณ ห้องสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว
(รศ.ดร.บุญวัฒน์ อัทธู)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่...๓๑...เดือน...พฤษภาคม...พ.ศ.๒๕๔๖...

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา

เขตกรุงเทพมหานคร

นักศึกษา

นายสุภกิจ เทียนถาวร

รหัสประจำตัว

44064708

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา

พ.ศ.

2546

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร. ผดุงชัย ภูพัฒน์

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร. คมศร วงษ์รักษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร และกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครู อาจารย์ สถาบันการอาชีวศึกษา 29 สถานศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 320 คน แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งใช้กรอบแนวคิดของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มี 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบประเมินผล การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร มีสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ภาพรวม และรายขั้นตอน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ตามลำดับ
2. สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร มีปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ภาพรวม และรายขั้นตอน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน การตรวจสอบประเมินผล การดำเนินการตามแผน และการวางแผนการปฏิบัติงาน ตามลำดับ
3. สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 กับ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 มีความคิดเห็น ต่อ สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ภาพรวม

และรายชั้นตอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร1 กับ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 มีความคิดเห็น ต่อ ปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ภาพรวม และรายชั้นตอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Thesis Title	Internal Quality Assurance Implementation in Vocational Institute in Bangkok
Student	Mr. Supakit Teantaworn
Student ID	44064708
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Vocational Curriculum and Instruction
Year	2003
Thesis Advisor	Dr. Phadungchai Pupat
Thesis Co – advisor	Dr. Komsorn Wongraksa

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and compare Internal Quality Assurance in vocational institute Bangkok. The samples were 320 teachers in vocational institute from 29 schools in Bangkok. Questionnaires were 5 rating scales consisting of 4 steps : planning ; doing ; checking ; and acting. Statistics for analyzing the data were percentage , arithmetic mean , standard deviation and t-test.

The results of this research were :

1. Internal Quality Assurance in vocational institute in Bangkok in total and each steps were at moderate level. The mean of each steps from higher to the lower were planning , doing , checking and acting respectively.

2. The problem of Internal Quality Assurance in vocational institute in Bangkok in total and each steps were at moderate level. The mean of each steps from higher to the lower were acting, checking, doing and planning respectively.

3. Comparing Internal Quality Assurance in vocational institute between Bangkok 1 and Bangkok 2 in total and each step , there were not significant differences at : .05 level.

4. Comparing the problems of Internal Quality Assurance in vocational institute between Bangkok 1 and Bangkok 2 in total and each steps , there were not significant differences at : .05 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีนั้นได้รับความอนุเคราะห์จาก ดร. ผดุงชัย ภูพัฒน์ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร. คมสร วงษ์รักษา ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ความกรุณาแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขวิทยานิพนธ์ตั้งแต่เริ่มจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และด้วยความเคารพยิ่ง รศ.ดร. สมพร ไชยะ ผศ.ดร. เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม และ ผศ.ดร. อำนาจ ตั้งเจริญชัย ที่ได้กรุณาแนะนำแนวทาง และให้คำแนะนำจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีทุกประการ

ขอขอบพระคุณ ดร. สิริรักษ์ รัชชสถานติ ดร. วีระพันธ์ โชติวินิช นาง ผ่องพรรณ จรัสจินดารัต นาย สุรศักดิ์ ศรีน้อย และ นาย สวัสดิ์ บุญเถื่อน ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และขอขอบพระคุณ ครู อาจารย์ และสถานศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ซึ่งคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเพื่อทดแทนพระคุณพ่อแม่ และ ครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่การวิจัยในครั้งนี้

สุภกิจ เทียนถาวร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	VI
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญภาพ.....	X
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	4
1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.6 คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	7
2.2 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	17
2.3 การประกันคุณภาพด้านอาชีวศึกษา.....	31
2.4 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	40
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	76
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย.....	81
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	81
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	82
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	124
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	124
5.2 สมมติฐานการวิจัย.....	124
5.3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	125
5.4 สรุปผลการวิจัย.....	127
5.5 อภิปรายผล.....	129
5.6 ข้อเสนอแนะ.....	132
บรรณานุกรม	134
ภาคผนวก ก.....	139
ภาคผนวก ข.....	148
ประวัติผู้เขียน.....	160

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ความหมายของการประกันคุณภาพของนักวิชาการจำแนกตามเนื้อหา.....	9
2.2 ตัวอย่างแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครู อาจารย์ สังกัด กรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร.....	82
4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม.....	90
4.2 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพ และลำดับที่ของสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน.....	92
4.3 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพ และลำดับที่ของสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน.....	94
4.4 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพ และลำดับที่ของสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล.....	96
4.5 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพ และลำดับที่ของสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน.....	98
4.6 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพ และลำดับที่ของสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวม 4 ขั้นตอน.....	99
4.7 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพ และลำดับที่ของปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน.....	100
4.8 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพ และลำดับที่ของปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน.....	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.9 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพ และลำดับที่ของปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล.....	104
4.10 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพ และลำดับที่ของปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน.....	106
4.11 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพ และลำดับที่ของปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวม 4 ขั้นตอน.....	107
4.12 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน.....	108
4.13 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน.....	110
4.14 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล.....	112
4.15 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน.....	114
4.16 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวม 4 ขั้นตอน.....	115
4.17 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน.....	116
4.18 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน.....	118
4.19 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล.....	120

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.20	
เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน.....	122
4.21	
เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวม 4 ขั้นตอน.....	123

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 การวิเคราะห์คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงระบบ.....	12
2.2 ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของแผนต่างๆ ที่สถานศึกษาควรจัดทำ.....	58
2.3 ขั้นตอนการวางแผน.....	59
2.4 การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย.....	60
2.5 ตัวอย่างแนวการคิดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย ที่ต้องการและเชื่อมโยงหรือหลอมรวมกับเป้าหมายอื่น.....	63
2.6 กิจกรรมการตรวจสอบประเมินผลภายใน.....	66
2.7 การจัดหา / จัดทำเครื่องมือ.....	67
2.8 ขั้นตอนแปลความหมาย.....	71

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและเศรษฐกิจสูงมีการแข่งขันกันอย่างมาก ซึ่งความรู้ความสามารถ และภูมิปัญญาของคนในประเทศนับเป็นปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาศักยภาพของประเทศที่จะแข่งขันกับนานาชาติ ประเทศ จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศจะต้องเรียนรู้และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายต่อกระแสโลก จึงส่งผลให้หลายประเทศหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษา เพราะเป็นกลไกหรือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งการศึกษาและประเด็นสำคัญของการพัฒนาต่างมุ่งสู่การพัฒนาด้านคุณภาพของคนเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อจะทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้คนรู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักฟังตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2544 : 1) ซึ่งการศึกษาอาชีพมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ความเจริญก้าวหน้าของเศรษฐกิจและสังคมมาจากทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ

ถึงแม้ว่าในระยะเวลาที่ผ่านมา ได้มีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยมา โดยตลอด แต่จากการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านความรู้ ความคิดในระดับ มัธยมศึกษาของกรมวิชาการ เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2545 พบว่า มีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ คือ แค่อสอบผ่านในแต่ละวิชา และบางวิชาที่สอบตก โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ และการเขียนภาษาอังกฤษ ซึ่งได้คะแนนต่ำมาก เช่น นักเรียนชั้น ม.6 ได้คะแนนวิชาคณิตศาสตร์ 14 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน และวิชาการเขียนภาษาอังกฤษ ได้ 11.4 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน เป็นต้น แสดงว่านักเรียนทำข้อสอบได้ไม่ถึง 1 ใน 3 ของข้อสอบทั้งหมด (กรมสามัญศึกษา.2545) [Online] นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว จริยธรรม คุณธรรม และความปลอดภัยของร่างกายและจิตใจของเด็กไทยก็อยู่ในสภาวะเสี่ยงเช่นกัน ดังตัวอย่างของปัญหาการทะเลาะวิวาทกันของนักเรียนนักศึกษา และปัญหายาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาดอยู่ในสถานศึกษาขณะนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2544 : 2) ซึ่งจำเป็นจะต้องแก้ไข เพราะอนาคตของประเทศไทยขึ้นอยู่กับเด็กและเยาวชนในวันนี้ เพราะในโลกยุคใหม่การแข่งขันขึ้นอยู่กับความรู้

และความสามารถของคนในชาติ โดยเฉพาะในเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐาน ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการเรียนรู้โดยเร็วที่สุด เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนให้สามารถคิดเป็น ทำเป็น มีทักษะในการจัดการ มีคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม รักการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง (รุ่ง แก้วแดง.2543.) และเนื่องจากการศึกษาด้านอาชีวศึกษา มีผลกระทบและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้การพัฒนาทางการศึกษาไม่เท่าที่ควร เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ต่ำและไม่สามารถออกไปรองรับยังระบบอุตสาหกรรมได้ ซึ่งส่งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนาการศึกษาของไทย โดยจะเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่งให้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพตนเองโดยการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษานั้น ๆ

ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก และตามมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกด้วย

กรมอาชีวศึกษา ซึ่งมีหน้าที่หลักในความรับผิดชอบ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในส่วนนี้ได้จัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา โดยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งวิรัช กุมุทมาศ (2527 : 49 –50 อ้างในธนา หิยหล้า หนึ. 2543 : 1) ได้กล่าวถึงบทบาทของกรมอาชีวศึกษาในส่วนของจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาว่า การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่มีบทบาท และสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมบุคลากรให้มีอาชีพเป็นหลักเป็นฐานในอนาคตและช่วยให้ผู้มีอาชีพอยู่แล้วมีความก้าวหน้าในอาชีพของตัวเอง เพื่อให้ประชาชนมีอาชีพที่ดี เหมาะสมกับความต้องการของตนและประเทศ และย่อมจะนำมาซึ่งความมั่นคงทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ

ซึ่งกรมอาชีวศึกษาได้เปลี่ยนแปลงการจัดระบบการบริหารใหม่ให้อยู่ในรูปของกลุ่มสถานศึกษา ซึ่งเรียกว่า สถาบันการอาชีวศึกษา และแบ่งออกเป็นแต่ละสถาบันการอาชีวศึกษาแต่ละเขต โดยมีผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ และสามารถสั่งการได้เองเพื่อเหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินงานให้มีศักยภาพในตนเองมากยิ่งขึ้นในการบริหารสถานศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษาในแต่ละสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง โดยมีการประกันคุณภาพสถานศึกษาควบคู่กันไป

สำหรับการประกันคุณภาพทางอาชีวศึกษา จะมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากการศึกษาสายสามัญ เนื่องจากการอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ ซึ่งความสำเร็จของการจัด

อาชีวศึกษาจะขึ้นอยู่กับคุณภาพของผลผลิต ซึ่งหมายความว่าบุคคลจะต้องมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการรวมทั้งผู้จบการศึกษา ด้านอาชีวศึกษาต้องสามารถสร้างงานให้กับตนเองได้ (ชินภัทร์ ภูมิรัตน์ 2544 : 1.3 – 1.4) โดยมีกระบวนการหลักของระบบการประกันคุณภาพอาชีวศึกษาดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) โดยการ

1.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษา ตัวชี้คุณภาพและเกณฑ์การประเมิน

1.2 พัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนา นำแผนไปใช้ บริหารจัดการ และกำกับ ติดตามการดำเนินงานต่าง ๆ ตามแผนอย่างจริงจังต่อเนื่อง

2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Auditing) โดยกระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา และจัดทำรายงานของสถานศึกษาต่อประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม และการตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐาน

3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) ซึ่งเป็นกลไกต่อเนื่องจากการตรวจสอบคุณภาพ เพื่อประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การประเมินโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลหน่วยงานต้นสังกัด ถือเป็น การประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานประเมินภายนอกตามกฎหมายการศึกษาถือเป็น การประเมินคุณภาพภายนอก (พัชรวิสา วาทิตย์. 2544 : 2.2)

ดังนั้นการประกันคุณภาพภายในมีความสำคัญในการพัฒนาการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งมีข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพของผู้เรียน ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา แต่เนื่องจากการประกันคุณภาพในสถานศึกษานั้นมีความยุ่งยากในการดำเนินการต่างๆ จึงเกิดปัญหาในการดำเนินงานเกิดขึ้นทำให้การทำงานล่าช้าและในสถานศึกษาไม่มีความเข้าใจในการประกันคุณภาพทำให้หลงทิศทางจึงเป็นปัญหาในสถานศึกษาต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนไม่เกิดการพัฒนาก่อเกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะทำการวิจัย การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเกิดขึ้น เพื่อนำสารสนเทศที่ได้ไป เพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม กลุ่ม สถาบันการอาชีวศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม กลุ่ม สถาบันการอาชีวศึกษา

1.3 สมมติฐานการวิจัย

- 1.สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร1และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร2 มีสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกัน
- 2.สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร1และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร2 มีปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกัน

1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2544 : 13) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนการปฏิบัติงาน
2. การดำเนินการตามแผน
3. การตรวจสอบประเมินผล
4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาคำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ครู อาจารย์ สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 มีจำนวน 1912 คน จำแนกเป็น ครู อาจารย์ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 จำนวน 847 คน และ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 จำนวน 1065 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู อาจารย์ สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ซึ่งได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan และรูปแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร โดยมีครู อาจารย์ จำนวนทั้งสิ้น 320 คน จำแนกเป็น ครู อาจารย์ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 จำนวน 143 คน และ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 จำนวน 177 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กลุ่มสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

2.1.1 สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1

2.1.2 สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย สภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มี 4 ขั้นตอน คือ

2.2.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน

2.2.2 การดำเนินการตามแผน

2.2.3 การตรวจสอบประเมินผล

2.2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

1.6 คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อความเข้าใจในการวิจัยผู้วิจัยจึงกำหนดความหมายของคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารงานของสถานศึกษาที่ทำให้สถานศึกษามีประสิทธิผล สามารถบรรลุถึงมาตรฐานคุณภาพที่กำหนดไว้ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความมั่นใจในคุณภาพของสถานศึกษา

2. การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานทางการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีการจัดตั้งบุคลากรหรือหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาเองเป็นผู้กำกับดูแลในสถานศึกษานั้น

3. การประกันคุณภาพอาชีวศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือการปฏิบัติใดๆ ที่ได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่วางไว้แล้ว ทำให้เกิดความเชื่อมั่น และยอมรับว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษามีคุณภาพและคุณลักษณะที่ตรงตามที่พึงประสงค์

4. การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ หมายถึง สภาพและปัญหาการจัดทำและเตรียมการเพื่อสร้างความพร้อมให้แก่บุคลากรเพื่อการประกันคุณภาพภายในและรับการประกันคุณภาพภายนอก

5. สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการการจัดระบบการทำงานให้มีคุณภาพ เพื่อทำการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีใน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุง ดังนี้ คือ

5.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน หมายถึง การเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ มีเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงาน มีผู้รับผิดชอบ มีระยะเวลาและทรัพยากรที่ใช้ เพื่อทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ

5.2 การดำเนินการตามแผน หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ให้เสร็จเรียบร้อยตามแผนปฏิบัติงาน

5.3 การตรวจสอบประเมินผล หมายถึง กลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาและทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้เพียงใด

5.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน หมายถึง การตรวจสอบประเมินผลขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อทำการปรับปรุงการทำงานและพัฒนางานของตนเองต่อไป

6. ปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาใน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุง

7. สถาบันการอาชีวศึกษา หมายถึง สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 ซึ่งมีระบบการบริหารงานอาชีวศึกษา มีสถานศึกษาสังกัด อาชีวศึกษาอยู่ภายใต้การบริหารงานของสถาบันการอาชีวศึกษา

8. ครู อาจารย์ หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนหรือควบคุมดูแลการปฏิบัติงานสอนทางด้านวิชาชีพ ในสถาบันการอาชีวศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาและนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิค เขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้เสนอทฤษฎี โดยแบ่งสาระที่สำคัญดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
- 2.2 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 2.3 การประกันคุณภาพด้านอาชีวศึกษา
- 2.4 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพ

การสร้างคุณภาพนับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน สามารถแบ่งพัฒนาการออกได้แบ่งเป็น 4 ขั้น ดังที่ Hutchins (1991 : 3 – 4) และ Dale and Plunkett (1991 : 4) ได้อธิบายไว้พอสรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การตรวจสอบ (Inspection) โดยหน่วยตรวจสอบ ตรวจสอบผลิตภัณฑ์เทียบกับข้อกำหนด การแบ่งกลุ่มสินค้า การคัดเกรด และรายงานไปยังหน่วยผลิตเพื่อแก้ไข

ขั้นที่ 2 การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) โดยหน่วยตรวจสอบหรือหน่วยควบคุมคุณภาพ มีจุดเน้นในการควบคุมกระบวนการผลิตให้มีความสูญเสียน้อยที่สุด ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีการตรวจสอบตนเอง มีการทดสอบสินค้า การให้ข้อมูลป้อนกลับ และการแก้ไข

ขั้นที่ 3 การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) มีหน่วยประกันคุณภาพที่ให้การฝึกอบรมและให้คำแนะนำปรึกษาให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพมีจุดเน้นในการประกันกระบวนการและคุณภาพของสินค้า และมีทั้งการตรวจสอบจากบุคคลภายนอก และการตรวจสอบภายในองค์กร มีเกณฑ์มาตรฐานที่เป็นสากล เช่น ISO 9000 , BS 5750 เป็นต้น

ขั้นที่ 4 การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management) เป็นการให้ความสำคัญกับคุณภาพมากขึ้นจุดเน้น คือการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในทุกกระบวนการการทำงานเป็นกลุ่มและทุกคนในองค์กรเป็นผู้รับผิดชอบคุณภาพ

จากพัฒนาการของคุณภาพ ของ Hutchins และ Dale and Plunkett ดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าโดยทั่วไปการประกันคุณภาพ หมายถึง การประกันคุณภาพกระบวนการผลิต ดั่งนิยามของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านคุณภาพ ดังนี้

Stebbing (1993 : 19 – 22) กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับระบบคุณภาพทุกระบบ การรวบรวมข้อมูล การวางแผนกิจกรรมทุกชนิด และการให้รายละเอียดหรือ คำแนะนำต้องกระทำก่อนลงมือทำกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้สามารถควบคุมขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับที่ Peratec (1995 : 116) และ ISO 8402 (อ้างใน Juran and Gryna. 1993 : 565) นิยามว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ที่ได้มีการวางแผนไว้และทำอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าสินค้าหรือบริการ จะบรรลุถึงความต้องการด้านคุณภาพที่กำหนดให้อย่างน่าพอใจ

Vroman and Luchsinger (1994 : 329) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าสินค้าถึงมาตรฐานคุณภาพที่ได้ระบุไว้แล้ว และเป็นการให้ความสนใจกับวิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการตัดสินระดับของคุณภาพของสินค้าระหว่างการผลิตหรือการบริการ นอกจากนี้ Vroman and Luchsinger ยังเสริมว่าการประกันคุณภาพมักใช้กันอย่างกว้างขวางในองค์กรแบบเก่า และในองค์กรที่ถูกกำกับโดยหน่วยงานภายนอกเพื่อส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพ ในองค์กรแบบใหม่ การประกันคุณภาพเป็นความรับผิดชอบของทีมทำงานที่ให้การสนับสนุน และของแต่ละบุคคลที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพด้วยตนเอง

Morgan and Everett (1990 : 25 อ้างใน Cuttance. 1993 : 19) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ เป็นโครงสร้างเพื่อรับประกันว่าระบบสำหรับพัฒนาและเตรียมการให้เกิดผลผลิตที่ต้องการนั้น ได้สร้างวิธีการปฏิบัติเพื่อรับประกันคุณภาพไว้ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการแล้ว เป็นการพยายามป้องกันความสูญเสียให้เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มแรก และเป็นการรับประกันว่าการบริการจะบรรลุมาตรฐานที่กำหนดไว้ภายใต้ข้อจำกัดของทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับ Oakland (อ้างใน Cuttance. 1993 : 19) ที่ให้ทัศนะว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การป้องกันปัญหาด้านคุณภาพด้วยการวางแผนและจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ รวมถึงการวางระบบบริหารงานที่มีคุณภาพและการประเมินความสามารถที่จะทำงาน การตรวจสอบการปฏิบัติงานของระบบ และการทบทวนของตัวระบบเอง

ส่วน Cuttance (1994 : 5) ได้ให้นิยามของการประกันคุณภาพ หมายถึงว่า กลยุทธ์ที่ได้วางแผนไว้อย่างเป็นระบบและการปฏิบัติงานที่ได้มีการออกแบบไว้โดยเฉพาะ เพื่อรับประกันว่ากระบวนการได้รับการกำกับดูแล รวมถึงการปฏิบัติงานนั้นมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อยู่ตลอดเวลา

ซึ่งความเห็นของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น พบว่า ความหมายของการประกันคุณภาพที่นิยามไว้ สามารถจำแนกเนื้อหาออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กระบวนการทำงานที่ประกอบด้วย

การวางแผนปฏิบัติการ และการปฏิบัติงานตามแผน กับเหตุผลของการใช้กระบวนการทำงานดังกล่าว ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ความหมายของการประกันคุณภาพของนักวิชาการจำแนกตามเนื้อหา

นักวิชาการ	กลุ่มที่ 1 กระบวนการทำงาน		กลุ่มที่ 2 เหตุผล
	การวางแผนปฏิบัติงาน	การปฏิบัติงานตามแผน	
Setbbing	การวางแผนกิจกรรม	การควบคุมขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม	เพื่อให้ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปอย่างเหมาะสม
Peratec and ISO 8402	การวางแผนการกระทำต่าง ๆ	การกระทำอย่างเป็นระบบ	เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าสินค้าและบริการจะบรรลุถึงคุณภาพที่กำหนดไว้
Vroman and Luchsinger	การระบุนมาตรฐานของสินค้าหรือบริการ การกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการปฏิบัติงาน	การใช้วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ตัดสินระดับคุณภาพของสินค้าหรือบริการ	เพื่อให้มั่นใจว่าสินค้าถึงมาตรฐานที่ได้รับไว้แล้ว
Morgan and Everett	เค้าโครงร่างวิธีการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอนของระบบการผลิต	วิธีการปฏิบัติที่ป้องกันความสูญเสีย และควบคุมให้ถึงมาตรฐาน	เพื่อรับประกันคุณภาพของผลผลิตและบริการ และป้องกันความสูญเสียมิให้เกิดขึ้น
Oakland	การวางแผนและจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบและการวางระบบ	การตรวจสอบและทบทวนการปฏิบัติงานของระบบ	เพื่อป้องกันปัญหาด้านคุณภาพ
Cuttance	กลยุทธ์ที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ	การปฏิบัติงานตามระบบที่วางแผนไว้เพื่อให้ผลงานเป็นไปตามทิศทางและเป้าหมาย	เพื่อรับประกันคุณภาพของกระบวนการและผลผลิต

จากความหมายของการประกันคุณภาพของนักวิชาการดังตารางที่ 2.1 ผู้วิจัยจึงสรุปว่าการประกันคุณภาพ หมายถึง การรับประกันคุณภาพของกระบวนการทำงานว่ามี การวางแผนและการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพมาตรฐานตรงตามที่กำหนดไว้ตลอดเวลา

2.1.2 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เกิดจากการรวมแนวคิด 2 อย่างเข้าด้วยกัน คือ แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ และแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา ประเทศที่ริเริ่มพัฒนา แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา คือ ประเทศอังกฤษ ซึ่งได้เริ่มนำแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพไปใช้ในสถานศึกษา ในปี 1988 และในปี 1992 ได้เริ่มใช้มาตรฐาน BS 5750 หรือ ISO 9000 มากำหนดมาตรฐานทางการศึกษา ข้อกำหนดที่สำคัญของ BS 5750 หรือ ISO 9000 นี้ทำให้เกิดแนวทางสำหรับการปฏิบัติของโรงเรียนเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น และแนวคิดนี้ได้แพร่หลายไปยังประเทศต่าง ๆ ในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน

ความหมายของคุณภาพการศึกษาที่เน้นการผสมผสานคุณภาพ 3 ส่วน คือ คุณภาพตามมาตรฐานทางการศึกษา คุณภาพตามความต้องการของผู้รับบริการ และคุณภาพตามความมุ่งหมายของผู้ให้บริการ โดยคุณภาพ 2 ส่วนแรกจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคุณภาพของส่วนที่ 3 เกิดขึ้นก่อน ซึ่งได้แก่กระบวนการบริหารการศึกษามีคุณภาพ ดังนั้น เมื่อนำหลักการของการประกันคุณภาพที่เน้นการวางแผนและการกระทำอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าผลการปฏิบัติงานจะบรรลุถึงมาตรฐานที่เป็นข้อกำหนดได้ตลอดเวลา มาใช้กับกระบวนการบริหารการศึกษาและมีผู้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 7) การประกันคุณภาพการศึกษาหมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรงได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และ ผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดการประกันคุณภาพมีแนวคิดบนพื้นฐานการป้องกันไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ

ไพฑูริย์ สตินลาวัฒน์ (2539 : 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารการศึกษาดำเนินการที่มุ่งหวังปรับปรุงให้ดีขึ้น

ไพบุลย์ วงษ์วีระโชติ (2539 : 37) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการประกันคุณภาพ การศึกษา หมายถึง มาตรการที่กำหนดแนวปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินงานในการจัดการศึกษา เพื่อจะช่วยให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีหลักประกันว่านักเรียนจะมีมาตรฐานการศึกษาเป็นที่ยอมรับของสังคม

เข็มทอง สิริแสงเลิศ (2540 : 33) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การรับประกันคุณภาพของกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนว่า ได้มีการวางแผนการทำงานและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลผลิตของโรงเรียนมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานทางการศึกษา และตรงตามความต้องการของผู้รับบริการได้ตลอดเวลา

สงบ ลักษณะ (2541 : 2) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการวางแผนและกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษา ที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาผู้เรียนให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่ระบุไว้ในหลักสูตรและตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

กรมอาชีวศึกษา (2542 : 8) ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกิจกรรมหรือการปฏิบัติใดๆ ที่ได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่วางไว้แล้วทำให้เกิดความเชื่อมั่นและยอมรับว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษามีคุณภาพและคุณลักษณะตรงตามที่ประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน(2541 : 4) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพ หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษามีแนวทางจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการนโยบายและจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐและได้ดำเนินการตามแนวดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียน

จึงทำให้ผู้วิจัยสรุปว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การรับประกันคุณภาพของกระบวนการบริหารงานของสถานศึกษาว่า ได้มีการวางแผนการทำงานและดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบเพื่อให้ผลผลิตของโรงเรียนมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานทางการศึกษาและตรงความต้องการของผู้รับบริการได้ตลอดเวลาโดยมีองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพด้วยตนเอง (Quality Control)
2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit)
3. การประเมินคุณภาพโดยองค์การภายนอก (Quality Assessment)

2.1.3 ทฤษฎีเชิงระบบ (Systems theory)

ทฤษฎีเชิงระบบ จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงระบบได้มากยิ่งขึ้น ดังนี้

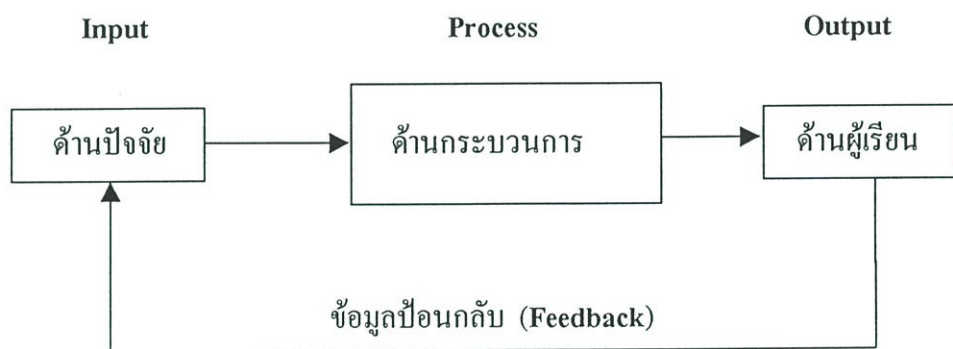
ทฤษฎีเชิงระบบเป็นทักษะการจัดการ ซึ่งมององค์การเป็นระบบตามหน้าที่ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในทฤษฎีนี้ ระบบ (System) เป็นกลุ่มของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งต้องการบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันทุกระบบ องค์การประกอบด้วย 4 ส่วนที่เกี่ยวข้องกัน (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ . 2541 : 58 – 59) คือ

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วยทรัพยากรมนุษย์ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การเงินและข้อมูลที่ใช้เพื่อผลิตสินค้าและบริการ
2. กระบวนการแปรรูป (Transformation Process) ประกอบด้วย การจัดการเทคโนโลยี และการปฏิบัติการผลิต เพื่อเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าเป็นผลผลิต
3. ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย สินค้าและบริการ กำไรและขาดทุน พฤติกรรมพนักงาน และผลลัพธ์ที่คาดหวังอื่น ๆ ผลผลิตเหล่านี้เป็นผลผลิตโดยผู้บริหารในทุกระดับที่ทำงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ

4. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) นำข้อมูลที่ได้นำกลับมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขไม่ว่าจะเป็นด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลิต และผลผลิต สารสนเทศต่างๆ เพื่อให้ผลผลิตดียิ่งขึ้น

ในทางการศึกษา ปัจจัยนำเข้า คือ ผู้บริหาร ครู หลักสูตร สื่อ สภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษา ผู้เรียนที่เป็นคุณลักษณะแรกเข้า และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกส่วน ด้านกระบวนการ คือ กระบวนการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ด้านผลผลิต คือ คุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นที่คาดหวัง ความต้องการ ความพึงพอใจ ของผู้เรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกส่วน และเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับโรงเรียน ระดับชาติ

ดังนั้น การกิจสำคัญของสถานศึกษา หรือโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ทั้งด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต (คุณลักษณะของผู้เรียน) ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามหลักการวิเคราะห์เชิงระบบได้ ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 การวิเคราะห์คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเชิงระบบ

ระบบคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย ด้านปัจจัยที่เป็นคุณลักษณะของผู้บริหาร ครู หลักสูตร ด้านกระบวนการ ที่เป็นการจัดองค์กรการบริหาร ความร่วมมือกับชุมชน การจัดการเรียนการสอน และด้านผู้เรียน ที่เป็นคุณลักษณะของผู้เรียน

ดังนั้น การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงต้องดำเนินการทั้งระบบ ทั้งด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผู้เรียน โดยพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของทุกด้าน ด้วยข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งไม่ใช่ทำด้านใดด้านหนึ่งแต่ต้องทำทั้งระบบ

2.1.4 ระบบประกันคุณภาพ

Crosby (1986 : 59 – 86) ได้เสนอหลักการของคุณภาพ 4 ประการ คือ

1. คุณภาพ คือ การทำได้ตรงตามข้อกำหนด ไม่ใช่ความดีหรือความงาม

2. ระบบคุณภาพ คือ การป้องกัน ไม่ใช่การประเมิน
3. มาตรฐานของผลงาน คือ การปลอดความบกพร่อง (Zero defects)
4. การวัดคุณภาพ คือ การหาค่าใช้จ่ายที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน ไม่ใช่

การหาตัวบ่งชี้มาตรฐาน

หลักการทั้ง 4 ข้อนี้ เป็นสิ่งบ่งชี้ว่าระบบคุณภาพเป็นระบบเพื่อการป้องกันและแก้ไข ปัญหาและความบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้น สอดคล้องกับที่ The International Standards of Organizations (ISO) และองค์การอื่น ๆ ในหลายประเทศที่ได้สร้างมาตรฐานในการประกันคุณภาพ ได้นิยามระบบคุณภาพไว้ว่าเป็นระบบที่มีลักษณะดังนี้ (Cuttance. 1993 : 19)

1. มีการออกแบบโครงสร้าง ความรับผิดชอบ ขั้นตอน กระบวนการ และแหล่งทรัพยากรขององค์การ เพื่อนำมาใช้กับการบริหารเพื่อคุณภาพ
2. ฝ่ายบริหารได้พัฒนา จัดตั้ง และนำระบบคุณภาพไปใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อให้นโยบายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้บรรลุผลสำเร็จ
3. ระบบคุณภาพต้องมีรายการองค์ประกอบต่างๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ใน มาตรฐานนานาชาติอย่างเหมาะสม
- 4.ภารกิจของระบบคุณภาพ คือ การให้ความเชื่อมั่นว่า
 - ทุกคนเข้าใจระบบเป็นอย่างดี และระบบนั้นมีประสิทธิผล
 - สินค้าหรือบริการสามารถตอบสนอง ความคาดหวังลูกค้าได้แท้จริง
 - เน้นที่การป้องกันปัญหามากกว่าการแก้ไขหลังจากเกิดปัญหา

การที่ระบบคุณภาพมีจุดเน้นในการป้องกันปัญหามากกว่าการแก้ไข ซึ่งเป็นการรับประกันว่ากระบวนการปฏิบัติงานทั้งหมดไม่มีข้อบกพร่อง ด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ จึงเรียกได้อีก อย่างหนึ่งว่า ระบบบริหารคุณภาพ (Quality Management System) หรือระบบประกันคุณภาพ (Quality Assurance System) และทำให้ระบบประกันคุณภาพเป็นระบบของการวางแผนและการควบคุมการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ดังระบบประกันคุณภาพของ Juran and Gryna.(1993 : 83) ที่เรียกว่า Quality trilogy ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนคุณภาพ (Quality Planning) เป็นการเตรียมการในด้านต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของคุณภาพ ได้แก่

- 1) การกำหนดลูกค้า ทั้งลูกค้าภายนอก และลูกค้าภายใน
- 2) การตัดสินใจความต้องการของลูกค้า
- 3) การพัฒนาส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า
- 4) การตั้งเป้าหมายคุณภาพถึงระดับที่ลูกค้าต้องการ ในราคาที่ต่ำที่สุด
- 5) การพัฒนากระบวนการผลิตที่จำเป็น

6) การพิสูจน์ความสามารถของกระบวนการว่าสามารถบรรลุเป้าหมายของคุณภาพได้ภายใต้เงื่อนไขของการปฏิบัติ

2. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นวิธีการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางคุณภาพด้วยการกระทำต่าง ๆ คือ

- 1) เลือกสิ่งที่จะควบคุม
- 2) เลือกหน่วยในการวัด
- 3) กำหนดการวัด
- 4) กำหนดมาตรฐานของผลงาน
- 5) วัดผลการปฏิบัติงาน
- 6) แปลความหมายของความแตกต่างระหว่างผลงานกับมาตรฐาน
- 7) ปฏิบัติการแก้ไข

3. การปรับปรุงคุณภาพ (Quality Improvement) เป็นวิธีการเข้าสู่ระดับใหม่ของผลงาน โดย

- 1) พิสูจน์ความต้องการปรับปรุง
- 2) ระบุโครงการพิเศษสำหรับการปรับปรุง
- 3) แนะนำโครงการ
- 4) ดำเนินการวินิจฉัยค้นหาสาเหตุ
- 5) จัดวิธีการแก้ไข
- 6) พิสูจน์ว่าวิธีการแก้ไอนั้นได้ผลภายใต้เงื่อนไขการปฏิบัติ
- 7) จัดการควบคุมเพื่อให้ได้ผลตามต้องการ

แนวคิดของ Juran เน้นที่การวางแผน การควบคุมและการปรับปรุง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น สอดคล้องกับกระบวนการป้องกันและแก้ปัญหาเพื่อประกันคุณภาพของ Vroman and Luchsinger (1994 : 189) ที่เรียกว่า PDCA Cycle for Problem Solving ซึ่งกระบวนการนี้เป็นที่รู้จักในชื่อต่าง ๆ กัน เช่น Deming Cycle หรือ Shewhart Cycle แต่ไม่ว่าจะเรียกด้วยชื่อใด กระบวนการ PDCA Cycle for Problem Solving ก็จะมีขั้นตอนและรายละเอียดเหมือนกัน คือ

P = Plan ขั้นวางแผน หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูล การระบุปัญหา และการวางแผนปรับปรุง

D = Do ขั้นปฏิบัติ หมายถึง การนำแผน หรือ โครงการนำร่องไปปฏิบัติ

C = Check ขั้นตรวจสอบ หมายถึง การวัดผลการปฏิบัติเทียบกับเกณฑ์

A = Act ขั้นแก้ไข หมายถึง การดำเนินการปรับปรุง และจัดระบบใหม่ทั่วทั้งองค์กร ซึ่งในขั้นนี้จะย้อนกลับไปขั้นตอนแรก คือ การวางแผนเพื่อปรับปรุงต่อไป

PDCA Cycle for Problem Solving ของ Vroman and Luchsinger มีกระบวนการที่สอดคล้องกับ Quality Trilogy ของ Juran ดังนี้ P คือ Quality Planning, D, และ C คือ Quality Control และ A คือ Quality Improvement นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า กระบวนการ PDCA นี้ยังเป็นขั้นตอนภายในของ Quality Control ของ Juran ด้วย

ดังนั้น จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับระบบคุณภาพ และกระบวนการประกันคุณภาพของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปว่า ระบบประกันคุณภาพแบ่งออกได้เป็น 3 ระบบย่อย คือ การวางแผนเกี่ยวกับคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ และการทบทวนระบบเพื่อปรับปรุงคุณภาพ ซึ่งทั้ง 3 ระบบนี้ใช้ในกระบวนการปฏิบัติงานทุกด้านขององค์การ

2.1.5 ระบบประกันคุณภาพศึกษา

ระบบประกันคุณภาพการศึกษา คือ การนำระบบประกันคุณภาพมาใช้เพื่อประกันคุณภาพของการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามแนวคิดของการประกันคุณภาพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าผลผลิตจะมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด แนวคิดนี้สอดคล้องกับ ลิปปินท์ เกตุทัต (2538 : 11 – 12) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาว่า การประกันคุณภาพเป็นเกณฑ์ที่เกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้น (Result – oriented Criteria) คือมีการตั้งเกณฑ์ว่าคุณภาพที่ต้องการคืออะไร และพยายามทำให้ได้ตามนั้น ซึ่งเป็นการดูจากผลผลิต และยังเป็นเกณฑ์ที่เกี่ยวกับกระบวนการ (Process – oriented Criteria) คือการเรียนการสอน การฝึกงาน กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งถือว่าการควบคุมคุณภาพ ที่กระทำโดยภาควิชาหรือโรงเรียน

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับคุณภาพในระยะ 40 ปีที่ผ่านมา Cuttance (1993 : 18) กล่าวว่า วิธีการบริหารเพื่อรับประกันคุณภาพ มี 3 วิธี คือ การควบคุมคุณภาพ (Quality Control – QC) ซึ่งเป็นระบบการเปรียบเทียบผลผลิตกับมาตรฐาน การประกันคุณภาพ (Quality Assurance – QA) ซึ่งเป็นระบบป้องกันความสูญเสีย ที่ให้ความสำคัญกับทั้งผลผลิตและกระบวนการผลิต และการบริหารคุณภาพทั้งห้วงองค์การ (Total Quality Management – TQM) ซึ่งเป็นระบบทั้งป้องกันและบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพ Cuttance เห็นว่าควรนำการประกันคุณภาพ (QA) และการบริหารคุณภาพทั้งห้วงองค์การ (TQM) มาใช้ร่วมกันเพื่อประกันคุณภาพศึกษา จึงจะครอบคลุมทุกแง่มุมที่ทำให้แน่ใจในคุณภาพของนักเรียนและการบริการ แนวคิดนี้สอดคล้องกับ Sallis (1993 : 20) ที่กล่าวถึงการนำการบริหารคุณภาพทั้งห้วงองค์การ (TQM) มาเป็นระบบหนึ่งในการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศอังกฤษ

สำหรับการประกันคุณภาพการอาชีวศึกษานั้น Navaratnam and O'connor (1993 : 117) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการป้องกันปัญหาเชิงคุณภาพด้วยการวางแผนการจัด กิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบ รวมถึงการตั้งระบบการจัดการเชิงคุณภาพที่ดี และการประเมิน ความเหมาะสมเพียงพอของระบบ การตรวจสอบระบบปฏิบัติการ และการทบทวนการปฏิบัติงานโดยตัวระบบเอง

แนวคิดของลิปปนต์ เกตุทัต, Cuttance, Sallis ดังกล่าวแล้ว สรุปได้ว่าระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอนและวิธีการไม่แตกต่างจากระบบประกันคุณภาพ (QA) ระบบบริหารคุณภาพ (QM) หรือระบบบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (TQM) ของภาคอุตสาหกรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปว่า ระบบประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ระบบการบริหารงานของโรงเรียน ที่ทำให้โรงเรียนสามารถบรรลุมาตรฐานคุณภาพที่กำหนดไว้ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพของโรงเรียน ระบบดังกล่าวประกอบด้วย 3 ระบบย่อย คือ ระบบการวางแผน ระบบการควบคุมคุณภาพ และระบบการทบทวนและปรับปรุงการปฏิบัติงาน

2.1.6 ข้อจำกัดของระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ถึงแม้ว่าระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีกระบวนการไม่แตกต่างจากระบบประกันคุณภาพในภาคอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม บริบทขององค์กรทางการศึกษามีความแตกต่างจากบริบทขององค์กรในภาคอุตสาหกรรม Sallis (1989 : 28) ได้ให้ข้อคิดในการนำแนวคิดการประกันคุณภาพไปใช้ในโรงเรียนว่า โรงเรียนไม่ใช่แหล่งผลิตสินค้า และตัวนักเรียนมิใช่สินค้า เนื่องจากเหตุผล 2 ประการ คือ

1. กระบวนการประกันคุณภาพ ต้องมีการควบคุมแหล่งผลิตที่เป็นตัวป้อน วัตถุดิบเข้าสู่โรงงาน ซึ่งทางการศึกษาทำได้เพียงการคัดเลือก

2. วัตถุดิบที่นำมาผลิตต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐาน หากไม่ถึงมาตรฐานต้องคัดทิ้ง แต่นักเรียนที่โรงเรียนรับเข้ามาแล้วจะคัดทิ้งไม่ได้

ด้วยเหตุผล 2 ประการนี้ Sallis จึงสรุปว่าเป็นไปไม่ได้ที่โรงเรียนจะผลิตนักเรียนที่มีการประกันมาตรฐานที่เท่าเทียมกันทุกประการ ไม่ว่าจะในด้านใด ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็นสิ่งที่ไม่มีมาตรฐาน โรงเรียนจึงเป็นแหล่งผลิตบริการ และการประกันมาตรฐานของโรงเรียนก็คือการประกันคุณภาพการให้บริการในงานและกิจกรรมทุกชนิดซึ่งมีจุดเน้นที่กระบวนการบริหารโรงเรียนนั่นเอง

จากแนวคิดของ Sallis จึงเป็นการยืนยันได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการประกันคุณภาพของกระบวนการบริหารและการให้บริการทางการศึกษา และเชื่อว่าเมื่อกระบวนการบริหารและบริการมีคุณภาพแล้วจะทำให้ได้ผลผลิตเป็นนักเรียนที่มีคุณภาพ โดยคาดว่าแม้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจะมีคุณภาพไม่เท่าเทียมกัน แต่นักเรียนทุกคนจะมีคุณภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่โรงเรียนได้กำหนดไว้

ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการควบคุมและทบทวนการปฏิบัติงานให้สามารถบรรลุถึงมาตรฐานที่เป็นข้อกำหนดได้ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพของโรงเรียน

2.2 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายใน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ที่กำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงรัฐธรรมนูญ ได้ให้ความสำคัญสำคัญของคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับตามกฎหมาย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ดังนั้นการประกันคุณภาพภายใน จึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 8 – 11) กล่าวว่า การจัดการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด เป็นจุดปรับเปลี่ยนที่สำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ดังนี้

มาตรา 6 ลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

มาตรา 7 เป้าหมายกระบวนการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ภาควิชาใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษา เป็นการศึกษาตลอดชีวิต สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

มาตรา 22 หลักการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 สาระการเรียนรู้ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติไทย การเมือง การปกครอง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งเรื่องการจัดการ ด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การใช้และการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย

มาตรา 24 กระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้อง กับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาสถานที่

มาตรา 25 บทบาทรัฐในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ โดยการส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 การประเมินผลการเรียนรู้ พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา และให้นำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

มาตรา 27 และ 28 การพัฒนาหลักสูตรแต่ละระดับ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ หลักสูตรต้องมีลักษณะหลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยสาระของหลักสูตรทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

มาตรา 29 บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งหาวิธีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้สถานศึกษาพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

2.2.2 คุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คุณภาพการศึกษา เป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถอธิบายความหมายและความสำคัญได้ ดังนี้

วีรพจน์ ลือประสิทธิ์สกุล (2541 : 81 – 84) กล่าวว่า ความหมายของคุณภาพได้เปลี่ยนแปลงจากอดีตที่มีความหมายเพียงคุณสมบัติทางกายภาพของสินค้าเท่านั้น แล้วย่อย ๆ วิวัฒนาการมีความหมายกว้างขวางยิ่งขึ้น จนในปัจจุบันคุณภาพมีความหมายครอบคลุมไปถึงความต้องการหรือความคาดหวังหรือความพึงพอใจของลูกค้า

วรารัตน์ เอียงไพรี (2542 : 226 – 229) กล่าวว่า ความหมายของคำว่า คุณภาพมีการเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน กล่าวได้ว่า แต่เดิมคุณภาพมีความหมายเพื่อคุณสมบัติทางกายภาพของสินค้าเท่านั้น แล้วย่อย ๆ วิวัฒนาการมีความหมายกว้างยิ่งขึ้น มาจนถึงปัจจุบันมีความหมายครอบคลุมไปถึงความต้องการหรือความคาดหวังหรือความพอใจของลูกค้า

วรภัทร์ ภูเจริญ, 2541 [Online] กล่าวว่า ความหมายของคุณภาพในสมัยโบราณ หมายถึง ของดี ของหายาก แต่ความหมายคุณภาพในสมัยปัจจุบันเน้นเรื่องของความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction) ความหมายของคุณภาพจึงเน้นไปที่ลูกค้า ให้ลูกค้าพึงพอใจ หรือตรงตามความต้องการของลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นความต้องการจริงๆ (Need) หรือความคาดหวัง (Expectation) ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ในทางการศึกษาลูกค้าจะเป็นผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ได้แก่ ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ รัฐบาล นายจ้าง สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับสูงกว่า ฯลฯ

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542 ก : 45) กล่าวว่า คำว่าคุณภาพ หมายถึง การทำให้ลูกค้าพึงพอใจด้วยการทำให้ความต้องการและความคาดหวังของลูกค้า เช่น คุณภาพในทางการศึกษา ก็คือ การทำให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม พึงพอใจ (ประทับใจ หรือ มั่นใจ) ในคุณภาพของผลผลิต (นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด) คำว่าคุณภาพจึงเป็นคำที่ทุกคนต้องการ ทุกคนอยากเห็นผู้ที่จบการศึกษา เป็นคนที่สมบูรณ์ มีสมดุล ทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญา และสังคม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความหวังที่จะเห็นคุณภาพเกิดขึ้นในทุกเรื่อง

สถาบันนานาชาติเพื่อการวางแผนการศึกษาขององค์การยูเนสโก (International Institute for Education Planning : UNESCO) (อาร์ุง จันทวานิช และไพบูลย์ แจ่มพงษ์. 2542 : 4) ได้ให้

ความหมายของคุณภาพการศึกษา (Quality of Education) ว่าประกอบด้วย 3 มิติที่มีความสัมพันธ์เชิงระบบซึ่งกันและกัน อันได้แก่

1. คุณภาพของปัจจัย (Inputs) ที่ใช้ในการเรียนการสอน ได้แก่ หลักสูตร ครูและบุคลากรทางการศึกษา
2. คุณภาพของกระบวนการ (Process) ได้แก่ การเรียนการสอนและการบริหารจัดการ
3. คุณภาพของผลผลิต (Outputs) ทางการศึกษา ได้แก่ คุณภาพของนักเรียน อันประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

กล่าวคือ ในการจัดการศึกษา เมื่อนักเรียนเข้าสู่สถานศึกษาแล้วปัจจัยนำเข้าที่สำคัญอันประกอบด้วยครูก็จะดำเนินการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนตามกรอบหลักสูตร โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ของแต่ละสถานศึกษาจนจบหลักสูตร และได้ผลผลิตเป็นผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพ

ดังนั้น คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความต้องการความคาดหวัง ความพอใจ ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ รัฐบาล นายจ้าง สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับสูงกว่า ในกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

จากการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักต่างๆ ทั้งในระดับประเทศ และในระดับนานาชาติ พบว่าคุณภาพการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยอยู่ในภาวะวิกฤต ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยศูนย์ส่งเสริมเครือข่ายวิจัยการศึกษาแห่งชาติร่วมกับหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับสถานะการศึกษาไทย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพียงร้อยละ 3 ตอบว่า อยู่ในเกณฑ์ดีแล้ว ส่วนที่เห็นว่าไม่ดีควรจะต้องปรับปรุง มีถึงร้อยละ 84 และร้อยละ 13 เห็นว่าไม่ใช่ว่าต้องรีบแก้ไขด่วน แสดงถึงการจัดการศึกษาไทยอยู่ในระยะที่วิกฤตมาก (รุ่ง แก้วแดง. 2541 : 29 – 37)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประเมินผลการศึกษา เมื่อปี 2540 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศ ได้คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็มถึง 4 วิช จากการศึกษาทั้งหมด 5 วิช คือ วิชาภาษาไทย ได้ร้อยละ 60 ส่วนวิชาภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มีผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และในทำนองเดียวกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก็สอบได้คะแนนเกินร้อยละ 50 เพียงวิชาเดียวจากที่สอบทั้งหมด 8 วิช คือสอบวิชาสังคมศึกษาได้ร้อยละ 54.7 ส่วนวิชาภาษาไทย เคมี ฟิสิกส์ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ชีววิทยา และวิทยาศาสตร์ และผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 ก : 4 – 5)

การประเมินผลการศึกษาระดับนานาชาติ มีข้อมูลชี้ชัดว่าการศึกษาไทยมีคุณภาพต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 ก 6) ดังนี้

การประเมินผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ครั้งที่ 3 โดยสมาคมนานาชาติเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (International Association for Evaluation of Educational Achievement – IEA) ในโครงการ TIMSS เมื่อปี พ.ศ. 2538 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา (เกรด 4 และ 3) จากจำนวน 25 ประเทศ ความสามารถในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนไทยอยู่ในลำดับที่ 2 และ 17 ส่วนวิชาวิทยาศาสตร์อยู่ในลำดับที่ 24 และ 21 ตามลำดับ ในขณะที่สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และฮ่องกง ล้วนแต่อยู่ใน 10 อันดับแรกทั้งสิ้น ส่วนในระดับมัธยมศึกษา (เกรด 8) พบว่า ประเทศสิงคโปร์ เกาหลี และมาเลเซีย ล้วนเป็นประเทศที่มีผลการทดสอบดีกว่าประเทศไทย โดยคะแนนผลการทดสอบของนักเรียนไทยอยู่ในอันดับที่ 27 ในวิชาคณิตศาสตร์ อันดับที่ 24 ในวิชาวิทยาศาสตร์ และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมของประเทศต่าง ๆ ทั้ง 2 วิชา

เพื่อให้เกิดความกระฉับกระเฉงในศักยภาพการศึกษาไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 ก : 7) ได้ศึกษาผลการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ซึ่งจัดโดย UNESCO ย้อนหลังไปเป็นเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2539 – 2543) ใน 5 วิชา ได้แก่ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ ชีววิทยา เคมี และคอมพิวเตอร์ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ได้แก่ จีน เกาหลี เวียดนาม และสิงคโปร์ ผลการวิเคราะห์บ่งชี้อย่างชัดเจนว่าศักยภาพทางการศึกษาของเด็กไทยด้อยกว่าทุกประเทศมาอย่างต่อเนื่องยกเว้นปี 2543 เท่านั้นที่นักเรียนไทยได้คะแนนสูงกว่าประเทศสิงคโปร์ เพราะสิงคโปร์ทำคะแนนได้ต่ำลง

บนเวทีการแข่งขันในระดับโลกเช่นนี้ สามารถกล่าวได้ว่า ประเทศไทยพ่ายแพ้ในการจัดการศึกษาอย่างราบคาบ เพราะในจำนวน 64 ประเทศที่เข้าร่วมแข่งขันในโอลิมปิกวิชาการปี พ.ศ. 2543 นั้น ปรากฏว่า ประเทศเวียดนามที่ตกอยู่ในภาวะสงครามมาอย่างยาวนาน มีผลการสอบในวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในอันดับที่ 5 ในขณะที่ประเทศไทยซึ่งอยู่ในสถานการณ์ปกติและมีความอุดมสมบูรณ์กลับอยู่ในอันดับที่ 30 ในประเด็นนี้ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท) ได้นำข้อสอบโอลิมปิกวิชาการมาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามว่าทำไมนักเรียนจากประเทศไทยที่มีประชากรถึง 60 ล้านคน และอยู่ในสภาวะร่มเย็นเป็นสุขสงบสบายมาโดยตลอด จึงพ่ายแพ้ นักเรียนสิงคโปร์คำตอบคือ นักเรียนไทยสามารถทำคะแนนได้ดีเป็นพิเศษ ในข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้ทักษะพื้นฐานหรือข้อสอบที่ใช้ความจำ แต่อ่อนด้อยเป็นอย่างมากสำหรับข้อสอบที่ต้องใช้ความคิด การวิเคราะห์ หรือต้องเขียนคำอธิบาย ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการจัดการศึกษาของไทยว่า การมุ่งเน้นการท่องจำมากเกินไปนั้นทำให้นักเรียนไทยอ่อนในเรื่องความคิด ขาดในเรื่องความคิดริเริ่มและการคิดวิเคราะห์ด้วยเหตุผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 ก : 8 – 9)

การรายงานความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติประจำปี พ.ศ. 2544 โดยสถาบันนานาชาติเพื่อพัฒนาด้านการจัดการ (International Institute for Management Development : IMD) ได้จัดทำรายงาน The World Competitiveness Yearbook 2001 จัดอันดับประเทศต่าง ๆ จำนวน 49 ประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 ข : 2 – 4) พบว่า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา คือปี 2540 – 2544 ความสามารถในการแข่งขันในภาพรวมของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ค่อนข้างต่ำ คือต่ำกว่าอันดับที่ 3 มาโดยตลอด โดยในปี 2544 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 38 จากจำนวน 49 ประเทศ ซึ่งเป็นอันดับที่ต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านในเอเชีย สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ฮองกง ใต้หวัน มาเลเซีย และจีน และได้จัดให้การศึกษาเป็น 1 ใน 5 องค์ประกอบของการจัดอันดับด้านประสิทธิภาพของรัฐ มีการคำนวณจากเกณฑ์ชี้วัดในเชิงปริมาณและคุณภาพ รวม 13 เกณฑ์ ปรากฏว่า ความสามารถด้านการศึกษาของไทยอยู่ในอันดับที่ 44 จาก 49 ประเทศ ซึ่งเป็นอันดับที่ต่ำกว่าประเทศสิงคโปร์ ใต้หวัน ญี่ปุ่น ฮองกง เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย แต่สูงกว่า อินโดนีเซีย จีน และอินเดีย

นอกจากนั้น บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด ได้สำรวจพฤติกรรมกรรมการเลือกโรงเรียนให้ลูกจากกลุ่มตัวอย่าง 1,227 ครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร (เลือกโรงเรียนให้บุตรหลาน พ่อแม่ หุ่นสุดตัว. 2544 : 39 – 41) พบว่า เกณฑ์การเลือกโรงเรียน 3 อันดับแรก คือ ต้องการสร้างสังคมที่ดีให้บุตรหลาน โรงเรียนต้องมีสิ่งแวดล้อมที่ดี ปลอดภัยเสถียร ส่วนการเลือกโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้าน อันดับที่ 4 และเลือกโรงเรียนจากชื่อเสียงอยู่ในอันดับที่ 5 นอกจากนี้ความนิยมของการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนฝรั่งและโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับเนื่องจากต้องการให้เรียนในโรงเรียนที่มีการพัฒนาความรู้ด้านวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ และเป็นการซื้อสังคมและอนาคตให้แก่บุตรหลาน หลังจากทดสอบคัดเลือกแล้วบุตรหลานแต่ยังไม่สามารถผ่านเข้าไปเรียนในโรงเรียนที่ต้องการได้ ผู้ปกครองถึงร้อยละ 48.5 จะวิ่งเต้นเพื่อให้บุตรหลานเข้าโรงเรียนที่ต้องการ โดยมีทั้งการฝากเข้าและการจ่ายเงิน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยทั่วไป ยังไม่สามารถสนองความพอใจของผู้เรียนและผู้ปกครองได้

จากข้อมูลดังกล่าวมาแล้วนี้ชี้ให้เห็นถึงความด้อยคุณภาพของการศึกษาไทย ที่ต้องมีการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการ ความคาดหวัง ความพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และเพิ่มศักยภาพความสามารถในการแข่งขันระดับชาติได้ต่อไป

2.2.3 มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการศึกษานั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

นาตยา ปิถันธนานนท์ (2543 : 21 – 22) ได้กล่าวว่า คำว่า มาตรฐาน ในบริบทของมาตรฐานการศึกษา (Standard – Based Education) มีความหมายหลายอย่าง แม้แต่ในหมู่นักการศึกษา เราจำเป็นต้องมาทำความเข้าใจในความหมายที่ต่างๆ กันนี้ โดยทั่วไปมาตรฐานในทาง

วิชาการ (Academic Standard) เป็นสิ่งที่อธิบายว่าอะไรที่ผู้เรียนทุกคนควรรู้และสามารถทำได้ เมื่อถึงช่วงเวลาที่กำหนดไว้ การจะได้คำตอบเหล่านั้นนั้นหมายความว่า ต้องมีการกำหนดมาตรฐานไว้อย่าง ชัดเจน ที่เป็นความคาดหวังสูง ที่ต้องการให้ผู้เรียนทุกคนสัมฤทธิ์ผล จัดเตรียมสิ่งที่เป็นพื้นฐานที่จะให้ทั้งนักการศึกษาและผู้เรียนได้แสดงและได้รับความรับผิดชอบต่อสาธารณชน (Accountability) ต้องเป็นมาตรฐานที่ส่งเสริมความเสมอภาค ในโอกาสทางการศึกษาโดยต้องให้ผู้เรียนทุกคนบรรลุมาตรฐานตามระดับชั้นที่กำหนด และเป็นมาตรฐานที่ใช้เป็นแนวทางประเมินสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน มีค่าที่เกี่ยวกับมาตรฐานคือ มาตรฐานสาระความรู้ (Content Standard หรือ Curriculum Standard) เป็นสิ่งที่ควรสอนผู้เรียน อะไรที่ผู้เรียนควรรู้และควรทำได้ (What to Know and be able to do) เป็นมาตรฐานที่นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรและการวัดประเมินผลผู้เรียนในบริบทของการประเมินตามมาตรฐาน (Standard - Based Assessment) มาตรฐานความสามารถ (Performance Standard) เป็นตัวบ่งชี้ว่าผู้เรียนมีความสามารถในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสาระความรู้ นั้นได้เพียงไร มาตรฐานความสามารถจึงขึ้นกับมาตรฐานสาระความรู้ด้วย เราไม่อาจกำหนดมาตรฐานความสามารถ โดยไม่มีมาตรฐานสาระความรู้ได้ มาตรฐานความสามารถเป็นการอธิบายระดับความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนจำเป็นต้องผ่าน ต้องบรรลุ ในการประเมินว่าผู้เรียนรอบรู้ในมาตรฐานสาระความรู้ นั้นเพียงไร

วรภัทร์ ภู่อริชัย [Online] กล่าวว่า มาตรฐานแบ่งออกเป็น 3 แบบ ได้แก่

1. มาตรฐานผลิตภัณฑ์ (Output) ในทางการศึกษา ได้แก่ คุณสมบัติของนักเรียนที่จบออกมาตรงตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholder) เช่น ทำงานเป็น คิดเป็น เป็นคนดี เข้ากับคนอื่นได้ สุขภาพดี ไม่พูดว่า นักเรียนเป็น Output ต้องพูดว่า คุณสมบัติของนักเรียนที่จบออกมาเป็น Output นักเรียนเป็นคนจะเรียกเป็น Output ไม่ได้ แต่เขาเป็น Output ของพ่อแม่เขา

2. มาตรฐานกระบวนการ (Process) ในทางการศึกษา ได้แก่ วิธีการนำเสนอ บริการที่ดำเนินการโดยอาจารย์ ขั้นตอนการทำงาน หรือระเบียบในการทำงานของอาจารย์ กระบวนการพัฒนาอาจารย์ กระบวนการบำรุงรักษาอุปกรณ์ อาคาร สถานที่ กระบวนการคัดเลือกอาจารย์ใหม่ นักเรียนใหม่ ตำราใหม่ กระบวนการประชุม การวางแผนของผู้บริหาร กระบวนการจัดซื้อ การวิจัย กระบวนการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน อื่น ๆ ไม่พูดว่า พนักงาน คือ Process พนักงาน เป็นคน ต้องพูดว่า กระบวนการให้บริการ กระบวนการทำงานต่าง ๆ ของพนักงาน คือ Process

3. มาตรฐานปัจจัยนำเข้า (Input) ในทางการศึกษา ได้แก่ คุณสมบัตินักเรียนแรกเข้า ไม่พูดว่า นักเรียนเป็น Input แต่พูดว่าคุณสมบัติของนักเรียน เช่น ความรู้ ทักษะคิ สุขภาพ ทักษะ ความเข้าใจ อารมณ์ ฯลฯ เป็น Input ความสามารถในการตอบสนองของนักเรียน คุณสมบัติของอาจารย์ เช่น ทักษะการสอน การวิจัย การทำงาน

2.2.4 ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน

ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ที่โรงเรียนต้องดำเนินการด้วยการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งสามารถให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน เป็นการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น และมาตรา 48 ได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 8 – 17) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายใน เป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้ปฏิบัติตามมาตรฐานที่ต้องการ ซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง แล้วร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้น ๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพภายในเป็นเรื่องเดียวกับกระบวนการบริหารคุณภาพ หรือวงจร PDCA เป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันนั่นเอง การประกันคุณภาพภายในประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุงที่ทุกฝ่ายจะต้องดำเนินการร่วมกันในทุกขั้นตอน

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2544 : 43 – 42) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานการศึกษาจากภายในโรงเรียน โดยบุคลากรของสถานศึกษาเอง หรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษา

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2544 : 9) กล่าวว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน เป็นกลไกขับเคลื่อนให้โรงเรียนพัฒนาไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง บนหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน และการพัฒนาภาวะความรับผิดชอบการจัดการศึกษา ที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง อันนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้สังคมมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถ บุคลิกลักษณะ และคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง เป็นงานที่โรงเรียนปฏิบัติอยู่นามาจัดให้เป็นระบบที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน เชื่อถือได้สม่ำเสมอและต่อเนื่อง สร้างความมั่น

ใจต่อสังคมได้ว่าโรงเรียนมีศักยภาพในการจัดการศึกษา รายงานต่อสาธารณชนได้ว่าผู้เรียนทุกคนของโรงเรียนได้รับการเรียนหรือไม่เพียงใด ใช้วิธีการใดในการพัฒนาผู้เรียนและทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนทุกคนเกิดการเรียนรู้ ตลอดจนต้องมีการเปลี่ยนแปลงอะไรอีกบ้าง เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น บรรลุตามมาตรฐานที่กำหนดและตามศักยภาพของผู้เรียน

อารีรัตน์ วัฒนสิน [Online] กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาของโรงเรียน เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนจึงไม่ใช่ภาระงานใหม่ ของโรงเรียน เพียงแต่นำภาระงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวมที่โรงเรียนทุกๆ แห่งดำเนินการอยู่แล้ว มุ่งเน้นไปที่คุณภาพของผู้เรียนตามหลักสูตรอันเป็นการสอดคล้องกับหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

จรัส นองมาก (2544 : 46) กล่าวว่า ระบบการประกันคุณภาพภายใน คือ กระบวนการบริหารปกติ ที่มุ่งจะแสดงหาสิ่งที่ดีกว่าให้เกิดขึ้นในองค์กร สถานศึกษาที่จะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน อาจใช้รูปแบบการบริหารปกติที่มั่นใจว่าจะสร้างคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นได้ ซึ่งคงไม่หนีหลักการและกระบวนการบริหารที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จโดยอาศัยกระบวนการวางแผน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ

วรภัทร์ ภูเจริญ (2544 : 45) กล่าวว่า ดำรงในการบริหารมีหลายเล่มแต่หลักการเดียวกันคือ PDCA

รุ่ง แก้วแดง (2544 : 47 – 50) กล่าวว่า ดำรงการบริหารทุกทฤษฎี ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล และการปรับปรุงทั้งสิ้น กระบวนการควบคุมคุณภาพที่สามารถนำมาใช้กับการบริหารการศึกษาได้สอดคล้องที่สุดในปัจจุบัน คือ กระบวนการ PDCA

สมศักดิ์ สินธุระเวช (2542 ข : 187 – 191) กล่าวว่า กระบวนการจัดการที่โรงเรียนควรจะนำมาใช้ในการบริหารคุณภาพ คือ การควบคุมคุณภาพโดยใช้วงจรเดมิ่ง PDCA ในกิจกรรมต่าง ๆ ทุกระดับการบริหาร

การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงหมายถึง กระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่เป็นไปตามการดำเนินการตามปกติของโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพให้ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่ต้องการ ที่ทุกฝ่ายภายในโรงเรียนร่วมกันดำเนินการ ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) การพัฒนาปรับปรุง (Act) โดยมุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.5 การประกันคุณภาพภายในด้านกระบวนการบริหารคุณภาพ วงจร PDCA

PDCA ย่อมาจาก Plan – Do – Check – Act แปลว่า วางแผน – ปฏิบัติ – ตรวจสอบ – ปรับปรุง ซึ่งต้องดำเนินการอย่างมีวินัยให้ครบวงจร หมุนเวียนไปอย่างต่อเนื่อง แนวคิดของวงจร PDCA นี้ ดร.วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ต เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรก ในปี พ.ศ. 1939 โดย

อธิบายไว้ในหนังสือของเขาชื่อ Statistical Methods from the Viewpoint of Quality Control และต่อมา ดร.เอ็ดวาร์ด เดมिंग เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศไทยญี่ปุ่นเป็นคนแรกเมื่อปี 1950 จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายทำให้นิยามวงจรนี้ในอีกชื่อหนึ่งว่า วงจรของเดมिंग (Deming Cycle) (วีรพจน์ ลือประสิทธิ์สกุล. 2541 : 211)

โนริอะคิ คะโน (อ้างในวีรพจน์ ลือประสิทธิ์สกุล. 2541 : 211) ได้กล่าวว่า PDCA วงจรแห่งการบริหาร

ชิโตะชิ คูเม (อ้างในวีรพจน์ ลือประสิทธิ์สกุล. 2541 : 211 – 213) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของ PDCA ซึ่งเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการบริหารคุณภาพนั้น มิใช่เพียงแต่การปรับแก้ผลลัพธ์ที่เบี่ยงเบนออกจากเกณฑ์มาตรฐานให้กลับมามีอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการเท่านั้น แต่เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงด้วยการป้องกันมิให้เกิดของเสียซ้ำซ้อนเรื้อรัง พร้อมกับการยกระดับมาตรฐานให้สูงขึ้นในแต่ละรอบของ PDCA อย่างต่อเนื่อง อย่างเป็นระบบและอย่างมีการวางแผน PDCA มิใช่ วงแหวนที่แบนราบ หากแต่เป็นขดลวดสปริงที่มีวนได้สูงขึ้นเรื่อยๆ

วีรพจน์ ลือประสิทธิ์สกุล (2541 : 222 – 223) กล่าวว่า ปรมาจารย์ด้านการบริหารคุณภาพแทบทุกคนมีความเห็นตรงกันว่า ระบบมาตรฐานเปรียบเสมือนลิ้มที่คอยขยับมิให้วงล้อ PDCA อันหมายถึงการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เกิดการถดถอยภายหลังจากประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาและยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น กล่าวคือ ระบบมาตรฐานมีบทบาทอันสำคัญและขาดเสียมิได้ ที่ช่วยทำให้ผลิตภัณฑ์และบริการที่ได้ออกมาจากการปฏิบัติตามระบบมาตรฐานนั้นมีระดับคุณภาพสม่ำเสมอ ในทางตรงกันข้าม หากขาดซึ่งระบบมาตรฐานก็จะทำให้วิธีการทำงานไม่แน่นอน คุณภาพของผลิตภัณฑ์และบริการที่ออกมาก็ย่อมไม่แน่นอนและจะเกิดการสูญเสียจำนวนมาก

คัทซึยะ โฮโซกะนิ (อ้างในวีรพจน์ ลือประสิทธิ์สกุล. 2541 : 223) กล่าวว่า การบริหารคุณภาพกับการสร้างระบบมาตรฐาน เป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้การประกันคุณภาพภายในตามกระบวนการบริหารคุณภาพ วงจร PDCA นั้น ต้องให้ความสำคัญทั้งคุณภาพและมาตรฐาน ในทางการศึกษาต้องคำนึงถึงคุณภาพ ที่เป็นความต้องการ ความคาดหวัง ความพอใจ ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกส่วน ทั้งด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต (คุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์) และมาตรฐานการศึกษาที่เป็นข้อกำหนด เป็นทิศในทางการดำเนินการ ได้รับการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ทั้งด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต (คุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นมาตรฐาน) โดยมีการปรับปรุงคุณภาพและยกระดับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด

ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ด้วยกระบวนการบริหารคุณภาพ วงจร PDCA นั้นจะเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องกันในทุกระดับของการปฏิบัติกิจกรรม ตั้งแต่ผู้บริหารสูงสุดจนถึงผู้ปฏิบัติการต่ำสุด โดยมีการติดต่อสื่อสารกันแบบ 2 ทาง ทั้งระหว่างผู้บริหารกับครู (Top Down)

และการรับข้อมูลป้อนกลับ (Bottom Up) ซึ่งแต่ละส่วนจะมีวงจร PDCA เกี่ยวเนื่องซ้อนกันในแต่ละส่วน ซึ่งการประกันคุณภาพภายในตามกระบวนการบริหารคุณภาพ วงจร PDCA ของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ประกอบด้วย วงจร PDCA วงใหญ่ที่สุด ที่เป็น วิสัยทัศน์ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือธรรมนูญโรงเรียน ซึ่งล้วนเป็นแผนกลยุทธ์ หรือแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan) ของโรงเรียน ก็คือ (P) ของ PDCA วงใหญ่ที่สุดของโรงเรียน เพื่อที่จะผลักดันให้วิสัยทัศน์ของโรงเรียนเป็นจริง (D) ต้องนำแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียน มากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ซึ่งก็คือ PDCA ของหัวหน้าฝ่าย / หมวด และติดตามตรวจสอบ (C) แก้ไขปรับปรุงที่เป็นปัญหาอุปสรรคหรือปรับแผนใหม่ในแต่ละรอบปี (A) นี้ก็คือ PDCA วงใหญ่ของโรงเรียน

หัวหน้าฝ่าย / หมวด ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ทั้งหมดด้วยตัวเอง จึงต้องนำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน มาแบ่งความรับผิดชอบไปสู่ครูผู้สอน นำมากำหนดเป็นแผนการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนของแต่ละคน ซึ่งก็คือ PDCA ของแต่ละคน

นอกจากนั้น รุ่ง แก้วแดง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. 2544:173) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพที่เน้นผู้เรียน หลักฐานของผู้เรียน หลักฐานของครู โดย พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ มาตรา 24(5) กำหนดให้ผู้เรียนสามารถใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ เพราะฉะนั้น PDCA จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนของนักเรียน คือ นักเรียนจะต้อง วางแผนการเรียน - เรียน - ประเมินผลการเรียน - ปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น ฉะนั้นกระบวนการ PDCA จะเข้ามาทุกวินาที

ดังนั้น โรงเรียนจะมี PDCA จำนวนหลายวงเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องกันอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่แผนยุทธศาสตร์โรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี ของหัวหน้าฝ่าย / หมวด แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประจำวันของครูผู้สอนแผนการเรียนรู้ประจำวันของนักเรียน จะมี PDCA ของตนเองที่ต้องรับผิดชอบ

ในแต่ละ PDCA จะมีกระบวนการแก้ปัญหาและการปรับปรุงคุณภาพ ที่เริ่มจากการวางแผน (P) การปฏิบัติตามแผน (D) การตรวจสอบประเมินผล (C) เมื่อเกิดปัญหาอุปสรรคก็จะนำปัญหานั้นมาปรับปรุงแก้ไขปัญหากำหนดเป็นมาตรฐานใหม่ เพื่อธำรงรักษาระดับคุณภาพยกระดับมาตรฐานให้สูงขึ้น (A) และนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนครั้งใหม่ต่อไปการปฏิบัติกิจกรรมหมุนเวียนเช่นนี้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งทุกคนในโรงเรียนต้องร่วมมือกันดำเนินงาน

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา แบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผู้เรียน (คุณลักษณะผู้เรียน) ดังนั้น การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยระบบบริหารคุณภาพ วงจร PDCA ต้องดำเนินการที่เป็นทั้งระบบ นั่นคือ ทั้งด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผู้เรียน (คุณลักษณะผู้เรียน) โดยเน้นคุณภาพและมาตรฐานของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.6 หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหาย โดยเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและเป็นการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

จากการประเมินผลการศึกษาทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ที่พบว่าคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย โดยรวมอยู่ภาวะวิกฤต ได้มีผู้ให้ความเห็นที่เกี่ยวกับการศึกษาของไทย และความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ทักษิณ ชินวัตร (อ้างในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 ง : 6) กล่าวว่า การศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ เพราะการศึกษาทำให้มีความรู้ใหม่ตลอดเวลา ปัญหาการศึกษาในปัจจุบัน คือ เด็กไม่ได้ไปโรงเรียนเพราะอยากเรียน แต่ต้องการจะไปหาเพื่อน นอกจากนั้นในเวลาเรียนบางครั้งครูยังสร้างบาดแผลทางจิตใจให้กับเด็ก จึงเชื่อว่าความเครียดที่เกิดขึ้นกับเด็กและนำไปสู่การ ดิถยาเสพติดนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะระบบการศึกษามีปัญหา

รุ่ง แก้วแดง (อ้างในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 ง : 11 - 12) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย อยู่ในภาวะวิกฤตพอสมควร จากการประเมินและการวิจัย พบว่า การศึกษาของประเทศ คุณภาพจะต่ำและด้อยกว่าประเทศเพื่อนบ้าน จากการวิเคราะห์ การปฏิรูปการศึกษาทั่วโลก ปรากฏว่าประเทศต่าง ๆ กำลังทุ่มเทอย่างจริงจังในการที่จะปฏิรูป การศึกษา สำหรับประเทศไทยมีส่วนโชคดีที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้จะเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก

ทั้งในระบบบริหารจัดการ โดยสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เปลี่ยนจากครูเป็นศูนย์กลาง ไปสู่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ประเวศ วะสี (อ้างในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2544 ง : 15 – 16) กล่าวว่า ประเทศไทยของเรามีวิกฤตการณ์หลายเรื่องและหลายด้าน แต่สาเหตุหลัก คือ วิกฤตการณ์ทางปัญญา วัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา คือ ทำอย่างไรจึงจะยกระดับสติปัญญาของคนทั้งประเทศได้ในเวลาอันรวดเร็ว ให้เข้าใจความเป็นจริง และสามารถเผชิญกับปัญหาปัจจุบันและอนาคต โดยสามารถรักษาสมดุลของเราไว้ได้และมีความยั่งยืน

การจัดการศึกษาของโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงต้องให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยต้องจัดการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการ ความคาดหวัง ความพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาในทุกส่วน ทั้งในด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต นอกจากนั้นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่กำหนดให้มีการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ด้วยการให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2544 : 6) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในจะทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษา ส่วนการประกันคุณภาพภายนอกจะเป็นหลักประกันให้ผู้เรียน และสังคมมีความมั่นใจว่าจะได้รับบริการจากโรงเรียนที่ดีขึ้น และกระตุ้นให้ โรงเรียนพัฒนาคุณภาพที่ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอสามารถตรวจสอบได้ว่าการจัดการศึกษาได้ให้สิ่งที่ ผู้เรียน สังคม และรัฐต้องการ

สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย [Online] กล่าวว่า ปัจจุบันมีกระแสเรียกร้องที่รุนแรง ต้องการการศึกษาที่มีคุณภาพสูง ต้องการให้มีการตรวจสอบมากขึ้น ผู้ปกครองต้องการรู้ว่าบุคลากรของตนเมื่ออยู่ในโรงเรียนทำอะไรได้ดีเพียงไร และชุมชนต้องการที่จะมั่นใจว่าโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ได้ตามมาตรฐาน โรงเรียนที่มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษานั้น จะต้องเป็นโรงเรียนที่มุ่งจะสร้างระบบคุณภาพให้ผลผลิต (นักเรียน) สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า โรงเรียนที่ไม่มีเด็กเข้าเรียน โรงเรียนที่มีเสียงกล่าวขานว่าผู้บริหารไม่อยู่โรงเรียน ผู้บริหารเผด็จการ ทุจริต ปล่อยปละละเลย ขาดภาวะผู้นำ ผู้สอนทิ้งห้องเรียน ไม่เอาใจใส่นักเรียน ชอบใช้ค่าธรรมเนียม ชอบใช้คำพูดทำลายนักเรียน ฯลฯ คำกล่าวขานเหล่านี้ล้วนแต่ทำให้ขาดความมั่นใจในโรงเรียน โรงเรียนที่มีระบบการประกันคุณภาพเป็นการรับประกันระบบการบริหารคุณภาพขององค์กร เป็นการสร้างความมั่นใจว่าผลผลิต (นักเรียน) เมื่อออกมาจากกระบวนการแล้วจะมีคุณภาพที่ดีตรงตามความต้องการของลูกค้า ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของการจัดการศึกษา โรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ (Accountability) ต่อนักเรียนและผู้ปกครองนั่นคือผลผลิต (นักเรียน) ต้องตอบสนองต่อลูกค้าและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดในด้านผู้ปกครอง ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมตัดสินใจ ใน

รูปของคณะกรรมการโรงเรียน โรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งรวมทั้งมาตรฐานด้านผลผลิต ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการ ในด้านผลผลิต โรงเรียนจะต้องกำหนดมาตรฐาน โดยคณะกรรมการโรงเรียน เมื่อได้มีการจัดการศึกษาจนนักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ ก็จะมีการกำหนดมาตรฐานให้สูงขึ้น และดำเนินการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องปราศจากความพึงพอใจ มาตรฐานด้านผลผลิตจะถูกยกระดับให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงมาตรฐานระดับจังหวัดและมาตรฐานชาติ นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา (Authorities) กล่าวคือ มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายและนำไปปฏิบัติจนเกิดเป็นรูปธรรม คุณภาพที่โรงเรียนต้องให้ความสำคัญคือคุณภาพของผลผลิต แต่การที่จะได้มาซึ่งคุณภาพของผลผลิตที่ลูกค้าพอใจนั้นจะต้องมาจากคุณภาพของกระบวนการ (Process Quality) และคุณภาพของบุคลากร (Human Quality) กระบวนการที่มีคุณภาพ และคนที่มีคุณภาพเท่านั้นจึงจะสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพได้ กระบวนการที่มีคุณภาพจะต้องเป็นกระบวนการที่ครบวงจร คุณภาพของคนต้องได้รับการฝึกอบรมเพื่อให้ทำงานอย่างถูกต้องและจะต้องพัฒนาคุณภาพของคน ในลักษณะนี้สร้างบรรยากาศของการรักการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในองค์กร ซึ่งจะทำให้มีการปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีได้ด้วยตนเองมีมูลค่าเพิ่มอยู่ในตัว

สขบ ลักษณะ [Online] ได้กล่าวเปรียบเทียบถึงโรงเรียนที่มีระบบประกันคุณภาพกับ โรงเรียนที่ไม่มีระบบประกันคุณภาพ ดังนี้

โรงเรียนที่มีระบบประกันคุณภาพ

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกด้านสูงได้มาตรฐานสม่ำเสมอ
2. นักเรียนบางคนได้มาตรฐานในบางด้านผันแปรไม่แน่นอน
3. ไม่รู้ล่วงหน้าชัดเจน แต่คาดการณ์ได้จากลักษณะของโรงเรียน และจากศิษย์

เก่าที่ไปศึกษาต่อหรือทำงาน

4. ครูสอนตามหนังสือมากกว่าการคิดถึงมาตรฐานคุณภาพ
5. ส่วนใหญ่เป็นความสามารถเฉพาะตัวของผู้บริหาร และครูบางคนที่จะจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพบ้างมักไม่สามารถแสดง แผนการบริหารการจัดการและแผนการ จัดการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐานครบถ้วนทั่วถึง ชุมชนไม่มีส่วนร่วมทั้งการวางแผน และการตรวจสอบเห็นชอบกับแผน
6. ผู้บริหารและครูไม่สนใจ การวางแผนการสอน มักสอนโดยยึดเนื้อหา และ

หนังสือเรียน ครูเป็นศูนย์กลาง ครูบางส่วนมีความสามารถเฉพาะตัวช่วยผู้เรียนบางส่วนที่มีความสามารถเฉพาะตัวช่วยผู้เรียนบางส่วน ที่มีความสามารถพร้อมมากให้บรรลุมาตรฐาน คุณภาพ การกำกับติดตาม ตรวจสอบ ไม่ชัดเจน ผู้เรียนแต่ละคนไม่ได้รับการส่งเสริมให้เรียนรู้เต็ม ศักยภาพ ไม่มั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนจะบรรลุมาตรฐานคุณภาพ

7. มีการวัดผลประเมินผลตามระเบียบ ไม่ได้มุ่งตรงต่อมาตรฐานคุณภาพที่กำหนดไว้ไม่มีการเอาใจใส่กำกับพิจารณาผลการเรียนของผู้เรียน มักปล่อยปละละเลยในคุณภาพการเรียนการสอน เมื่อประเมินผลปลายภาคเรียน จึงไม่เห็นผลสำเร็จในคุณภาพการเรียนรู้อตามมาตรฐานที่ต้องการได้ทั่วถึงผู้เรียนทุกคน

8. ไม่มีระบบตรวจสอบอย่างมีระเบียบระบบจากภายนอก โรงเรียนจึงปล่อยปละละเลยให้จัดการศึกษาอย่างไม่มีคุณภาพ

การจัดการศึกษาของโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น การประกันคุณภาพภายในจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก นอกจากที่จะเป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติแล้ว ยังเป็นการดำเนินการเพื่อเป็นหลักประกัน สร้างความมั่นใจ สนองความต้องการ ความคาดหวัง ความพอใจ ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกส่วน และเป็นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนทั้งระบบ ทั้งด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย

2.3 การประกันคุณภาพด้านอาชีวศึกษา

2.3.1 สถาบันการอาชีวศึกษา

ด้วยร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ..... อยู่ระหว่างการนำเสนอเพื่อจะพิจารณาตามขั้นตอนซึ่งได้มีการกำหนดให้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างระบบบริหารจัดการอาชีวศึกษาที่สำคัญ คือ การจัดให้สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษารวมกลุ่มกันเป็นสถาบันการอาชีวศึกษา โดยในเบื้องต้นได้กำหนดไว้ 28 สถาบันการอาชีวศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้มีการพินิจกำลังระหว่างสถานศึกษาดำเนินงานให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การเกื้อกูลความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ การสร้างความต่อเนื่องเชื่อมโยงของการอาชีวศึกษา ให้สามารถเปิดสอนได้ถึงระดับปริญญาในสายปฏิบัติหรือเทคโนโลยีดังนั้นเพื่อสนับสนุนแนวคิดการรวมกลุ่มสถานศึกษาเป็นสถาบันการอาชีวศึกษาจึงกำหนดให้สถานศึกษาเร่งรัดดำเนินงานในรูปแบบสถาบันการอาชีวศึกษา 28 แห่ง โดยให้มีการทบทวนและดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2544 เป็นต้นไป (กรมอาชีวศึกษา.2545) [Online]

2.3.2 แนวทางการดำเนินงานของสถาบันการอาชีวศึกษา

กรมอาชีวศึกษาได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานของสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อให้สถาบันการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาทุกแห่งใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกรมอาชีวศึกษา (สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1.2545)

1. เป็นศูนย์แห่งความสามัคคีที่จะเกื้อกูลทรัพยากรต่อกัน ในการจัดการศึกษา

2. สร้างคุณภาพในการผลิตกำลังคนตั้งแต่ระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยีให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ความต้องการของตลาดแรงงาน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

2.3.3 โครงสร้างสถาบันการอาชีวศึกษา

กรมอาชีวศึกษา ได้ร่างโครงสร้างสถาบันการอาชีวศึกษา โดยกำหนดให้มีสำนักงาน 4 สำนักงาน คือ สำนักงานอำนวยการ สำนักงานนโยบายและแผน สำนักงานประสานความร่วมมือและสำนักงานวิชาการและมาตรฐาน(สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1.2545)

1. สำนักงานอำนวยการ มีหน้าที่ดูแล งานประชาสัมพันธ์ งานธุรการ บุคลากร และการเงิน บัญชี และพัสดุ
2. สำนักงานนโยบายและแผน มีหน้าที่ดูแล งานวางแผน และงบประมาณ สารสนเทศ และงานวิจัยต่างๆ
3. สำนักงานประสานความร่วมมือ มีหน้าที่ดูแล ความร่วมมือภาครัฐและเอกชนและยังรวมไปถึงความร่วมมือต่างประเทศอีกด้วย
4. สำนักงานวิชาการและมาตรฐาน มีหน้าที่ดูแล ทางด้านพัฒนาหลักสูตร มาตรฐานการอาชีวศึกษาและงานประกันคุณภาพและกิจการนักศึกษา

ซึ่งสรุปได้ว่า สถาบันการอาชีวศึกษา คือ ศูนย์หน่วยงานของกรมอาชีวศึกษาที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์หน่วยงานของสถานศึกษาคอยดูแลและบริหารทรัพยากรต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงสามารถสั่งการต่างๆ เพื่อให้การบริหารงานฉับไวยิ่งขึ้น

2.3.4 การประกันคุณภาพด้านอาชีวศึกษา

ชินภัทร์ ภูมิรัตน (2544 : 1.1-1.6) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรงได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคม โดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการ “ป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ

ระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาที่ได้มีการพัฒนากันอยู่ในขณะนี้ มีแนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาโดยมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน
2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

3. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ซึ่งถึงแม้จะเป็นบุคคลภายนอก แต่ก็ยังถือว่าการประเมินภายใน เพราะดำเนินการโดยหน่วยงานที่อยู่ในสายการบริหารของสถานศึกษา ซึ่งจะดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษาเป็นระยะๆ ตามที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพอันเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์การมหาชน

ตามหลักการบริหารนั้น การประกันคุณภาพภายใน เป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานที่ต้องการ

หลักการและกระบวนการบริหารดังกล่าว เป็นสิ่งที่ใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยจะต้องมีกระบวนการวางแผน (Plan) ทำตามแผน (Do) ตรวจสอบประเมินผล (Check) และพัฒนาปรับปรุง (Action) เพื่อให้การทำงานได้ผลและมีคุณภาพคืออยู่เสมอ

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงแล้วร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้นๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ซึ่งตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายในเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และเพื่อให้เป็นที่ไปตามสาระใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ดังนั้นสถานศึกษาควรดำเนินการให้ครอบคลุมแนวทางหลักดังต่อไปนี้

1. สถานศึกษาจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นประจำทุกปี โดยควรเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2543

2. ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องอันประกอบด้วยกระบวนการวางแผนการดำเนินงาน การประเมินผลและการปรับปรุงการดำเนินงาน โดยสถานศึกษาต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการตามที่กำหนดใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษา และเป้าหมาย ปรัชญา ธรรมนุญสถานศึกษา กำหนดระยะเวลาในการดำเนิน

การที่ชัดเจน ติดตามประเมินผลการทำงานของตนเองอย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

3. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ทุกชั้นตอนควรเน้นการประสานงาน และการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง บุคลากรของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน และเขตพื้นที่การศึกษาและภูมิภาค เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามมาตรา 8 ของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

4. สถานศึกษาควรจัดทำรายงานผลการประกันคุณภาพภายในให้เรียบร้อยก่อนเริ่มปีการศึกษาใหม่ของทุกปี โดยแสดงผลการประเมินคุณภาพการศึกษา แนวทางหรือแผนงานในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป แล้วเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่กระทรวงกำหนด และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ตลอดจนสาธารณชน โดยจัดทำรายงานที่เป็นสรุปผลการประกันคุณภาพภายใน แล้วปิดประกาศไว้ที่สถานศึกษาแจ้งให้ผู้ปกครอง และเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับทราบ รวมทั้งมีรายงานที่มีรายละเอียดครบถ้วนที่พร้อมจะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดูได้ตลอดเวลา

สำหรับการประกันคุณภาพทางด้านอาชีวศึกษา จะมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากการศึกษาสายสามัญ เนื่องจากการอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ ความสำเร็จของการจัดอาชีวศึกษาจะขึ้นอยู่กับคุณภาพของผลผลิต ซึ่งหมายความว่าบุคคลจะต้องมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอสอดคล้องกับความของสถานประกอบการ รวมทั้งผู้จบการศึกษาด้านอาชีวศึกษาจะต้องสามารถสร้างงานให้กับตนเองได้

ในการจัดทำร่าง พ.ร.บ. การอาชีวศึกษา ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการอาชีวศึกษาไว้ดังนี้

“ การอาชีวศึกษาจะเป็นไปเพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถในการประกอบกิจการของตนเองและมุ่งผลิตกำลังคนให้สนองความต้องการของตลาดแรงงาน ธุรกิจเอกชน และหน่วยงานภาครัฐ อันเป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ในสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ”

จากวิสัยทัศน์ดังกล่าว จึงได้กำหนดพันธกิจของการอาชีวศึกษาเพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังนี้

“ การอาชีวศึกษาจะเปิดโอกาสให้แก่ทุกคนที่มีความสนใจ มีความถนัด และมีความสามารถได้ศึกษาวิชาชีพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยมุ่งผลิตบุคลากรที่ได้คุณภาพมาตรฐาน มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในการทำงาน โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง เนื้อหาสาระก้าวทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมทั้งสืบสานและประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทยอย่างเหมาะสม เพื่อการประกอบอาชีพในระบบการจ้างงานและอาชีพอิสระ โดยทำการอย่างมีความสุข ทั้งนี้โดยมุ่งเน้นความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ความมีอิสระในทางด้าน

วิชาการ และการระดมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา และระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ รวมทั้งชุมชนและสถาบันสังคมอื่น โดยมีระบบคุณวุฒิวิชาชีพที่สนับสนุนให้มีการเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์การทำงานที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ”

อย่างไรก็ตามการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจะต้องมีความสอดคล้องกับการประเมินภายนอก และระบบการอาชีวศึกษาในภาพรวม ซึ่งขณะนี้กำลังมีการพัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานการอาชีวศึกษา ตามร่าง พ.ร.บ. การอาชีวศึกษา ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการการอาชีวศึกษาระดับชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอ นโยบายและแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพ กำหนดกรอบหลักสูตร มาตรฐาน และคุณภาพการอาชีวศึกษา เสนอการจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งติดตาม มาตรฐาน และคุณภาพการอาชีวศึกษา เสนอการจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาระดับชาตินี้ได้ให้ความสำคัญกับภาคเอกชนเป็นอย่างมาก เพราะถือว่าภาคเอกชนเป็นภาคหลักที่ใช้บุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษา จึงควรมีบทบาทในการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนากำลังคน ดังนั้นองค์ประกอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาระดับชาติ จึงมีผู้แทนจากภาคเอกชนเป็นประธานและมีจำนวนกรรมการที่มาจากภาคเอกชนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด

นอกจากนี้ในด้านการประกันคุณภาพมาตรฐานการอาชีวศึกษา ยังได้กำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับชาติ ในทางปฏิบัติคณะกรรมการชุดนี้จะต้องเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา แต่เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เฉพาะในการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพแห่งชาติ ซึ่งจะเป็นเกณฑ์สถานศึกษาจะต้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและประกันคุณภาพภายในทางด้านอาชีวศึกษา

ขณะนี้ได้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยในระยะแรกได้มีการคัดเลือกมาตรฐานจำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ เพื่อใช้ในการประเมินภายนอกอย่างไรก็ตามมาตรฐานทางด้านอาชีวศึกษาที่ ก็ควรจะต้องมีแนวทางหรือหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกัน โดยมีมาตรฐาน 12 มาตรฐาน 54 ตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้ คือ

มาตรฐานการประกันคุณภาพอาชีวศึกษา

มาตรฐานที่ 1 ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้เชิงวิชาการ มีทักษะในวิชาชีพ และทักษะชีวิตอันส่งผลต่อการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลต่อการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้

- 1.1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา
- 1.2 ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ (Competency Profile) ในสาขาวิชาที่เรียน
- 1.3 ได้ทำงานในสถานประกอบการ / ประกอบอาชีพอิสระ หรือศึกษาต่อภายใน 1 ปี

การศึกษา

1.4 ผู้ประกอบการ / หัวหน้าหน่วยงาน ที่รับสำเร็จการศึกษาเข้าทำงานมีความพึงพอใจทั้งในด้านความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีการพัฒนาความรู้ในทักษะพื้นฐานทักษะในการปฏิบัติงานและ พัฒนาตนเอง ในวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม

ตัวบ่งชี้

2.1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละหมวดวิชาตาม โครงสร้างหลักสูตรของสาขาวิชา ที่เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.2 ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ของสาขาวิชาที่เรียนในแต่ละระดับ

2.3 ประยุกต์ความรู้ และทักษะต่างๆ ใช้ในการปฏิบัติงานวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม

2.4 สามารถศึกษาค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษาด้วย

ตนเอง

2.5 มีความรู้ และทักษะในการใช้ภาษา และเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นต่อการ ปฏิบัติงานวิชาชีพ

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีความรักในอาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีของ สังคม

ตัวบ่งชี้

3.1 มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความมีวินัยในการปฏิบัติงาน

3.2 รับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3.3 มีพฤติกรรมแสดงถึงความรัก ความภูมิใจ และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพที่เรียน

3.4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

3.5 มีส่วนร่วมในกิจกรรม / โครงการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พัฒนาชุมชน สืบสาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมอื่นๆ ของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 4 สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรจัดระบบเครือข่ายในการจัดการอาชีวศึกษารวม ทั้งส่งเสริมความร่วมมือกับสถานประกอบการ ชุมชน แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อการ สนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้

4.1 จัดผู้สอน และบุคลากรต่างๆ ได้ตรงกับคุณวุฒิและประสบการณ์

4.2 จัดระบบความร่วมมือ ประสานงาน ระหว่างสถานศึกษาภายใต้สถาบันการอาชีวศึกษาในการร่วมมือการจัดการศึกษาและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

4.3 จัดระบบความร่วมมือ ประสานงานกับสถานประกอบการในการจัดการศึกษา ระบบทวิภาคี และระบบปกติ

4.4 จัดหาผู้เชี่ยวชาญ / ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จากสถานประกอบการ หน่วยงานต่างๆ ชุมชน และท้องถิ่น ให้ความรู้ในสถานศึกษา

4.5 จัดหาและจัดการแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในสถานศึกษา สถานประกอบการชุมชนและท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 5 สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติจริง เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง และมีการประเมินผลตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้

5.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องกับสาระ มาตรฐาน และ ตัวผู้เรียน

5.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริง เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง

5.3 ใช้ สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี ในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียน

5.4 กำหนดระบบการวัดผลและการประเมินผลของสถานศึกษาได้สอดคล้องกับ สมรรถนะทางวิชาชีพในแต่ละสาขาวิชา

5.5 ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง และนำผลการ ประเมินไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อ

มาตรฐานที่ 6 สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้ และเน้นการมี ส่วนร่วม

ตัวบ่งชี้

6.1 จัดระบบการบริหารงานสถานศึกษา ที่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 จัดระบบบริหารงบประมาณที่มุ่งประสิทธิผล และมีระบบตรวจสอบได้

6.3 จัดระบบบริหารบุคลากร มีการมอบหมายงานได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านปริมาณ และความสามารถ

6.4 มีนโยบาย ปรัชญาและมาตรการในการจัดการอาชีวศึกษา มีความเป็นเอกลักษณ์ ทางวิชาชีพที่ชัดเจน

6.5 มีการวางแผน ใช้กลยุทธ์ในการดำเนินงาน นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมิน ผลงานอย่างสม่ำเสมอ

มาตรฐานที่ 7 สถานศึกษามีส่งเสริมการทำงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ เผยแพร่สู่ สาธารณชน และนำไปพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและประเทศ
ตัวบ่งชี้

7.1 จัดทำนวัตกรรม โครงการ งานวิจัยในชั้นเรียน งานวิจัยสถาบัน วิจัยเพื่อพัฒนา วิชาชีพ งานประเมินผล และบทความทางวิชาการ

7.2 เผยแพร่งานสู่สาธารณชน รวมทั้งในวงการธุรกิจอุตสาหกรรม และมีการนำผล งาน ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ

7.3 มีการส่งเสริม สนับสนุน ในการพัฒนาผู้สอน บุคลากร และผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถทำนวัตกรรม โครงการ งานวิจัยในชั้นเรียน งานวิจัยสถาบัน งานประเมินผล และบทความทางวิชาการได้อย่างมีคุณภาพ

7.4 จัดหาแหล่งความรู้ และแหล่งเงินทุน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนแก่บุคลากรใน การทำนวัตกรรมโครงการ งานวิจัยในชั้นเรียน งานวิจัยสถาบัน งานประเมินผล และบทความทาง วิชาการ

มาตรฐานที่ 8 สถานศึกษามีการบริการทางวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา และมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ตัวบ่งชี้

8.1 จัดกิจกรรม / โครงการ ส่งเสริมความรู้และทักษะทางวิชาชีพเพื่อการประกอบ อาชีพและการพัฒนาทางเทคโนโลยี

8.2 จัดกิจกรรม / โครงการ ที่ให้บริการแก่ชุมชน และท้องถิ่น

8.3 ร่วมมือกับชุมชน และท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามประเพณี และเพื่อการ พัฒนาท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 9 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการฝึกปฏิบัติ รวมถึงความปลอดภัยของผู้เรียน
ตัวบ่งชี้

9.1 จัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน พื้นที่ฝึกปฏิบัติงาน เหมาะสมกับวิชาที่ เรียนและการฝึกปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ใช้สอยอย่างสูงสุด

9.2 จัดระบบความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ ในห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน

9.3 จัดหาวัสดุฝึก เครื่องมือ อุปกรณ์ อย่างเพียงพอ และเหมาะสมเกิดประโยชน์สูงสุด

9.4 จัดการสิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกที่สะดวก ปลอดภัย สะอาด และประโยชน์ใช้สอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 10 ผู้สอน และบุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในวิชาที่สอน การปฏิบัติหน้าที่ และพัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยี

ตัวบ่งชี้

10.1 สามารถวางแผน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลตามสภาพจริง

10.2 สามารถในการจัดการ นิเทศ และติดตามประเมินผล การฝึกอาชีพ และการฝึกงาน ร่วมกับสถานประกอบการ และหน่วยงานต่างๆ

10.3 ได้รับการพัฒนาตนเอง ทั้งด้านวิชาชีพ และเทคโนโลยีสารสนเทศ จากสถานประกอบการ และหน่วยงานต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

10.4 สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10.5 เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการบริการทางวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา และมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตัวบ่งชี้

11.1 กำหนดนโยบาย และจัดระบบการปฏิบัติงานในการเปิดสอนหลักสูตรแต่ละระดับในสาขาวิชา / สาขางานที่เปิดสอน

11.2 มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีในงานอาชีพ และสภาพท้องถิ่น

11.3 มีความร่วมมือ กับสถานประกอบการ หน่วยงาน ชุมชน และท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตร

11.4 มีการจัดหลักสูตรที่ยืดหยุ่น หลากหลาย ตามความต้องการของผู้เรียน / สถานประกอบการ / หน่วยงาน / ชุมชน

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน โดยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาและสามารถรองรับการประกันคุณภาพภายนอกเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการอาชีวศึกษา

ตัวบ่งชี้

12.1 มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน

12.2 มีมาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับสถานศึกษา

12.3 มีแผนพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษาที่เกิดจากการร่วมมือของทุกฝ่าย

12.4 มีการประเมินคุณภาพและจัดทำรายงานประจำปีเผยแพร่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

และสาธารณชน

12.5 นำผลการประเมินไปจัดทำข้อมูลทางแผนพัฒนาการศึกษาในปีต่อไป

2.4 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องเดียวกับกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพหรือวงจร PDCA ที่ผู้บริหารทราบกันดีอยู่แล้ว การประกันคุณภาพจึงไม่ใช่เรื่องใหม่ และจะต้องไม่แตกแยกจากการทำงานตามปกติของสถานศึกษา แต่จะเป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันนั่นเอง

ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการทำงานนั้น จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการวิจัยในสถานศึกษานำร่อง ได้แก่ ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนัก เข้าใจมีส่วนส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ รวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีม โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมในการมองเห็นคุณค่า และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน และดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการติดตามและกำกับดูแลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ

ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโดยคำนึงถึงเงื่อนไขข้างต้น ควรมีการเตรียมการเพื่อสร้างความพร้อมให้แก่บุคลากรและจัดให้มีกลไกในการดำเนินงานในเรื่องนี้ หลังจากนั้นบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องจึงร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด และมีแนวทางการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ควรมีการเตรียมการในเรื่องต่างๆ โดยการเตรียมการที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ

- การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยสร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้ ทักษะ

- การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อรับผิดชอบในการประสาน กระตุ้น กำกับ ดูแลให้บุคลากรภายในสถานศึกษา และบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้องเข้ามา ร่วมกันดำเนินการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเตรียมความพร้อมของบุคลากร

ปัญหาสำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การที่บุคลากรในสถานศึกษา ยังเข้าใจไม่ชัดเจนว่าการประกันคุณภาพภายใน ก็คือการบริหารคุณภาพที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานตามปกติ และเป็นงานที่ต้องทำอยู่แล้วจึงทำให้รู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระ นอกจากนี้ บุคลากรในสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นกับการเน้นคุณภาพและวิธีการทำงานที่มีการตรวจสอบ บางครั้งจึงเกิดการต่อต้าน จำเป็นต้องสร้างความตระหนัก และพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรเป็นอันดับแรก โดยดำเนินการดังนี้

1.1 การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม

การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องที่บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนต้องร่วมกันทำเป็นทีม จึงจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปลูกจิตสำนึกและสร้างคุณค่า ตระหนักให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นคุณค่า และมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ถ้าบุคลากรยังมีความเข้าใจแตกต่างกันไปคนละทิศคนละทาง ไม่มีทัศนคติที่ดี การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ก็จะทำให้สำเร็จได้ยาก ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องปรับความคิดของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับเดียวกันก่อน โดยรูปแบบที่ควรใช้ได้แก่

(1) สถานศึกษาที่มีบุคคลแกนนำ ซึ่งมีความพร้อมในด้านความรู้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ควรจัดประชุมเพื่อสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้วิทยากรของสถานศึกษาเอง เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของครูที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และศักยภาพของสถานศึกษาที่สามารถพึ่งตนเองได้ อันเป็นปรัชญาของการประเมินแนวใหม่ ที่ต้องการให้บุคลากรภายในเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตนเอง

(2) ในกรณีที่มีการมอบหมายให้บุคลากรที่เป็นแกนนำ มีบทบาทในการชี้แจงทำความเข้าใจกับเพื่อนร่วมงานด้วยตนเอง ไม่ประสบความสำเร็จก็จำเป็นต้องจัดหาวิทยากรมืออาชีพที่มีคุณภาพหรือฝีมือ มาช่วยโน้มน้าวความคิดของผู้เกี่ยวข้องให้พร้อมจะดำเนินการประกันคุณภาพด้วยใจ ดังกรณีตัวอย่างของสถานศึกษานำร่อง ซึ่งพบว่าการใช้ยุทธวิธีปลูกจิตสำนึกด้วยการเชิญวิทยากรมืออาชีพมาพูดให้บุคลากรทุกคนรับทราบพร้อมกัน ได้ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาที่แต่เดิมไม่ค่อยมีความก้าวหน้าในการดำเนินงานเกิดการตื่นตัวและลุกขึ้นมาเริ่มงานทันที

(3) การชี้แจงทำความเข้าใจไม่ว่าจะดำเนินการโดยบุคลากรภายในหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอก ควรให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบ

พร้อมกัน ไม่ควรชี้แจงเฉพาะแก่นนำหรือคณะทำงานเฉพาะกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสได้ทราบความจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในอย่างทั่วถึงกันและร่วมมือร่วมใจในการดำเนินการต่อไป

1.2 การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน

บุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจถึงวิธีการประกันคุณภาพภายในค่อนข้างน้อยและไม่รู้ว่าจะดำเนินการอย่างไรในแต่ละขั้นตอน รวมทั้งยังขาดทักษะในการประเมินตนเอง จึงควรฝึกอบรมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินการประกันคุณภาพได้โดยรูปแบบที่ควรใช้ คือ

(1) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยให้ทุกคนได้เข้าร่วมประชุมหากสามารถหาบุคลากรที่มีความสามารถจะเป็นแก่นนำได้ก็ควรมอบหมายให้แก่นนำเป็นผู้รับผิดชอบจัดการเรื่องนี้

(2) ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการนั้น ควรแบ่งเป็นช่วง ๆ ตามกิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละช่วง ดังนี้

ช่วงแรก เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับภาพรวมของระบบการประกันคุณภาพภายใน กระบวนการบริหารงานคุณภาพ แล้วเริ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการในแต่ละปี ต่อจากนั้นก็ให้ร่วมกันปฏิบัติจริงในการวางแผนพัฒนา และแผนปฏิบัติ

ช่วงสอง เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนดกรอบและวางแผนการประเมิน การสร้างเครื่องมือการประเมิน ต่อจากนั้นก็ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามกรอบและการประเมิน

ช่วงสาม เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการประเมิน และการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report) โดยจัดประชุมปฏิบัติการหลังจากที่บุคลากรมีการปฏิบัติงาน และมีการประเมินตนเองตามแผนไปแล้วระยะหนึ่ง

2. การแต่งตั้งคณะกรรมการ

ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพภายในจะเป็นภารกิจของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา แต่ในการดำเนินงานจำเป็นต้องมีผู้รับผิดชอบในการประสาน กำกับ ดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกัน และเชื่อมโยงกันเป็นทีม โดยผู้ที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบที่สำคัญที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งควรดำเนินการร่วมกับบุคลากรหลักที่ได้รับมอบหมายในรูปของคณะกรรมการหรือคณะทำงาน คณะกรรมการหรือคณะทำงานดังกล่าว อาจไม่จำเป็นต้องตั้งขึ้นมาใหม่ ถ้าสถานศึกษามีกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อยู่แล้ว ก็ให้กรรมการเหล่านี้รับผิดชอบเป็นกรรมการประกันคุณภาพภายในในด้านต่าง ๆ ได้เลย แล้วให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจากทุกฝ่ายหรือทุกระดับที่ปฏิบัติงานตามปกติเข้าร่วม เพราะการประกันคุณภาพภายในมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงการทำงานปัจจุบันให้ดีขึ้น ผู้ดำเนินการฝึกต้องเป็นผู้ที่คุ้นเคยกับงานที่ตนเองทำ ไม่ใช่มอบหมายให้คนที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานนั้น ๆ มาดำเนินการ ในกรณีที่สถานศึกษา

ไม่มีกรรมการใด ๆ เลย ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยมอบหมายให้บุคลากรที่เข้าร่วมเป็นกรรมการเพื่อช่วยกันจัดทำแผนดำเนินการพัฒนา และประเมินคุณภาพ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบตามภารกิจของตน

การตั้งคณะกรรมการควรพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหารฝ่ายที่รับผิดชอบงานใดควรอยู่ในคณะกรรมการที่รับผิดชอบการพัฒนาและการประเมินคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น เช่น ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ประจำชั้น และอาจารย์ประจำวิชา ควรเป็นกรรมการที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพด้านการเรียนการสอน ด้านครูและนักเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหารและอาจารย์ฝ่ายบริหาร ควรเป็นกรรมการที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพเกี่ยวกับการบริหาร และเกี่ยวกับผู้ที่ทำงานด้านการบริหารจัดการ เป็นต้น และมีคณะกรรมการกลาง ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนของกรรมการคณะต่าง ๆ เพื่อประสานและรับผิดชอบในภาพรวมทั้งหมด

การมีคณะกรรมการตามโครงสร้างการบริหาร และให้บุคลากรรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของตนเอง จะทำให้ระบบการประกันคุณภาพภายในหล่อหลอมเข้ากับการทำงานตามภารกิจของบุคลากร ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีความเชื่อมโยงกันในการพัฒนาคุณภาพด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านกระบวนการและด้านผู้เรียน อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาารอบด้านครบทุกด้าน

3. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

3.1 ความหมายของขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุง ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของขั้นตอน ดังนี้

1 การวางแผน (Plan)

ขั้นตอนการวางแผนนั้น ได้มีผู้ที่ได้อธิบายถึงการดำเนินกิจกรรมของการวางแผนไว้ดังนี้

วีระพจน์ ลือประสิทธิ์กุล (2541 : 26) กล่าวว่า เป็นขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการทำ ความเข้าใจวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน แล้วกำหนดหัวข้อควบคุม (Control Items) กำหนดค่าเป้าหมาย ที่ต้องการบรรลุให้แก่หัวข้อควบคุมแต่ละข้อ กำหนดวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

สมศักดิ์ สีนุระเวชญ์ (2542 : 188-189) กล่าวว่า การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาในรายละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ ซึ่งการวางแผน เป็นการกำหนดขอบเขตของปัญหาให้ชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย กำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายให้ชัดเจนและถูกต้องแม่นยำที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

วรารัตน์ เอียงไพรี (2542 : 238-239) กล่าวว่า การวางแผนเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดเพื่อให้ส่วนอื่น ๆ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการลดช่องว่างระหว่างสิ่งที่ต้องการให้ กับสิ่งที่เป็นอย่างจริง มีวิธีการปฏิบัติด้วยการวิเคราะห์สถานการณ์และการจำแนกปัญหา การกำหนด เป้าหมาย การพิจารณาขอบเขตและข้อจำกัด แสวงหาวิธีการต่างๆ ที่มีความเป็นไปได้เพื่อให้บรรลุ เป้าหมาย ตัดสินใจกำหนดแผนการปฏิบัติการ กำหนดวิธีการตรวจสอบ และประเมินผล

จรัส นองมาก (2544 : 51) กล่าวว่า การจัดทำแผนเป็นการเตรียมการอย่างฉลาด รอบ คอบในการปฏิบัติงาน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคน งาน และทรัพยากรต่าง ๆ ของหน่วยงานที่จะ เกิดขึ้นในอนาคต

วรภัทร์ ภูเจริญ [Online] กล่าวว่า เป็นจุดเริ่มต้นที่ต้องระวัง รอบคอบ ต้องพิจารณา การใช้ข้อมูลในการวางแผน ผู้เข้าร่วม กำหนดเวลาการวางแผน รายละเอียดของแผน การตรวจสอบแผน และวางมาตรการให้เหมาะสม

ดังนั้นจึง พอสรุปได้ว่า ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการวางแผน เป็นกระบวนการในการ กำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินการ และวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการจัดทำแผนของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ได้มีผู้กล่าวถึงการวางแผน ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 17-28) กล่าวว่า การวางแผนเป็นการ คิดเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนจะต้องมีการ กำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลา และทรัพยากรที่ต้องการใช้ เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ สำหรับโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ต้องมีการ จัดทำธรรมนูญโรงเรียน หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกัน ระหว่างโรงเรียนกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงาน ดันสังกัดเพื่อใช้เป็นแผนแม่บทสำหรับกำหนดทิศทางในการพัฒนาโรงเรียน ไปสู่เป้าหมายภายใน กำหนดระยะเวลาที่กำหนด เช่น 3 – 5 ปี และเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ สถานศึกษา ควรมีการจัดทำแผนต่าง ๆ คือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน แผนการ ประเมินคุณภาพการศึกษา แผนประมาณ ทั้งรายรับรายจ่ายของโรงเรียน ซึ่งแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาเป็นแผนระยะที่ครอบคลุมเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งที่แท้จริงแล้วเป็นแผนใหญ่แผนเดียวเท่านั้น เพราะแผนต่างๆ มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน กล่าว คือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นแผนระยะยาวที่ครอบคลุมเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนนั้นๆ จากแผนระยะยาวนำมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเป็นแผนระยะสั้นภายใน 1 ปี โรงเรียนมีเป้าหมายจะดำเนินการเรื่องใดและโดยวิธีใด แล้วจัดทำ

แผนการเรียนการสอนตามหลักสูตร และให้สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน ในการจัดทำแผนต่าง ๆ นั้น ควรวางแผนการประเมินผลไปพร้อมกันด้วยเพื่อใช้กับกำตรวสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนใด โดยมีการตั้งเป้าหมายว่าจะประเมินเรื่องใด ใช้วิธีการ รูปแบบอย่างไรในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แผนการประเมินที่ดีควรสอดคล้องเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานตามปกติในชีวิตประจำวันของผู้บริหาร ครูและนักเรียน นอกจากนี้ควรต้องคิดงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผน จัดทำเป็นแผนงบประมาณ ทั้งรายรับและรายจ่ายของโรงเรียน

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2544:10) กล่าวว่า การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นหัวใจของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนจะแสดงการดำเนินงานทั้งหมดของโรงเรียน ตามเวลาที่กำหนดจะประกอบด้วย ทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียนในระยะยาว และระยะสั้น วิธีการที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล แผนการพัฒนาวิชาชีพ แผนการช่วยเหลือผู้เรียน และอื่นๆ ที่กำหนดขึ้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนตลอดจนแผนปฏิบัติงานประจำปี งบประมาณ กรอบเวลาและผู้รับผิดชอบ การจัดแผนนี้ต้องรอบคอบ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย โดยภาพรวมของโรงเรียน

อารีรัตน์ วัฒนสิน [Online] กล่าวว่า ปกติโรงเรียนมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติงานประจำปีอยู่แล้ว ควรร่วมมือกับทุกฝ่าย วิเคราะห์ ข้อมูลจากสารสนเทศของโรงเรียน ศักยภาพของโรงเรียนในทุกด้าน ใช้บทเรียนจากจุดเด่นและจุดด้อยที่ผ่านมากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ชัดเจน โดยพยายามใช้ศักยภาพของโรงเรียนอย่างคุ้มค่า ประหยัด มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และนำไปสู่การประเมินคุณภาพภายใน และรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สามารถนำไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างสอดคล้องกัน

เสวนิตย์ ชัยมุสิก (2544:52-54) กล่าวว่า แผนคุณภาพ (Quality Plan) หรือ ธรรมนูญโรงเรียน (School Improvement Plan) ล้วนเป็นแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan) ของโรงเรียน ที่จัดทำเพื่อแก้ปัญหาที่นั้น และสนองความต้องการเฉพาะของโรงเรียนนั้น ๆ ในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน จะต้องนำผลมาเทียบเคียงที่เป็นผลสรุปจากการสำรวจตนเองมาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดเป้าหมายการพัฒนา กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร และบทบาทของนักเรียน กำหนดยุทธศาสตร์ และกำหนดแผนปฏิบัติการ โดยจัดทำเป็นโครงการ / งาน / กิจกรรม ซึ่งจะต้องกำหนดมาจากสภาพที่ไม่ได้มาตรฐานของโรงเรียนโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายสำคัญ ของธรรมนูญโรงเรียนจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ได้แก่ภาพรวมของโรงเรียน (School Goals) จุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (School Priorities) แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร (Curriculum Plan) บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับ

การจัดการศึกษา (Code of Practice) แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน (Student Code Of Conduct) แผนงบประมาณ (Budget Plan) และการกำกับตรวจสอบและรายงาน (School Accountability)

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 20 - 24) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึง การกำหนดจุดหมายสาระ กิจกรรม แหล่งการเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนา คนและชีวิต ให้เกิดประสบการณ์เรียนรู้เต็มตามความสามารถ สอดคล้องกับความถนัดความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สัมผัส และสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติ และเทคโนโลยี ผู้เรียนได้ค้นคว้า ทดลองฝึกปฏิบัติและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนค้นพบสาระสำคัญของบทเรียน ได้ฝึกวิธีคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการและสามารถแสดงออกได้ชัดเจนมีเหตุผล ครูมีบทบาทปลูกเร้าและเสริมแรงศิษย์ในทุกกิจกรรมให้ค้นพบคำตอบและแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งการร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมความมีวินัยรับผิดชอบในการทำงาน ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการประเมินและปรับปรุงตนเองยอมรับผู้อื่น สร้างจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองและพลโลก การเรียนรู้เกิดได้ทุกที่ ทุกเวลา เกิดขึ้นได้ในหลายระดับทั้งในตัวผู้เรียน ในห้องเรียน และนอกเหนือไปจากห้องเรียนที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้นั้น ครูต้องเตรียมศึกษาสาระเนื้อหาวิชาในหลักสูตรและจุดประสงค์ของการเรียนรู้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า หลักสูตรต้องการอะไร แค่นั้น มีจุดประสงค์ของการเรียนรู้อย่างไร และทำไมจึงต้องการอย่างนั้น เพื่อการวางแผนจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงกัน และหากเป็นไปได้ควรเชื่อมโยงกัน และบูรณาการสาระการเรียนรู้แต่ละวิชาที่สัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริง และให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงให้มากที่สุด ทั้งนี้ครูต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจ และความถนัดอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ตามความถนัดและความสนใจรายบุคคล เนื่องจากครูไม่ใช่ผู้บอกผู้สอนอย่างเดียว ครูจึงต้องเตรียมแหล่ง ข้อมูลทั้งที่เป็นสื่อการเรียน ใบความรู้ ใบงาน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มีข้อมูลความรู้ ที่ผู้เรียนสามารถเลือกได้ ค้นคว้าตามความต้องการ การสำรวจแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬา และนันทนาการ เป็นต้น

ทิสนา แคมมณี (2542 : 16 - 30) กล่าวว่า การจัดทำแผนการสอน นั้น ครูควรตรวจสอบว่าแผนการสอนมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายครบถ้วนแล้วหรือไม่ หากแผนการสอนใดมีกิจกรรมที่ดูน่าสนใจ แต่ไม่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ แผนนั้นก็คงใช้ไม่ได้ การวิเคราะห์และเขียนข้อมูลลงไปจะช่วยให้ครูมองเห็นกิจกรรมที่คิดไว้จะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายได้ครบถ้วน ตามจุดมุ่งหมายแล้วในการวางแผนการสอนประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน วิเคราะห์เนื้อหาและความคิดรวบยอดและกำหนดรายละเอียด

ให้ชัดเจน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

ตำลี รักสุทธี (2544 : 2 - 47) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 22-24 โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมสร้างกิจกรรมทางการศึกษา ลงมือปฏิบัติจริง ครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ชี้บอกให้ความรู้ได้อย่างเดียวแต่ต้องเอื้ออำนวยความสะดวกสบาย คอยช่วยเหลือในคราวจำเป็นเท่านั้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียนจะเปลี่ยนไป กล่าวคือ ครูเป็นกัลยาณมิตร เป็นเพื่อนทางวิชาการแก่เด็ก เป็นที่ปรึกษาเมื่อผู้เรียนมีปัญหา แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง แผนการ การเตรียมการสอน หรือโครงการทางวิชาการที่ได้รับการจัดทำอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติมากที่สุด รวมทั้งสามารถเลือกปฏิบัติตามความสนใจ ความถนัด และพัฒนาการของผู้เรียนด้วย เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์ และพัฒนาผู้เรียนตามอัตราของแต่ละบุคคลด้วย นอกจากนี้จะต้องยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นแม่บทในการเขียนแล้วยังต้องยึดผู้เรียนมาเป็นองค์ประกอบในการเขียนแผนการสอนด้วย เช่น ความสนใจของแต่ละคน ความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาการแต่ละคน ความสามารถด้านร่างกายแต่ละคน ตลอดจนวุฒิภาวะทางอารมณ์ของแต่ละคนด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปได้ว่า ขั้นตอนการวางแผน ของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการจัดให้เป็นการวางแผนทั้งระบบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ที่ประกอบด้วยด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษา และ มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยต้องมีธรรมนูญโรงเรียน หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียน แผนการจัดงบประมาณของโรงเรียน แผนการนิเทศในโรงเรียน แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องมีแผนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ในการจัดการกิจกรรมการวางแผนการศึกษาของโรงเรียนนั้น ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ การสนับสนุน และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนมากขึ้น มีการวางแผนการจัดแหล่งความรู้ ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ที่มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แผนการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้วยต้องมีแผนพัฒนาครูบุคลากร ในโรงเรียนให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ แผนพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน แผนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2 การปฏิบัติตามแผน (Do)

ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนนั้น ได้มีผู้อธิบายถึงการดำเนินกิจกรรมขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน ไว้ดังนี้

วีระพงษ์ ลือประสิทธิ์สกุล (2541 : 26) กล่าวว่า เป็นการหาความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินการนั้นด้วยการฝึกอบรมหรือศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดำเนินการตามวิธีการที่กำหนด เก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องและผลลัพธ์ของหัวข้อควบคุม

สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ (2542 : 189) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผน ประกอบด้วย 3 ระยะ คือ การวางแผนกำหนดการ ที่เป็นการแยกแยะกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องการกระทำ กำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง การจัดสรรทรัพยากรต่างๆ การจัดแบบเมทริกซ์ (Matrix Management) ที่เป็นวิธีช่วยประสานงานฝ่ายต่าง ๆ การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน ที่เป็นการให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องการกระทำให้ผู้ร่วมงานพร้อมในการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสม พัฒนาจิตใจให้รักการร่วมมือกัน

วรารัตน์ เอียงไพรี (2542 : 240) กล่าวว่า เป็นการจัดทำให้การศึกษารอบมเพื่อการนำแผนไปปฏิบัติ รับรู้ถึงความสำคัญและความจำเป็นของแผน การสื่อสาร ประสานงานระหว่างฝ่ายและระดับต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม การจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในเวลาที่เหมาะสม

วรภัทร์ ภูเจริญ.2541 [Online] กล่าวว่า เป็นการตรวจสอบสิ่งสำคัญ แผนที่ดีมีกลางรายละเอียดเงื่อนไขการทำงาน มีแผนรองรับการทำงาน เช่น สอนไม่ทันจะทำแบบนี้ เด็กดีกันให้ทำแบบนี้ ฯลฯ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมปฏิบัติตามแผน จึงเป็นการดำเนินการตามแนวทางที่ได้วางแผนไว้ มีการควบคุมกำกับกับการดำเนินการให้บรรลุตามแผนที่วางไว้ ต้องมีการพัฒนาบุคลากรจัดทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินการ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินการ

ในขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 ค : 28-29) กล่าวว่า เมื่อโรงเรียนได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรก็ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดไว้ โดยในระหว่างดำเนินงานต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และควรมุ่งเน้นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียน ควรจะส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำกับ ติดตาม (Monitoring) ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด / ฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผนให้กรณีพิเศษเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การประเมินตนเอง และ

ทักษะในด้านต่าง ๆ โดยผู้บริหารอาจนิเทศเอง หรือเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความชำนาญในแต่ละด้านมาให้การนิเทศ หรือส่งบุคลากรไปฝึกอบรม

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2544 : 10) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนจะต้องมีการดำเนินงานตามที่กำหนดในแผนอย่างจริงจัง โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการกำกับ ติดตาม นิเทศอย่างต่อเนื่อง บันทึกผลการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ถูกต้องและสมบูรณ์

จำรัส นองมาก (2544 : 63-64) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผนเป็นการบริหารแผนงาน และโครงการตามที่กำหนดไว้โดยบุคลากรในโรงเรียนจะได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบตามภาระหน้าที่ในแต่ละโครงการที่แตกต่างกันไป ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวก รวมทั้งการกำกับติดตามเพื่อให้บุคลากรทั้งที่รับผิดชอบงานเฉพาะตัวหรืองานเป็นกลุ่มได้ปฏิบัติงานโดยราบรื่นมีประสิทธิภาพ หากจำเป็นต้องมีผู้ช่วยเหลือในการนิเทศแนะนำ เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น ก็เป็นหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องคอยสอดส่องดูแล และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา

อารีรัตน์ วัฒนสิน [Online] กล่าวว่า โรงเรียนต้องปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการภายในโรงเรียน เพื่อให้สามารถดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างเข้าใจตรงกัน ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน มีการเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์ในทุกขั้นตอนของกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ควรได้พิจารณาทบทวนโครงสร้างการบริหารจัดการภายในโรงเรียน ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและให้ทุกคนมีส่วนร่วม มีการกำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ และภาระงานอย่างชัดเจน และควรมีคณะทำงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนทุกหน่วยของระบบบริหารจัดการ เพื่อร่วมกันรับผิดชอบพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ควรจัดทำเป็นเอกสารให้ทุกคนได้รับทราบและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 24-26) กล่าวว่า การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. นำเข้าสู่บทเรียนขั้นนี้ครูควรใช้ประเด็นคำถามสถานการณ์หรือกิจกรรมที่กระตุ้นหรือท้าทายให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยใคร่รู้ ครูควรเป็นกัลยาณมิตรของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณครูคือ เพื่อที่ช่วยเหลือเขาได้ในทุกเรื่อง ครูต้องรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นอย่างดี เพื่อใช้ความถนัด ความสนใจ ลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นจุดกระตุ้นศักยภาพของแต่ละบุคคลและ ดึงดูดให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและเต็มใจ

2. ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูเป็นบุคคลที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพมุ่งจัดกิจกรรม และสร้างบรรยากาศที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต โดยใช้สื่อที่หลากหลายในลักษณะขององค์การรวมที่

เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้และความสนใจของผู้เรียน คำนึงถึงการใช้สมองทุกส่วน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเสนอกิจกรรมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน สรุปความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทั้งสมาชิกภายในกลุ่มและสมาชิกระหว่างกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้ การเรียนการสอนไม่จำเป็นต้องจำกัดตัวอยู่ในพื้นที่ห้องสี่เหลี่ยมในอาคาร เป็นที่เรียนเสมอไป เพราะจะเป็นการทำให้ผู้เรียนรู้สึกเครียดกับบรรยากาศ พยายามเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน ประเภท พุ่มนา ฟากกว้าง กลางป่า ก้อนกรวด ดิน หิน ทราย ดอกไม้ สายลมและธรรมชาติให้มากๆ จะได้เคลื่อนไหวอย่างสนุกสนาน และเรียนรู้ไปพร้อมกัน

3. **ขั้นวิเคราะห์** อภิปรายผลงาน / องค์ความรู้ ที่สรุปได้จากกิจกรรมการเรียนรู้ ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายผลที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดการค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้สังเกตเพื่อให้อ้อมลย้อนกลับให้องค์ความรู้ที่ได้รับชัดเจนเป็นการเสริมแรงและกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจการค้นหาคำความรู้ต่อไป

ทิสนา เขมมณี (2542 : 24-25) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ต้องสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต้องจัดกิจกรรมการเรียนตามแผนที่ได้เตรียมไว้ อาจมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง โดยมีการดูแลให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ กระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่ สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม ให้คำแนะนำ และข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการปรับปรุงกิจกรรมให้ดีขึ้นให้การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนและอาจให้ข้อมูลเนื้อหาความรู้ เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้ข้อเสนอแนะตามความเหมาะสม

จากที่กล่าวมาแล้ว จึงสรุปได้ว่า ขั้นตอนในการปฏิบัติตามแผน เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ต้องดำเนินการทั้งระบบ ที่ประกอบด้วย ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยต้องจัดให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามธรรมนูญโรงเรียนหรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ที่เป็นแผนแม่บท และปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี แผนการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียน แผนการจัดงบประมาณของโรงเรียน จัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน จัดให้ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดให้ครูมีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในทุกทางที่เป็นได้

โรงเรียนต้องมีการพัฒนาครู บุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น จัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดตามแผน มีการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล

3. การตรวจสอบประเมินผล (Check)

ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผลนั้น ได้มีผู้อธิบาย ถึงการดำเนินกิจกรรม ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล ไว้ดังนี้

วิระพจน์ ลือประสิทธิ์สกุล (2541 : 26) กล่าวว่า เป็นการตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐานหรือไม่ ตรวจสอบว่าค่าที่วัดได้ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือเป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวังหรือไม่

สมศักดิ์ สิ้นธุเวชญ์ (2542 : 189) กล่าวว่า เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยกำหนัดวัตถุประสงค์ ของการตรวจสอบ รวบรวมข้อมูล พิจารณาข้อมูล พิจารณากระบวนการทำงานเป็นตอน ๆ เพื่อแสดงจำนวนและคุณภาพของผลงานที่ได้รับในแต่ละขั้นตอนเปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้ การรายงานจะเสนอผลการประเมินรวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาด ความล้มเหลว

วรรัตน์ เอียงไพรี (2542 : 240) กล่าวว่า เป็นการตรวจสอบที่มีการปฏิบัติตามแผนตามการทำงานมาตรฐานที่ได้วางไว้หรือไม่ ตรวจสอบค่าต่าง ๆ ที่จัดไว้เป็นไปตามมาตรฐานและเป้าหมายหรือไม่

วรภัทร์ ภูเจริญ, 2541 [Online] กล่าวว่า การตรวจสอบเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะได้เปลี่ยนแปลงแผนทัน (การเปลี่ยนแปลงก็คือ เข้าวงจร PDCA ใหม่ นั่นเอง) การวางแผนที่ดีต้องกำหนดดัชนีและเกณฑ์ที่จะใช้ด้วย

ดังนั้นขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมการตรวจสอบประเมินผล จึงเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานที่ได้ปฏิบัติตามแผนงาน ได้บรรลุเป้าหมายหรือเกณฑ์มาตรฐานของแผนงานเป็นอย่างไร และจะเป็นข้อมูลสำคัญในการนำไปปรับปรุงแผนงานต่อไป

ในการตรวจสอบประเมินผล ของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นั้น ได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 ค : 29-30) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินที่ผ่านมามีบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง เครื่องมือที่ใช้ อาจเป็นสิ่งที่มียอยู่แล้วโดยไม่ต้องสร้างขึ้นใหม่ เช่น สถิติข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของฝ่ายบริหาร ผลงาน หรือการบ้าน ตลอดจนการทดสอบย่อยของผู้เรียนในชั้นเรียนซึ่งเป็น ข้อมูลที่ครุมีอยู่แล้ว เพียงแต่จัดเก็บให้เป็นระบบมากขึ้นเท่านั้น ในระหว่างที่โรงเรียนดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการเป็นไปใน

ทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนา และแผนปฏิบัติการหรือไม่ เพียงใด มีจุดอ่อน จุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดมากที่สุด และเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษาจะต้องมีการประเมินสรุปรวม เพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง การดำเนินการในระยะต่อไป

สุวิมล ว่องวานิช (อ้างในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2544 ค : 30-44) ได้ดำเนินการวิจัย สรุปวิเคราะห์กิจกรรมการตรวจสอบประเมินผลภายในตามพื้นฐานแนวคิดของการประเมินที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Evaluation) พบว่า กิจกรรมที่ต้องดำเนินการประกอบด้วย การวางกรอบการประเมิน การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมาย และการตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2544 : 10) กล่าวว่า การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนเป็นหัวใจของการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบและทบทวนประสิทธิภาพการดำเนินงานว่าวิธีต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผนมีการนำมาปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติแล้วบรรลุผลตามเป้าหมายภายในเวลาที่กำหนดหรือไม่ เพราะเหตุใด จะต้องปรับเปลี่ยนอย่างไร

จรัส นองมาก (2544 : 64-74) กล่าวว่า การตรวจสอบและประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นหนึ่งในกระบวนการประกันคุณภาพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามแผนหรือกำหนดการที่วางไว้ และให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่วางไว้ หรือไม่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายที่กำหนดไว้ กระบวนการตรวจสอบจะสามารถช่วยเหลือแนะนำ หาทางออกในการปรับปรุงวิธีการทำงาน หรือแม้กระทั่งการเปลี่ยนวัตถุประสงค์ เป้าหมายของงานที่กำลังปฏิบัติอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงาน กิจกรรมตรวจสอบจะควบคู่กับการประเมินเพื่อให้ผลในการวินิจฉัย ผลการตรวจสอบให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนางาน

อารีรัตน์ วัฒนสิน [Online] กล่าวว่า การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เป็นกระบวนการประเมินภายในของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุง แก้ไขให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่องการประเมินภายในนี้ต้องเริ่มต้นจากครูและบุคลากรของโรงเรียน ต้องประเมินตนเอง ตามแผนปฏิบัติงานของตนเอง โดยการบันทึกภาพความสำเร็จของงานปัญหา และการแก้ไขเป็นระยะๆ แต่ละหมวดวิชาหรือกลุ่ม / ฝ่ายเป็นระยะๆ เช่นเดียวกัน โดยกำหนดภาพความสำเร็จที่ต้องการไว้ให้ชัดเจนประเมินจากผลการประเมินของทุกคน บันทึกไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อนำไปสู่การประเมินคุณภาพโดยรวมของโรงเรียนได้และคณะทำงานด้านการประกันคุณภาพ ควรได้ประเมินความสำเร็จของการจัดการศึกษาทั้งระบบของโรงเรียนเป็นระยะๆ เช่นกัน โดยใช้ผลการประเมินจากหมวด / กลุ่ม / ฝ่าย และการสัมภาษณ์ พิจารณาผลงานที่มีหลักฐานร่องรอย ปรากฏจากการปฏิบัติงานของทุกคน ทุกหมวด / กลุ่ม / ฝ่าย สรุปเป็นภาพรวมของคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่ง

ควรทำเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง นำไปสู่การตรวจสอบ ทบทวนจากหน่วยงานต้นสังกัด และเพื่อรองรับการประเมินจากภายนอกต่อไป การประเมินภายใน เป็นการประเมินเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทุกคนต้องยอมรับผลการประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนางานให้มีคุณภาพ การประเมินต้องครอบคลุม วิทยุทัศน์ ภารกิจ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอน ผลการเรียนรู้และคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานหลักสูตรตลอดจนความร่วมมือ สนับสนุน ส่งเสริม จากชุมชน

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 26-27) กล่าวว่า การประเมินผลสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดนั้น เป็นการประเมินซึ่งมุ่งผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูจะต้องศึกษา มาตรา 26 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในสาระและจุดเน้น การประเมินเกี่ยวกับพัฒนาการเรียนของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียนร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้ และการทดสอบเพื่อพัฒนาและหาศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียน และตรวจสอบว่ากระบวนการเรียนรู้ ได้พัฒนาผู้เรียนตามประสิทธิภาพการสอนของครูด้วย ดังนั้น การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องวัดและประเมินให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งในส่วนของกระบวนการและตามสภาพจริง ซึ่งในการประเมินผลสามารถประเมินระหว่างการเรียนรู้การสอน และประเมินสรุปรวม

ทิสนา เขมมณี (2542 : 17-25) กล่าวว่า ครูต้องตรวจสอบว่าแผนการสอนว่ามี คุณสมบัติตามโมเดลชิปามากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงกิจกรรมให้ดีขึ้นการประเมินผลนั้น เป็นการเก็บรวบรวมผลงาน และประเมินผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

สุชานาถ ยอดอินทร์พรหม (2544 : 57-64) กล่าวว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน โดยต้องทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอนเสมอ และให้วางเป้าหมายของการประเมินผลผู้สอนไว้ที่การประเมินผลเพื่อจัดวางตัวผู้เรียนให้เหมาะสมกับความสามารถ และเป็นการประเมินผลเพื่อพัฒนาปรับปรุงการสอนของครูผู้สอน ดังนั้น การประเมินผลจึงมิใช่การวัดด้วยข้อสอบหรือแบบทดสอบ กลับกลายเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล ตามแนวทางเลือกใหม่ ที่เรียกว่า การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดคุณภาพ การสอน และการเรียนรู้ ผลผลิตของการประเมินตามสภาพจริงได้แก่ เพิ่มสะสมผลงาน โครงงาน โครงการ นิทรรศการ ภูมิทัศน์ แบบสังเกตต่าง ๆ หรือกระบวนการประเมินซึ่งอาจเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียนครูกับผู้ปกครอง นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับผู้ปกครอง หรือระหว่างครูกับครู โดยอาจใช้วิธีการทางปฏิบัติ เช่น การอภิปราย การพบปะพูดคุย การถกเถียง ฯลฯ เทคนิคการประเมินผลตามสภาพจริงช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาแล้ว จึงสรุปได้ว่า ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียน ต้องเป็นไปทั้งระบบ ที่ประกอบด้วย ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ ด้าน ปัจจัย เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน โดยมุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยต้องมีการประเมินธรรมเนียมโรงเรียน หรือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ที่เป็นแผนแม่บท ว่าได้ดำเนินการไปตามแผนหรือไม่ ประเมินการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงานประจำปี มีการตรวจสอบการประเมินคุณภาพภายใน โรงเรียน ประเมินการใช้งบประมาณของโรงเรียน การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู เป็นไปตามแผนหรือไม่ อย่างไร ต้องการประเมินสรุปผลการวิจัยในชั้นเรียน ประเมินผลการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษา ต้องมีการประเมินผลการพัฒนาครู บุคลากรในโรงเรียน ต้อง ประเมินว่าได้ดำเนินการเป็นไปตามแผนงานหรือไม่ ต้องมีการประเมินหลักสูตรของโรงเรียนว่า เป็นไปตามความต้องการ สอดคล้องกับผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร ประเมินผลการใช้สื่อการเรียน การ สอนของโรงเรียนว่าเหมาะสมหรือไม่ ต้องมีการประเมินผลการจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ประเมินผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยมีการประเมินตามสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน การ สอนของผู้เรียนว่าเหมาะสมหรือไม่ ต้องมีการประเมินผลการจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ประเมินผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยมีการประเมินตามสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน

4. การปรับปรุงแก้ไข (Act)

ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขนั้น ได้มีผู้อธิบายถึงการดำเนินกิจกรรม ขั้นตอน การปรับปรุงแก้ไข ไว้ดังนี้

วีรพงษ์ ลือประสิทธิ์สกุล (2541 : 26 – 27) กล่าวว่า เป็นการหามาตรการแก้ไขเมื่อ การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐาน ถ้าผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ก็ค้น หาสาเหตุและแก้ไขที่ต้นตอเพื่อมิให้เกิดปัญหาซ้ำขึ้นอีก

สมศักดิ์ ลินธุรเวชญ์ (2542 : 190) กล่าวว่า เป็นการแก้ปัญหาตามลักษณะปัญหาที่ ค้นพบ ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมาย ต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ ถ้าพบความผิดปกติ ให้สอบถาม ค้นหาสาเหตุและทำการป้องกัน เพื่อมิให้ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นซ้ำอีก

วรรัตน์ เอียงไพรี (2542 : 241) กล่าวว่า เป็นการกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาและ อุปสรรคที่ไม่เป็นไปตามแผน การปฏิบัติการแก้ไขมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแยกแยะให้ชัดเจน ระหว่างอาการของปัญหากับสาเหตุ เพราะการไม่สามารถหาสาเหตุที่แท้จริงจะเป็นเพียงการเลื่อน การแก้ไขปัญหานั้น มีแนวทางการปฏิบัติ คือ แก้ไขการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามวิธีการ ทำงานมาตรฐาน ถ้าผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย หาสาเหตุที่แท้จริง และแก้ไขที่ต้นตอเพื่อมิ ให้เกิดปัญหาซ้ำขึ้นอีก ปรับปรุงระบบการทำงานและเอกสารวิธีการทำงานมาตรฐาน

วรภัทร์ ภูเจริญ.2541 [Online] กล่าวว่า เป็นการนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์พิจารณาหาต้นตอสาเหตุข้อบกพร่อง การระดมสมอง เพื่อการแก้ไขป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำอีก การกำหนดมาตรฐาน การตัดสินใจว่าขั้นตอนการทำงานที่ผ่านมาจะถือเป็นมาตรฐานการทำงานหรือต้องแก้ไข ปรับปรุง

ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข จึงเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบประเมินผลมาใช้ ในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องจากการดำเนินการ การปฏิบัติงาน ได้เป็นไปตามแผนหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ กำหนดวิธีการแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น และนำข้อมูลนี้มาใช้ในการวางแผนครั้งต่อไป

การปรับปรุงแก้ไขของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 ค : 44 – 48) กล่าวว่า เมื่อโรงเรียนมีการประเมินผลเสร็จเรียบร้อย ก็ส่งผลให้กับคณะกรรมการที่รับผิดชอบ นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แปลผลในภาพรวมทั้งหมด แล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครู ครูประจำวิชา หัวหน้าหมวด ผู้บริหาร เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาตนเองต่อไป ผลการประเมินสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และ บุคลากร และใช้ในการวางแผนต่อไป รวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ การดำเนินการประเมินผลของโรงเรียนไม่ได้สิ้นสุดเพียงแค่ทำการประเมินตนเองเพียงครั้งเดียว แล้วหยุด แต่ต้องทำตลอดเวลา ผลการประเมินที่จัดทำเสร็จแล้ว ถือเป็นข้อมูลที่แสดงถึงสภาพการดำเนินงานในขณะนั้น ซึ่งต้องมีการตรวจสอบใหม่ว่า การดำเนินงานในช่วงต่อไปสอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของโรงเรียนอย่างไร การพัฒนาปรับปรุงตนเองจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2544 : 10) กล่าวว่า แผนของโรงเรียนที่จัดทำต้องไม่นิ่งแต่เป็นแผนที่ถูกนำมาใช้ทุกวัน ทบทวนผลการปฏิบัติเมื่อสิ้นภาคเรียน และปรับแก้ไขทุกปีการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพของโรงเรียนให้สูงขึ้นทุกส่วนของวงจรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จรัส นองมาก (2544 : 74 – 76) กล่าวว่า การปรับปรุงแก้ไขของการปฏิบัติงานเป็นผลจากการตรวจสอบและประเมินผลการทำงาน เพราะในการประเมินผลทำให้ทราบว่าการปฏิบัติไปแล้วบรรลุเป้าหมายหรือตามที่คาดหวังหรือไม่เพียงใด ถ้างานที่ทำได้ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โรงเรียนจะต้องหาวิธีการปฏิบัติที่ดีกว่าเดิมมาใช้ เพื่อจะได้ประสบผลตามเป้าหมายให้ได้ และในขณะเดียวกันถ้างานที่ทำได้จริงเป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้แล้ว ในการดำเนินงานต่อไปจะได้ตั้งเป้าหมายให้สูงกว่าเดิม เป็นการท้าทายผู้ปฏิบัติ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะการปฏิบัติงานจริงจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ก็ตาม โรงเรียนก็ปรับปรุงพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ไม่คงสภาพเดิม เป็นการนำผลการประเมินมาปรับปรุง

อารีรัตน์ วัฒนสิน. [Online] กล่าวว่า การผดุงระบบคุณภาพการประกันคุณภาพ งานพัฒนาคุณภาพเป็นกระบวนการต่อเนื่อง โรงเรียนควรมีการศึกษาค้นคว้าเทคนิควิธีที่จะสนับสนุนให้ระบบการประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสร้างความรู้สึกรักของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มุ่งมั่นพัฒนาสู่คุณภาพที่สูงขึ้น

คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 28) กล่าวว่า การสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ เป็นขั้นการตกผลึกของกระบวนการเรียนรู้รายบุคคล กล่าวคือ ผู้เรียนแต่ละคนจะเกิดการมองเห็นต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม มองอย่างเชื่อมโยง หยั่งรู้ เกิดการค้นพบตัวเองว่า มีความสามารถ มีจุดเด่นจุดด้อยเพียงใด ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน หลังจากที่เขาได้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้และการแสดงออกตามกระบวนการดังกล่าวข้างต้น ซึ่งพิจารณาได้จากการหาข้อสรุปจากบทเรียน โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะเพิ่มเติม การแลกเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ การสะท้อนความคิด การแสดงผลงาน การจัดนิทรรศการ การแสดงออกในลักษณะละคร การนำข้อค้นพบ การปรับปรุงตนเองของผู้เรียน เช่น การปรับปรุงบุคลิกภาพ การเข้ากับคนอื่นได้ การเข้าใจผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ การเคารพสิทธิผู้อื่น ตลอดจนการสร้างสรรค์ใหม่ที่จะเกิดประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และการดำรงชีวิตประจำวัน

ทิสนา เขมมณี (2542 : 18 - 27) กล่าวว่า ในการปรับปรุงกิจกรรมให้ดีขึ้นก็คือการพยายามช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ยิ่งเพิ่มจำนวนผู้เรียนในการทำกิจกรรมได้มากเท่าไร ในสภาพการณ์และเงื่อนไขจำกัดที่มีอยู่ก็จะเพิ่มคุณภาพของกิจกรรมได้ในแง่ของการเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน การพิจารณาถึงองค์ประกอบทั้งสองประการนี้ควบคู่ไปกับหลักชีปภา จะช่วยให้ครูได้แนวทางในการปรับกิจกรรมให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ครูต้องสามารถประเมินสถานการณ์และตัดสินใจว่าควรจะปรับเปลี่ยนอย่างไร ผู้เรียนจึงจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้

จากที่กล่าวมาแล้ว จึงสรุปได้ว่า ขั้นตอนในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนต้องเป็นไปทั้งระบบ ทั้งด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบประเมินผลมาปรับปรุงแก้ไขในแผนแม่บทของโรงเรียน คือธรรมนูญโรงเรียน หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน ปรับปรุงแผนการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอน ปรับปรุงแก้ไขปัญหา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนต้องมีการปรับปรุงแผนพัฒนาครู บุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ ความสามารถจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการ

สอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียน ปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องมีการปรับปรุงแหล่งการเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองด้วย

3.2 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพ

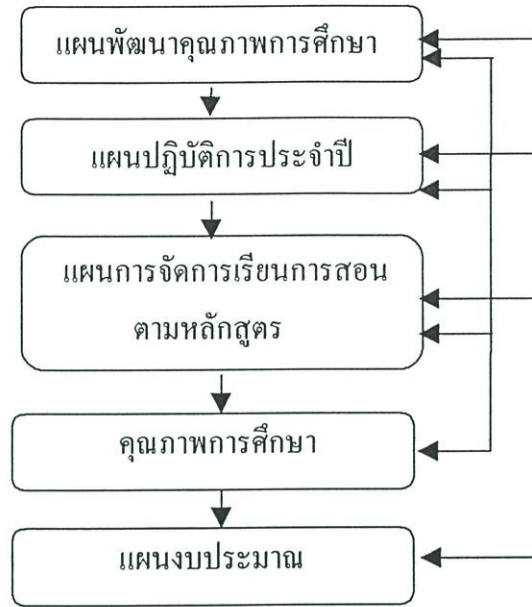
ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุง ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องดำเนินการร่วมกันในทุกขั้นตอน โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผน

การวางแผนเป็นการเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลา และทรัพยากรที่จะต้องใช้ เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น จะต้องมีการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทสำหรับกำหนดทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น 3 – 5 ปี รายละเอียดในการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา ควรศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดต่าง ๆ เช่น เอกสารเรื่องธรรมนูญสถานศึกษาของกรมวิชาการ (2542) และเอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา เล่มที่ 5 เรื่อง การตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) เป็นต้น

เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนต่างๆ คือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการเรียนการสอนตามหลักสูตรและสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนงบประมาณทั้งรายรับและรายจ่ายของสถานศึกษา ซึ่งแผนต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกันดังที่แสดงไว้ในภาพที่ 2.2

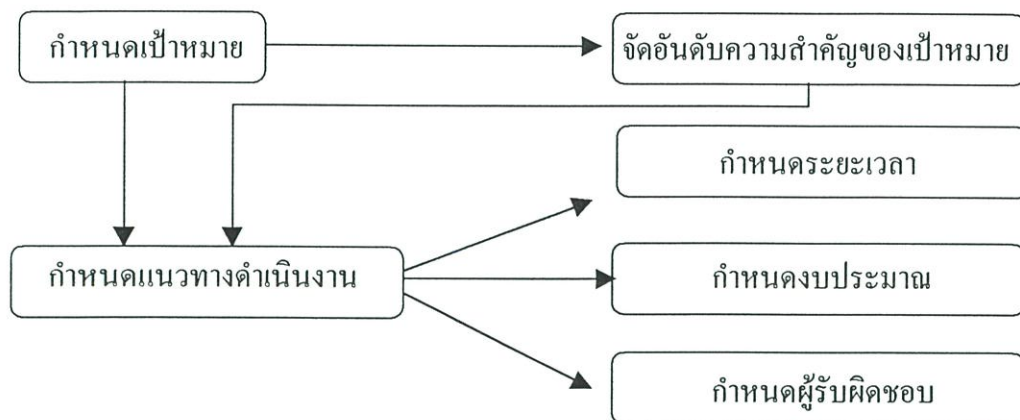

ภาพที่ 2.2 ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของแผนต่าง ๆ ที่สถานศึกษาควรจัดทำ

แผนต่าง ๆ ดังกล่าว แม้จะมีหลายแผนแต่ที่จริงแล้วเป็นแผนใหญ่แผนเดียวเท่านั้น เพราะแผนต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงต่อกันโดยตลอด กล่าวคือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นแผนระยะยาวที่ครอบคลุมเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ จากแผนระยะยาวดังกล่าวนำมากำหนดเป้าหมายจะดำเนินการเรื่องใดและโดยวิธีใด แล้วจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้

ในการจัดทำแผนต่าง ๆ นั้น ควรวางแผนการประเมินผลไปพร้อมกันด้วย เพื่อใช้กำกับตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนเพียงใด โดยมีการตั้งเป้าหมายว่าจะประเมินเรื่องใด ใช้วิธีการ รูปแบบอย่างไรในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แผนการประเมินผลที่ดีควรสอดคล้องเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานตามปกติในชีวิตประจำวันของผู้บริหาร ครู และนักเรียน นอกจากนี้ควรต้องคิดงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผน จัดทำเป็นแผนงบประมาณ ทั้งรายรับและรายจ่ายของสถานศึกษา

ขั้นตอนการวางแผน ในการวางแผนใด ๆ ก็ตามจะมีขั้นตอนการวางแผนที่สำคัญ คือ การกำหนดเป้าหมาย การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การกำหนดระยะเวลาดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการ และการกำหนดงบประมาณที่จะใช้ ดังที่แสดงไว้ในภาพที่ 2.3 และจะได้กล่าวถึงโดยละเอียดต่อไป

ภาพที่ 2.3 ขั้นตอนการวางแผน

1.1 การกำหนดเป้าหมาย

การวางแผนควรจะเริ่มจากการกำหนดเป้าหมาย ที่แสดงคุณลักษณะหรือ คุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งควรระบุให้ชัดเจน ธรรมเนียมสถานศึกษาและใช้เป็นหลักหรือทิศทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา หลังจากนั้นก็จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา ซึ่งควรครอบคลุมคุณลักษณะคุณสมบัติของผู้เรียนที่พึงประสงค์ การบริหารจัดการ หลักสูตรและการเรียนการสอน ทรัพยากร สภาพแวดล้อม การประเมินผล การกำกับตรวจสอบ และการรายงาน

การกำหนดเป้าหมาย อาจทำได้โดยมีวิธีการดังนี้

(1) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวางแผนข้อมูลต่าง ๆ ที่ควรศึกษาวิเคราะห์ คือ

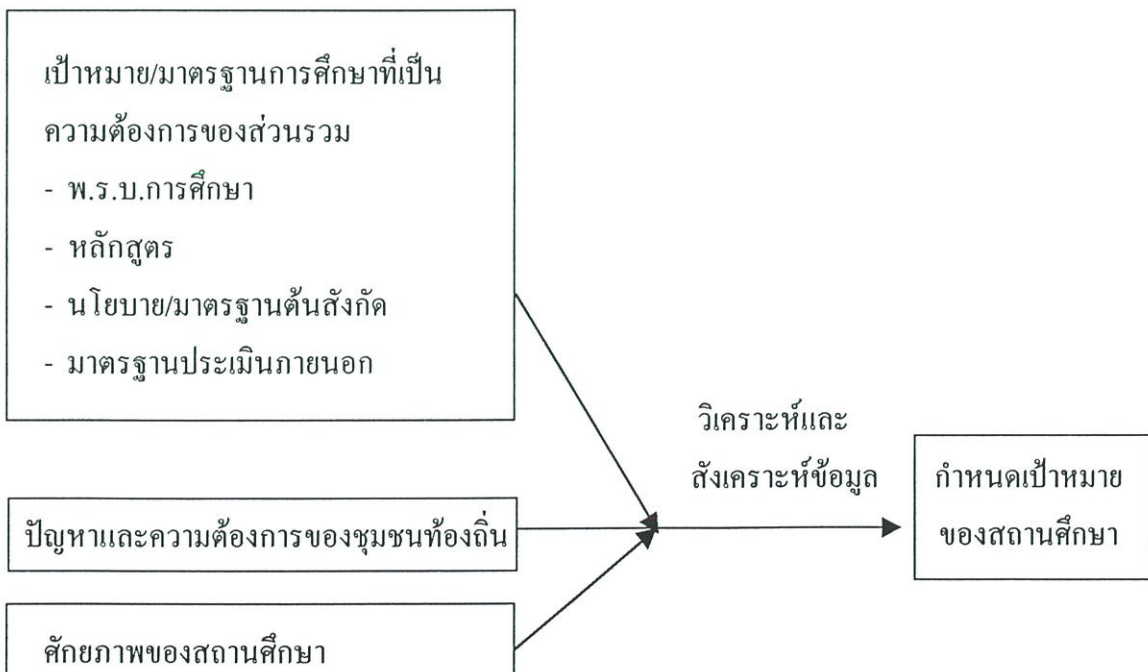
- เป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาหลักที่เป็นความต้องการส่วนรวมของสังคมและประเทศชาติ ได้แก่ ความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาของไทย ตามที่กำหนดใน พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ หลักสูตร มาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัด และมาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว เป้าหมายหรือมาตรฐานที่เป็นความต้องการของส่วนรวมดังกล่าว เป็นเป้าหมายที่ควรเกิดขึ้นสถานศึกษาทุกแห่ง เช่น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเสริมสร้างจริยธรรม คุณธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะในการทำงาน และมีความรู้ตามที่กำหนดในหลักสูตร เป็นต้น

- สภาพเศรษฐกิจ - สังคมของท้องถิ่นและชุมชน ทั้งในด้านสภาพทั่วไป ปัญหาความต้องการและแนวโน้มการพัฒนา ซึ่งจะเป็นเป้าหมายหรือมาตรฐานเฉพาะสำหรับสถานศึกษาแต่ละแห่งที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน เช่น สถานศึกษาที่อยู่ในชุมชนชาวจีนธุรกิจการค้า อาจจะกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานเฉพาะเกี่ยวกับความทางภาษาจีน และทักษะทางธุรกิจ สถาน

ศึกษาที่อยู่ในชุมชนเกษตรกรรม ก็อาจกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานเฉพาะเกี่ยวกับความรู้และทักษะทางการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น

- ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาที่แสดงภาพของสถานศึกษาตามความเป็นจริง ได้แก่ สถิติข้อมูลพื้นฐานที่แสดงภาพทั่วไป ศักยภาพ หรือความสามารถในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา เป็นการสำรวจหรือประเมินตนเองเบื้องต้น เพื่อให้ทราบจุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษาของตน เพื่อหาแนวทางปรับปรุง โดยกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาต่อไป

(2) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา การวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูลต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นและการสังเคราะห์เพื่อประสานความต้องการของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งความต้องการส่วนรวม ส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา (ดูภาพที่ 2.4) จะช่วยให้สถานศึกษามีความเข้าใจ สามารถวางแผนและทำงานได้ง่ายขึ้น เพราะหากสามารถกำหนดเป้าหมายหลักที่เป็นความต้องการร่วมกันของฝ่ายต่าง ๆ ได้แล้ว ก็จะสามารถนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามเป้าหมายนั้นไปใช้ในการรายงานหรือตอบสนองความต้องการของหน่วยงานหรือฝ่ายต่าง ๆ ได้พร้อมกัน เช่น การกำหนดเป้าหมายคุณลักษณะของผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ก็จะสอดคล้องและตอบสนองความต้องการของ พ.ร.บ การศึกษาแห่งชาติ หลักสูตร มาตรฐานของต้นสังกัด ความต้องการของชุมชน และพร้อมที่จะรับการประเมินภายนอกได้ด้วย เป็นต้น ซึ่งในส่วนที่มีความแตกต่างกัน แต่สถานศึกษาและชุมชนเห็นว่าเป็นเรื่องที่ทำเป็นหรือเป็นเรื่องที่ต้องการ ก็อาจเพิ่มเป็นเป้าหมายที่ต้องการมุ่งเน้นเป็นพิเศษเฉพาะของสถานศึกษานั้นได้

ภาพที่ 2.4 การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย

การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมายจะช่วยให้การวางแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะสถานศึกษาจะได้ทราบว่าเป้าหมายต่าง ๆ ที่ต้องการนั้น เป้าหมายใดสำคัญมากน้อยกว่ากันเพียงใด เพื่อกำหนดกิจกรรม บุคลากร ทรัพยากร และช่วงระยะเวลาที่จะดำเนินการในการพัฒนาเป้าหมายนั้น ๆ ให้เหมาะสม สถานศึกษาบางแห่งที่ไม่ได้ตั้งเป้าหมายเพิ่มเติม นอกเหนือจากเป้าหมายหรือมาตรฐานของต้นสังกัดและมาตรฐานประเมินภายนอก ก็อาจจะข้ามขั้นตอนนี้ไปก็ได้ แต่สำหรับสถานศึกษาที่มีความต้องการ เฉพาะของชุมชนท้องถิ่น และของสถานศึกษาเพิ่มขึ้น หลายเป้าหมาย หรือสถานศึกษาบางแห่งที่มีบุคลากรและทรัพยากรจำกัด อาจใช้การจัดอันดับความสำคัญเป็นเทคนิคที่ช่วยตัดสินใจให้การทำงานมีประสิทธิภาพ โดยอาจมุ่งดำเนินการบางเป้าหมายก่อน แต่เป็นพื้นฐานที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาเป้าหมายอื่นตามมาพร้อมกันไปด้วย เป็นต้น

การจัดอันดับความสำคัญอาจทำได้โดยตั้งประเด็นเพื่อพิจารณา เช่น พิจารณาจากความต้องการของส่วนรวมระดับประเทศ ความจำเป็นเร่งด่วน ความต้องการของท้องถิ่นและสถานศึกษา และศักยภาพของสถานศึกษาในการพัฒนาเป้าหมายนั้น แล้วให้ค่าน้ำหนักหรือความสำคัญเป็นคะแนน ประเด็นเพื่อพิจารณาและการให้ค่าน้ำหนักหรือความสำคัญเป็นคะแนนนั้น อาจปรับเปลี่ยนเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้สามารถจัดอันดับความสำคัญได้ชัดเจนและตรงตามความเป็นจริงให้มากที่สุด

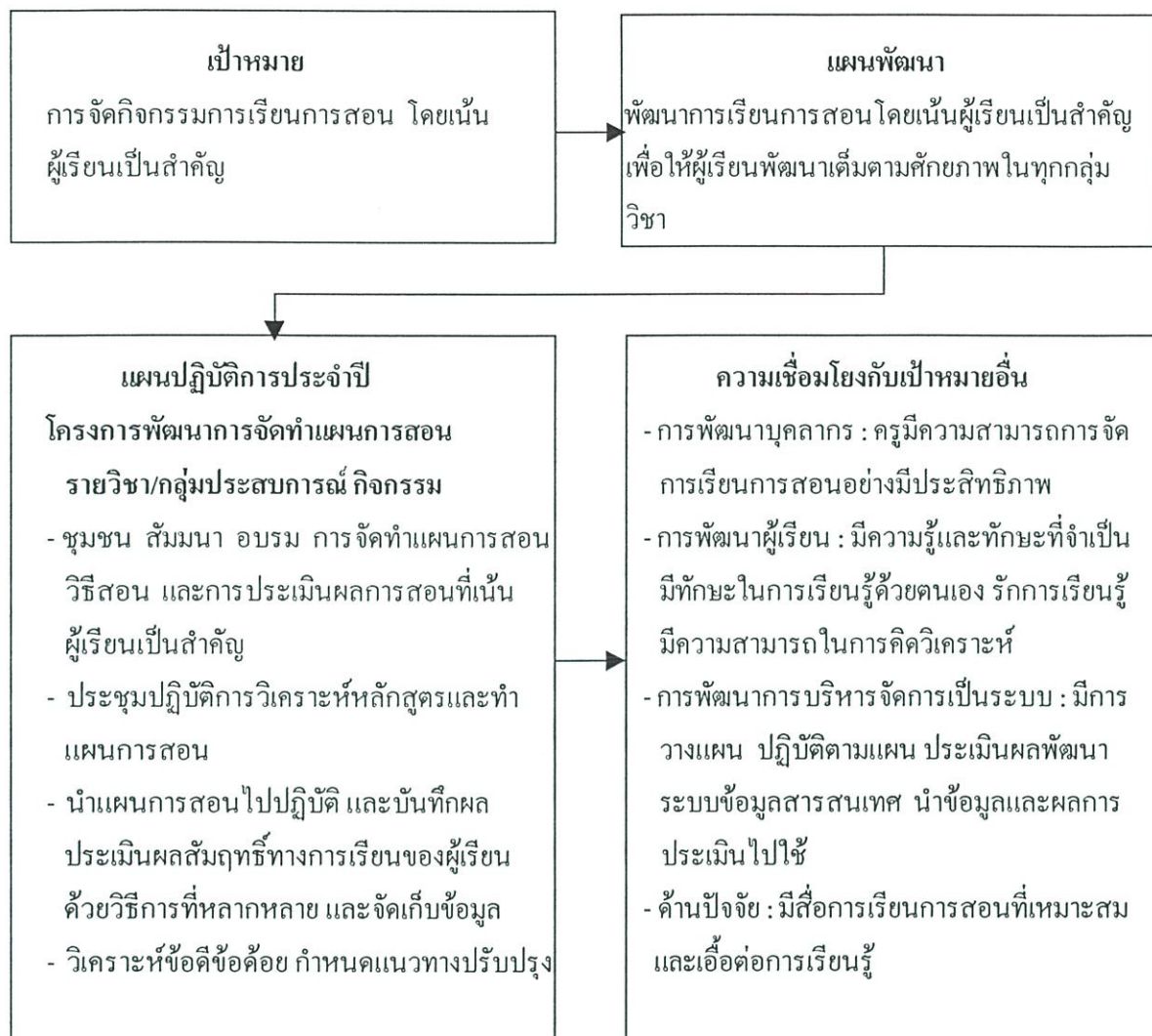
เมื่อคณะกรรมการหรือคณะทำงานร่วมกันพิจารณาให้คะแนนในแต่ละประเด็น แล้วรวมคะแนน คะแนนรวมที่ได้จะช่วยในการจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้น แต่อาจจะนำเหตุผลอื่นมาพิจารณาประกอบในการจัดอันดับด้วย เช่น เป้าหมายที่ได้คะแนนรวมสูง เพราะเป็นความต้องการส่วนรวมของประเทศและเป็นเรื่องเร่งด่วน แต่เมื่อพิจารณาศักยภาพของสถานศึกษาตามเป้าหมายหรือมาตรฐานนั้น พบว่ามีมาตรฐานในเรื่องดังกล่าวที่อยู่แล้ว เพียงแค่รักษาไว้อย่าให้ตกต่ำกว่าเดิม ก็อาจปรับอันดับความสำคัญโดยนำเป้าหมายอื่นที่ได้คะแนนใกล้เคียงกัน แต่เป็นเป้าหมายที่มีจุดด้อยต้องพัฒนามาก มาเป็นเป้าหมายที่มีอันดับความสำคัญมากกว่าได้

1.3 กำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีปฏิบัติงาน

การกำหนดแนวทางหรือวิธีปฏิบัติงาน คือการนำเป้าหมายที่มีลักษณะเป็นความคิดเชิงนามธรรม มาทำให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ โดยคิดโครงการหรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จหรือตัวบ่งชี้ให้มีความชัดเจนด้วย

การคิดโครงการหรือกิจกรรมนั้น ไม่จำเป็นต้องคิดโครงการให้ได้จำนวนมาก หรือไม่จำเป็นว่าทุกเป้าหมายจะต้องมีโครงการเฉพาะของเป้าหมายนั้น ในทางปฏิบัติจริงหากสามารถคิดโครงการที่ทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้สำเร็จ และเป้าหมายนั้นเอื้อต่อการพัฒนาเป้าหมายอื่นต่อไปได้ ก็อาจขยายโครงการนั้นโดยจัดกิจกรรมในโครงการเพิ่มเติม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอื่น ๆ ต่อไปด้วย เป็นการทำงานแบบบูรณาการ ซึ่งจะเป็นการคิดโครงการที่ดีและมีประโยชน์เชื่อมโยงกัน อีกทั้งไม่เป็นการสร้างงานให้บุคลากรมากเกินไป โดยเฉพาะบุคลากรใน

สถานศึกษาขนาดเล็ก และยังทำให้สามารถระดมคนและทรัพยากร เพื่อมุ่งดำเนินการในเรื่องที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ ดีกว่ากระจายคนและทรัพยากรไปทำโครงการเล็กๆ น้อยๆ มากมาย ตัวอย่างแนวความคิดโครงการ เช่น เมื่อจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมายต่าง ๆ แล้วพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นเป้าหมายที่สำคัญอันดับแรก เพราะเป็นเป้าหมายที่ตรงกับความต้องการของส่วนรวมในระดับประเทศ คือ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ หลักสูตร มาตรฐานของต้นสังกัด มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก และตรงกับความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา แต่จากการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ปรากฏว่าครูยังขาดความรู้ความสามารถและทักษะในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนโดยตรงได้ต่อไป สถานศึกษาก็นำเป้าหมายดังกล่าวมาระบุไว้เป็นเป้าหมายหนึ่งในธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนา ให้ชัดเจน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพในทุกหมวดวิชา/กลุ่มประสบการณ์ หลังจากนั้นก็นำแผนพัฒนา ซึ่งยังคงเป็นเป้าหมายเชิงนามธรรม มาทำให้เป็นรูปธรรม ในทางปฏิบัติโดยคิดออกมาเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินงานในระยะ 1 ปี จัดทำเป็นโครงการหนึ่งในแผนปฏิบัติการประจำปี ดังที่นำเสนอในภาพที่ 2.5 ดังนี้

ภาพที่ 2.5 ตัวอย่างแนวความคิดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการและเชื่อมโยงหรือหลอมรวมกับเป้าหมายอื่น

จากภาพที่ 2.5 แสดงให้เห็นแนวคิดโครงการดังนี้ เพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมาย คือ การพัฒนาการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะต้องพัฒนาปัจจัยที่สำคัญ คือ ครูให้มี ความรู้ ความสามารถ และมีความกระตือรือร้น ที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญอย่างจริงจัง ซึ่งการที่ครูจะมีคุณสมบัติดังกล่าวได้นั้น ครูจะต้องมีความเข้าใจและมีความรับ ผิดชอบบริหารงานในส่วนที่เป็นภาระหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์ จะต้องมีการจัดทำแผนการสอน ซึ่งทำให้ครูเกิดความเข้าใจการทำงานทั้งระบบ เพราะต้องคิดวิเคราะห์เพื่อวางแผนเอง ต้องคิด กิจกรรมและหาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำงานตามที่ตนเป็นผู้กำหนด บันทึก ประเมินผล และนำผลไปปรับปรุงเพื่อวางแผนใหม่ในระยะต่อไป

การที่ครูจะจัดทำแผนการสอนและดำเนินการต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นได้ อาจจะต้องจัดประชุม / ฝึกอบรมเพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวก่อนในช่วงแรก และกำหนดระยะเวลาสำหรับการดำเนินการในกิจกรรมขั้นต่อไป ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ควรนำมากำหนดไว้เป็นแผนปฏิบัติการประจำปี

ทั้งนี้ ครูทุกคนจะต้องทำแผนการสอนให้บรรลุผลตามที่ต้องการ โดยต้องคิดกิจกรรม หาวิธีจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและเน้นการประเมินผลผู้เรียนตามสภาพที่เป็นจริงด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ครูรู้ข้อดี ข้อด้อย ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน เพราะการรู้จักผู้เรียนนั้นเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดทำแผนการสอนจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อทั้งครูและผู้เรียน สำหรับการจัดทำแผนการสอนและการปฏิบัติตามขั้นตอนจนถึงการประเมินผลนั้น จะเป็นเสมือนการทำวิจัยในห้องเรียนที่ครูทุกคนสามารถเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้สถิติที่ยุ่งยากซับซ้อนมากนัก ซึ่งนอกจากจะช่วยปรับปรุงการสอนที่เป็นงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของครูโดยตรงแล้ว ยังอาจนำไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการในโอกาสต่อไป และเมื่อมีความชำนาญแล้ว จะทำให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานในชีวิตประจำวัน ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ด้วย

หลักการดังกล่าวเป็นแนวคิดเบื้องต้น เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงของการคิดจัดทำแผนที่มีความเชื่อมโยงกันตั้งแต่แผนพัฒนาระยะยาวถึงแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ตลอดจนถึงการวางแผนการทำงานในชีวิตประจำวันของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถคิดโครงการที่เป็นประโยชน์ ส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและปฏิบัติจริง โดยไม่ยุ่งยากนัก เมื่อเข้าใจหลักการและวิธีคิดอย่างชัดเจนแล้วก็จะสามารถนำไปขยายผลเขียนรายละเอียดเพิ่มเติมตามความต้องการของระเบียบปฏิบัติ และแบบฟอร์มต่าง ๆ ของต้นสังกัดต่อไป

1.4 การกำหนดระยะเวลา

ในการทำแผนควรมีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ในแผนด้วย การกำหนดระยะเวลาจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ เพราะผู้ปฏิบัติจะได้ทราบว่าจะต้องดำเนินการให้เสร็จเมื่อไรต้องเร่งดำเนินการก่อน หรืออาจรอได้ และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร หรือผู้ที่มีหน้าที่กำกับดูแล จะได้ติดตามงานได้ว่ามีความก้าวหน้าตามแผนเพียงใด

1.5 การกำหนดงบประมาณ

ควรคิดงบประมาณที่จะต้องใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนอย่างรอบคอบและ

ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด โดยคำนึงถึงความพอเพียงและความเหมาะสมระหว่าง รายรับ – รายจ่าย เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย โดยมีค่าใช้จ่ายประมาณอย่างคุ้มค่า

1.6 การกำหนดผู้รับผิดชอบ

การกำหนดผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนหรือในกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้แผนดังกล่าวสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรกำหนดไว้ในแผนให้ชัดเจนว่าเรื่องใดจะเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของใครบ้าง

2. การปฏิบัติตามแผน

เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้โดยในระหว่างการดำเนินงานผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข

- จัดตั้งอำนาจความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

- กำกับ ติดตาม (Monitoring) ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด/ฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน

- ให้การนิเทศ

ในระหว่างการปฏิบัติงาน ผู้บริหารต้องกำกับและติดตามว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนที่กำหนดไว้ หรือมีปัญหาหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผนหรือมีปัญหาจะได้ให้การนิเทศเพื่อปรับปรุงแก้ไข การกำกับและติดตามการปฏิบัติงานมีหลายวิธี ซึ่งจะขอยกมาเป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้นคือ ผู้บริหารอาจติดตามด้วยการสอบถามเป็นรายบุคคล จัดประชุมกลุ่ม / หมวด / ฝ่าย หรือให้แต่ละบุคคล / กลุ่ม / หมวด / ฝ่าย รายงานความก้าวหน้าของการทำงานเป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือน โดยอาจรายงานปากเปล่าหรือจัดทำรายงานเสนอ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล / กลุ่ม / หมวด / ฝ่าย และในแต่ละเดือนอาจมีการพิจารณาว่า บุคคล / กลุ่ม / หมวด / ฝ่าย ใดมีการดำเนินงานดีเยี่ยม เป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนที่กำหนด ซึ่งอาจมีการให้รางวัลเล็กน้อย ๆ เป็นการให้กำลังใจ ผู้บริหารควรให้การนิเทศเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การประเมินตนเอง และทักษะในด้านต่าง ๆ โดยผู้บริหารอาจให้การนิเทศเอง หรือเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญแต่ละด้านมาให้การนิเทศหรือส่งบุคลากรไปฝึกอบรม

3. การตรวจสอบประเมินผล

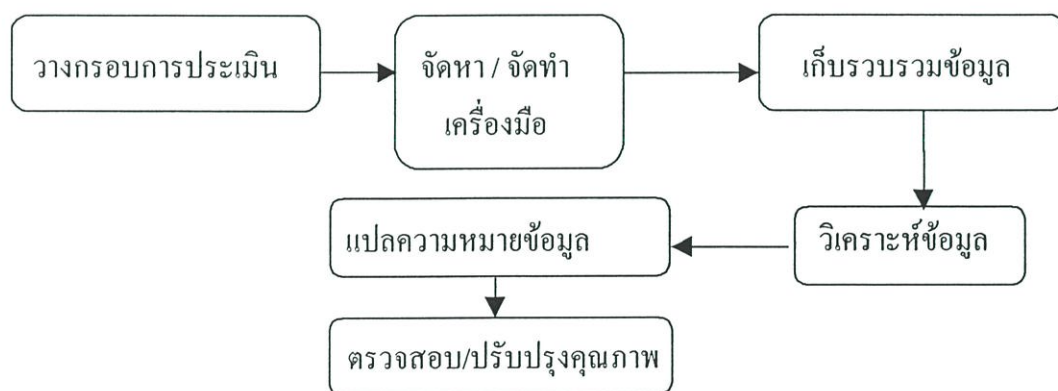
การประเมินผล เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้างผู้บริหาร และครูที่เข้าใจกระบวนการประกันคุณภาพอย่างถูกต้อง จะ

ตระหนักถึงความสำคัญของการประเมิน ไม่กลัวการประเมินผลโดยเฉพาะการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินที่มุ่งเพื่อการพัฒนาไม่ใช่การตัดสิน ถูก – ผิด ไม่ใช่การประเมินเพื่อประเมิน และไม่ใช่เรื่องที่ทำยาก ไม่ต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินมากมาย แต่เป็นการประเมินงานที่ทำอยู่เป็นประจำ เครื่องมือที่ใช้อาจเป็นสิ่งที่มียู่แล้วโดยไม่ต้องสร้างขึ้นใหม่ เช่น สถิติที่เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของฝ่ายบริหาร ผลงาน หรือการบ้าน ตลอดจนการทดสอบย่อยของผู้เรียนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีอยู่แล้วเพียงแต่จัดเก็บให้เป็นระบบมากขึ้นเท่านั้น

ในระหว่างที่สถานศึกษาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อพิจารณาว่า การดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการหรือไม่ เพียงใด มีจุดอ่อนจุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดมากที่สุด และเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษาก็จะต้องมีการประเมินสรุปรวม เพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินการในระยะต่อไป

รายละเอียดในการตรวจสอบประเมินผลดังกล่าว ได้มีการนำเสนอในรายงานการวิจัยและคู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

จากการสรุปสังเคราะห์กิจกรรมการตรวจสอบประเมินผลภายในตามพื้นฐานแนวคิดของการประเมินที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Evaluation) พบว่ากิจกรรมที่ต้องดำเนินการประกอบด้วย การวางกรอบการประเมิน การจัดหา / จัดทำเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การแปลความหมาย และการตรวจสอบ / ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน ดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 กิจกรรมการตรวจสอบประเมินผลภายใน

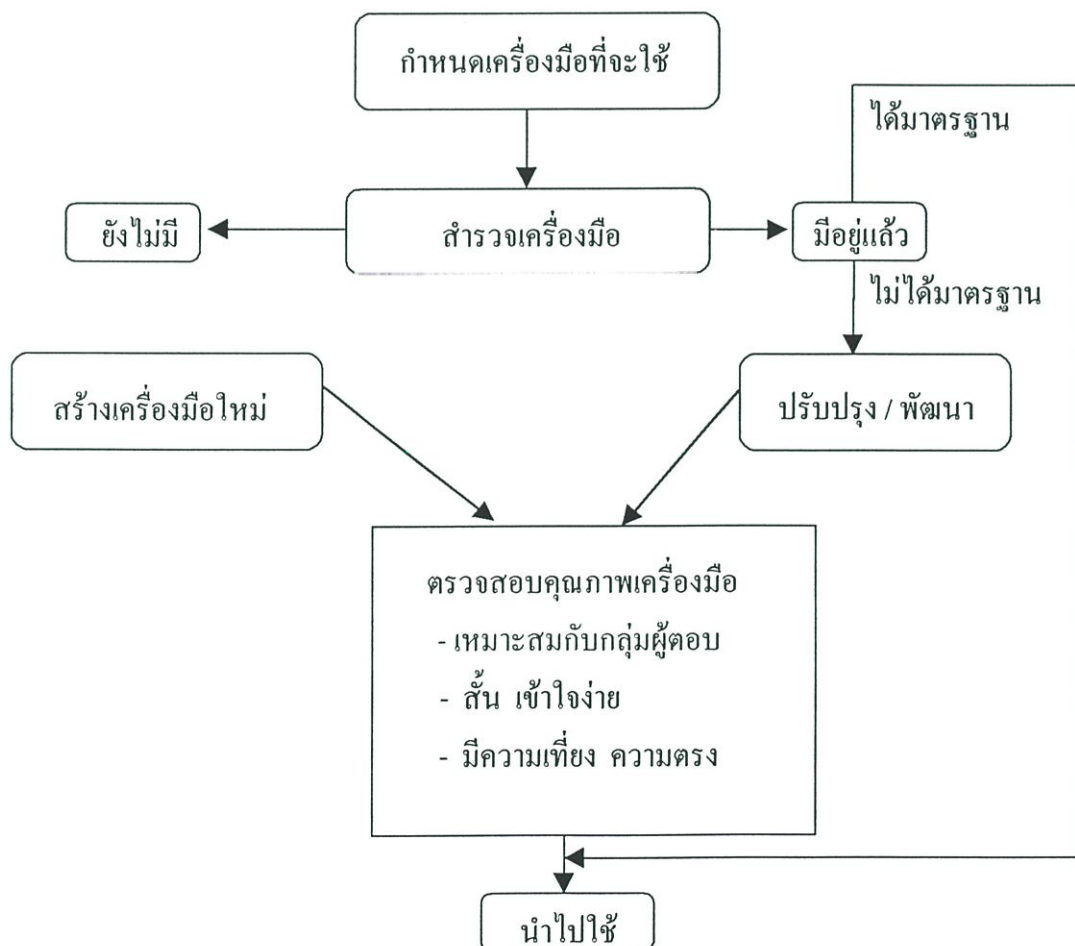
1. การวางกรอบการประเมิน

คณะกรรมการควรประชุมร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องในการวางกรอบการประเมิน เพื่อกำหนดแนวทางในการประเมินว่า จะประเมินอะไร ใครเป็นผู้ประเมิน และมีรูปแบบในการประเมินเป็นอย่างไร โดยในการกำหนดกรอบการประเมินอาจจะพิจารณาประเด็นต่าง ๆ

กรอบการประเมินควรจะต้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพหรือมาตรฐานการศึกษา ที่ระบุในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ เพื่อกำหนดว่าควรประเมินอะไร เรื่องใด มีอะไรเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินงานตามเป้าหมาย ต่อจากนั้นจึงพิจารณาต่อไปว่าตัวบ่งชี้เหล่านั้นจะใช้ข้อมูลอะไร แล้วสำรวจว่าสถานศึกษามีข้อมูลนั้นแล้วหรือยัง จะนำมาใช้ได้หรือไม่ ถ้ามีข้อมูลอยู่แล้ว เช่น ข้อมูลน้ำหนัก ส่วนสูงที่ใช้วัดสุขภาพทางกายของผู้เรียนก็ไม่ต้องเก็บข้อมูลใหม่ ถ้ายังไม่มีข้อมูล หรือมีแต่เป็นข้อมูลที่ล้าสมัย ก็ต้องเก็บใหม่ โดยพิจารณาว่าข้อมูลที่ต้องการนั้นจะใช้เครื่องมือชนิดใด จะเก็บข้อมูลจากใคร จะวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การประเมิน ช่วงเวลาและผู้รับผิดชอบในการประเมิน เพื่อสะดวกในการกำกับ ติดตามงานของคณะกรรมการและผู้บริหาร

2. การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ

คณะกรรมการควรประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลว่า จะใช้เครื่องมือชนิดใด หลังจากนั้นก็จัดหา/จัดทำเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังที่นำเสนอในภาพที่ 2.7

ภาพที่ 2.7 การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ

การประเมินผลภายในอาจใช้เครื่องมือได้หลากหลาย การกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ ต้องให้เหมาะสมกับลักษณะของตัวบ่งชี้ที่จะวัด เช่น ถ้าวัดเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ก็อาจจะใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องมือหลัก และใช้เครื่องมืออื่น ๆ ประกอบ เช่น การพิจารณาผลงานของผู้เรียน การตั้งคำถามในห้องเรียน การสังเกตพฤติกรรม ถ้าวัดความคิดเห็น ความรู้สึก เจตคติ คุณธรรม อาจจะใช้การสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรมเป็นหลัก โดยจัดทำเป็นแบบบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียน หรือใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาในการวัด เป็นต้น

เครื่องมือที่กำหนดสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลนั้น ไม่จำเป็นต้องจัดทำใหม่ทั้งหมด ให้สำรวจว่ามีเครื่องมือดังกล่าวแล้วหรือยัง ถ้ามีอยู่แล้วและเป็นเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน เช่น มีข้อสอบมาตรฐานที่วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก็สามารนำมาใช้ได้เลย แต่ถ้ายังไม่ได้มาตรฐานก็ต้องพัฒนาและปรับปรุงให้มีคุณภาพ โดยการนำไปทดลองและปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

ในกรณีที่เครื่องมือวัดเรื่องเดียวกันมาหลายชุดเพราะมีหลายคนทำ ก็ร่วมกันนำเครื่องมือเหล่านั้นมาปรับปรุง / พัฒนาให้เป็นเครื่องมือชุดเดียวกัน แล้วนำไปใช้ร่วมกันไม่ว่าต่างคนต่างมีเครื่องมือที่ใช้กัน ไปคนละทิศคนละทาง

ในกรณีที่สถานศึกษาสำรวจแล้วพบว่ายังไม่มีเครื่องมือ จำเป็นต้องสร้างเครื่องมือใหม่ แล้วจึงนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ และนำผลมาปรับปรุงก่อนใช้จริง

การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือ จะต้องคำนึงถึงความสามารถในการวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยอาจนำเครื่องมือไปทดลองใช้ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ว่าได้ผลตรงกับความเป็นจริงตามการสังเกตของครูหรือไม่ นอกจากนั้น ควรพิจารณาความเหมาะสมที่จะใช้เครื่องมือ นั้นกับกลุ่มคนที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น ถ้าเป็นเด็กเล็กไม่สามารถเขียนตอบคำถามยาว ๆ ได้ ก็ควรใช้วิธีพูดคุยตั้งคำถามง่าย ๆ สั้น ๆ หรือถ้าเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองก็ควรดูระดับการศึกษาและประเด็นที่จะถามในเครื่องมือด้วย เพื่อสร้างเครื่องมือให้เหมาะสม ถ้าผู้ตอบเป็นกลุ่มที่อ่านหนังสือได้ก็อาจใช้แบบสอบถามที่เข้าใจง่ายไม่ใช้ภาษาวิชาการถ้าเป็นกลุ่มที่อ่านหนังสือไม่ได้ก็ต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์ เป็นต้น นอกจากนั้น ประเด็นคำถามควรเป็นเรื่องที่ผู้ปกครองมีส่วนเกี่ยวข้องและสามารถให้ข้อมูลได้

เครื่องมือที่ใช้ต้องง่ายในการตอบ ไม่รบกวนเวลาและไม่เป็นภาระกับข้อมูล ต้องพยายามหลอมรวมเครื่องมือให้สามารถวัดสิ่งที่เกี่ยวข้องกันด้วยเครื่องมือชุดเดียวกัน หากเป็นข้อคำถามก็พยายามใช้ข้อคำถามให้น้อยเท่าที่จำเป็น การใช้เครื่องมือมากเกินไปจะทำให้เกิดปัญหา ผู้ให้ข้อมูลไม่อยากจะตอบ และเป็นการเพิ่มภาระให้ผู้เก็บข้อมูล

นอกจากนั้น ควรคำนึงถึงอยู่เสมอว่าผลงานของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการเขียนเรียงความ ภาพวาด ตลอดจนการแสดงออก การโต้ตอบ พฤติกรรมของเด็ก เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ควรใช้สิ่งเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ต่อการประเมิน

โดยเครื่องมือที่สำคัญก็คือตัวครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน ครูควรจะเป็นคนช่างสังเกต รู้จักผู้เรียนทุกคน และรู้จักวิเคราะห์พฤติกรรมและผลงานของผู้เรียนให้เชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาได้ตลอดเวลา โดยครูควรมีเครื่องมือ เช่น แบบสังเกต แบบบันทึกพฤติกรรม หรือประเด็นหลักในการวิเคราะห์ผลงานหรือพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อช่วยในการสังเกตและการวิเคราะห์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

พิจารณาจากประเด็นและแนวทางการเก็บข้อมูลดัง ตัวอย่างในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ตัวอย่างแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล	ใช้ข้อมูลที่สถานศึกษามีอยู่แล้ว เก็บข้อมูลใหม่ (ถ้ายังไม่มีข้อมูลที่ต้องการ) เก็บจากหลายๆ แหล่ง เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือ
ช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล	เก็บตามเวลาที่สอดคล้องกับการทำงานตามปกติ - ข้อมูลที่เก็บได้ตลอดเวลา เช่น พฤติกรรมของผู้เรียน - ข้อมูลที่เก็บเป็นระยะๆ เช่น น้ำหนัก ส่วนสูง เก็บภาคเรียน ละครั้ง หรืออาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง เก็บปีละครั้งในช่วง เวลาเดียวกัน ไม่ควรที่เก็บข้อมูลทุกอย่างพร้อมกันจำนวนมากๆ
ความครอบคลุมของ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อมูลเพื่อพัฒนาปรับปรุงเป็นรายบุคคล ต้องเก็บข้อมูลทุกคน ข้อมูลภาพรวมของสถานศึกษาหรือข้อมูลจากผู้ปกครองชุมชน เก็บจากกลุ่มตัวอย่าง

ในการเก็บข้อมูลนั้น หากข้อมูลใดมีอยู่แล้วในสถานศึกษาไม่ควรจัดเก็บใหม่ ให้นำข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาประมวลผล วิเคราะห์ แล้วนำไปใช้ได้เลย เช่น คะแนนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็ใช้ผลการสอบปลายภาคเรียนซึ่งจะช่วยลดภาระงานได้

สถานศึกษาควรวางแผนการจัดเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับการทำงานปกติของสถานศึกษาให้มากที่สุด เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และรายได้ของผู้ปกครอง อาจให้ผู้ปกครองกรอกแบบสอบถามในวันที่เชิญมาประชุม หรือ น้ำหนักและความสูง ก็ให้ครูประจำชั้นหรือครูพลศึกษาจัดเก็บ เป็นต้น สิ่งที่ไม่ควรทำ คือ ระดมเก็บข้อมูลทุกอย่างในช่วงเวลาเดียวกันจำนวนมาก จนเป็นภาระของผู้เก็บข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล

การเก็บข้อมูลในส่วนที่ครูสังเกตพฤติกรรมและวิเคราะห์ผลงานของเด็กตามแบบสังเกตพฤติกรรม ครูทุกคนและสามารถทำได้ตลอดเวลา ในระหว่างที่สังเกตและวิเคราะห์ก็บันทึกข้อมูลไปได้เรื่อยๆ โดยอาจจะสรุปเพื่อรายงานข้อมูลตามระยะเวลาที่ตกลงหรือที่กำหนดในแผนร่วมกัน เมื่อพบสิ่งที่เป็นจุดอ่อนหรือเป็นปัญหาของผู้เรียน จะได้ปรับปรุงแก้ไขและให้การช่วยเหลือผู้เรียนร่วมกัน

ส่วนการเก็บข้อมูลจากแบบทดสอบ แบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มต่างๆ นั้น คณะกรรมการจะต้องร่วมกันพิจารณาและวางแผนอย่างดี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ เก็บได้เร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

การเก็บข้อมูลหากเป็นไปได้ควรเก็บจากหลายๆ แหล่ง เพื่อเป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล และทำให้ได้สารสนเทศในมุมมองต่างๆ แหล่งข้อมูล / ผู้ให้ข้อมูลอาจเป็นผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง เช่น ในการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน ก็สามารถเก็บข้อมูลจากครูและผู้ปกครอง เพื่อดูความสอดคล้องของข้อมูล

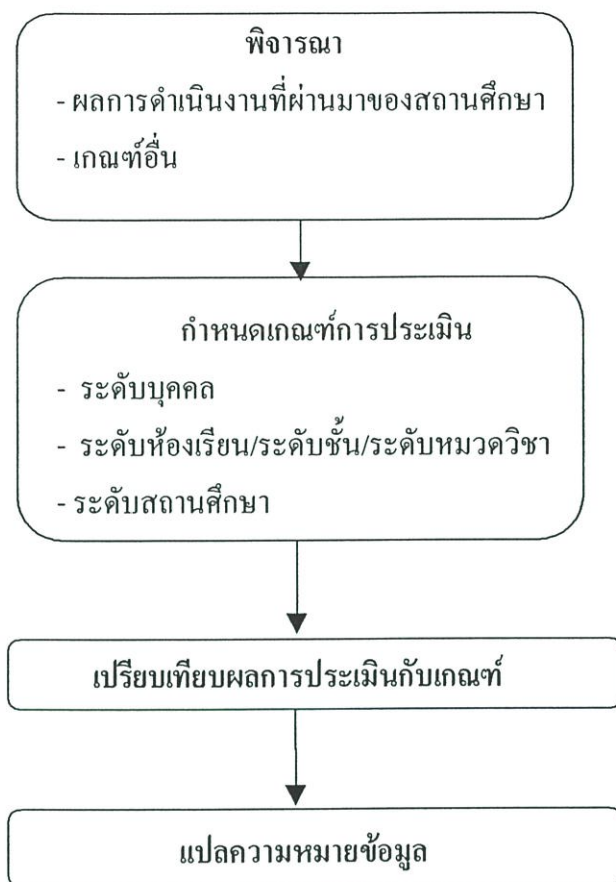
การจัดเก็บข้อมูลจะครอบคลุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพียงใด ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ถ้าต้องการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนคุณภาพของผู้เรียนหรือครู เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงเป็นรายบุคคล ก็ควรที่จะเก็บข้อมูลของทุกคนแล้วประเมินเป็นรายบุคคล แต่ถ้าต้องการประเมินในภาพรวม หรือเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองหรือชุมชน ในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียนการสอนต่างๆ ไป ก็สามารถใช้วิธีสุ่มตัวอย่างได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของสถานศึกษานั้น ผู้รับผิดชอบควรร่วมกันพิจารณากรอบการวิเคราะห์ว่าข้อมูลแต่ละประเด็นจะวิเคราะห์ในระดับใด ระดับบุคคล ระดับห้องเรียน หรือระดับภาพรวมของสถานศึกษา ใครเป็นผู้วิเคราะห์ วิเคราะห์ในช่วงเวลาใด เพื่อจะได้นำมาใช้

5. การแปลความหมาย

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาใช้ประโยชน์ได้ก็ต่อเมื่อสถานศึกษาได้แปลความหมายของข้อมูลโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดตั้งขึ้นตอนในภาพที่ 2.8

ภาพที่ 2.8 ขั้นตอนการแปลความหมาย

ก่อนที่คณะกรรมการจะแปลความหมายของผลการประเมิน จะต้องกำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน โดยคณะกรรมการจะต้องร่วมกันกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ด้วยการพิจารณาข้อมูลผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษาประกอบกับเกณฑ์ของที่อื่นว่าเป็นอย่างไรร่างหนึ่ง เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน และเนื่องจากการประเมินตนเองเป็นการประเมินเพื่อพัฒนา ดังนั้นเกณฑ์การประเมินควรจะดูพัฒนาการของสถานศึกษาด้วยในช่วงแรกอาจจะกำหนดเกณฑ์ที่คิดว่าสถานศึกษาสามารถทำได้ไปก่อนเพื่อให้มีกำลังใจในการทำงาน แล้วค่อย ๆ ปรับให้สูงขึ้น

การกำหนดเกณฑ์การประเมินตนเองของสถานศึกษานั้นกำหนดเป็นระดับๆ ได้แก่ เกณฑ์ระดับบุคคล เกณฑ์ระดับห้องเรียน / ระดับชั้น / ระดับหมวดวิชา และเกณฑ์ระดับสถานศึกษา ตัวอย่างเช่น

- เกณฑ์ระดับบุคคล อาจกำหนดว่า ผู้เรียนจะต้องสอบได้คะแนนร้อยละ 50 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

- เกณฑ์ระดับห้องเรียน / ระดับชั้น / ระดับหมวดวิชา / ระดับสถานศึกษา กำหนดว่า ผู้เรียนมากกว่าร้อยละ 80 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ถือว่าอยู่ในระดับ ดี

ผู้เรียน ร้อยละ 70-80 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ถือว่าอยู่ในระดับ พอใช้

ผู้เรียนน้อยกว่าร้อยละ 70 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ถือว่าอยู่ในระดับต้อง ปรับปรุง

เมื่อสถานศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการประเมินแล้วสถานศึกษาก็สามารถแปลความหมายของข้อมูลได้ว่าเรื่องใดมีผลการประเมินเป็นอย่างไร

6. การตรวจสอบ / ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการประเมินตามแผนที่กำหนดไว้แล้ว ก็จะต้องมีการตรวจสอบกระบวนการและผลการประเมินว่า มีความเหมาะสม ถูกต้องและน่าเชื่อถือเพียงใด ซึ่งผู้เกี่ยวข้องควรมีการประชุมร่วมกันเป็นระยะ ๆ โดยผู้บริหารควรมีการติดตามตรวจสอบในระหว่างกรณีพิเศษ และประชุมร่วมกับคณะกรรมการเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประเมินคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องและเชื่อถือได้

4. การประเมินมาปรับปรุงงาน

เมื่อบุคลากรแต่ละคน แต่ละฝ่ายมีการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ส่งผลให้กับคณะกรรมการที่รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องรวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แปลผลในภาพรวมทั้งหมด แล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา หัวหน้าหมวด ผู้บริหาร เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนางานของตนเองต่อไป การเผยแพร่ผลการประเมินอาจใช้วิธีจัดประชุมครูภายในสถานศึกษา จัดบอร์ด หรือจัดทำรายงานผลการประเมินฉบับย่อแจกบุคลากร ผลการประเมินสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร และใช้ในการวางแผนต่อไป รวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้

1. การปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร

ในระหว่างกรดำเนินงานและมีการตรวจสอบประเมินผลทั้งในระดับรายบุคคลหรือระดับชั้น/หมวดวิชา ผู้บริหารและบุคลากรสามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการทำงานของตนเองและปรับปรุงแผนการดำเนินงานได้เลย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. การวางแผนในระยะต่อไป

การนำผลการประเมินไปใช้จัดทำแผนในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไป ควรมีการวิเคราะห์จุดเด่น และจุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษาหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป วิธีการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงสามารถทำได้ง่าย ๆ โดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลต่างที่เกิดขึ้นจะสะท้อนสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุง เมื่อทราบจุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษาแล้ว จะต้องนำมาร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อป้องกันและแก้ไขปรับปรุง หลังจากนั้นจึงระดมความคิดจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาช่วยกันหาวิธีแก้

ปัญหา ผลการประเมินอาจชี้จุดที่สถานศึกษาต้องทำการปรับปรุงหลายประการ ซึ่งสถานศึกษาไม่สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้พร้อมกัน ต้องกำหนดลำดับความสำคัญว่าปัญหาอะไรจำเป็นต้องพัฒนา ก่อน เพื่อนำมาวางแผนแก้ไขปรับปรุงแผนปฏิบัติงาน และจัดทำโครงการหรือกิจกรรมในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไป ตัวอย่างของสถานศึกษานำร่องแห่งหนึ่ง เมื่อทราบผลการประเมินแล้วพบว่า มีตัวชี้บางข้อผ่านเกณฑ์ บางข้อไม่ผ่านเกณฑ์ จึงนำผลการประเมินไปวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง หาสาเหตุ และแนวทางแก้ไข รวมทั้งจัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมจุดเด่นและปรับปรุงจุดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย โดยโครงการหนึ่งอาจส่งเสริมหรือปรับปรุง จุดเด่น / จุดที่ต้องปรับปรุงเพียงจุดเดียวหรือหลายจุดก็ได้ ตัวอย่างเช่น

จุดเด่น	แนวทางส่งเสริม	โครงการ
1. ผู้เรียนรักการอ่านสามารถใช้ห้องสมุดแหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา	1. ปรับปรุงหนังสือให้มีจำนวนมากขึ้นและทันสมัย 2. ใช้สื่อเทคโนโลยีในการสืบค้นหนังสือ 3. มีระบบการค้นคว้าทั้งภายในและภายนอก	1. โครงการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดและสื่อเทคโนโลยีเพื่อสืบค้นข้อมูล
2. มีการนำแผนไปปฏิบัติโดยใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ 3. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง	1. จัดทำข้อมูลสารสนเทศ 2. ใช้ข้อมูลในการจัดทำแผน 3. นิเทศ ติดตามการดำเนินงานเป็นประจำและกำหนดผู้รับผิดชอบ 4. ประเมินผลการปฏิบัติงานเสนอผู้บริหารและเจ้าของโครงการเพื่อปรับปรุง	1. โครงการเผยแพร่นโยบายสู่การปฏิบัติ 2. โครงการอบรมการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์
4. ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรจัดทำแผนการสอนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1. ให้ความรู้แก่ครู 2. ให้ครูส่งแผนการสอนก่อนการเรียนการสอนทุกภาคการศึกษา	1. โครงการพัฒนาการจัดทำแผนและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จุดที่ต้องปรับปรุง	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข/โครงการ
1. ผู้เรียนขาดการปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและไม่ได้มีส่วนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยความสมัครใจ 2. ผู้เรียนขาดการรักและร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง 3. ผู้เรียนขาดการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า	1. การอบรมสั่งสอนมีน้อย 2. ไม่มีโอกาสที่จะเข้าไปร่วมพัฒนา 3. ไม่เห็นความสำคัญ	1. โครงการรักถิ่น รักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม 2. ฝึกอบรมและส่งเสริมการปรับพฤติกรรมเพื่อสังคม 3. จัดกิจกรรมร่วมกันทำให้โลกเป็นสีเขียว 4. ร่วมพัฒนาทรัพยากร
4. ขาดการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ 5. ผู้ปกครองและชุมชนไม่ได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา	1. ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการประชาสัมพันธ์ 2. ขาดทรัพยากรในการดำเนินการ 3. ขาดการวางแผนที่ดี	1. ฝึกอบรมบุคลากร 2. ร่วมกันวางแผนประชาสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับกระบวนการทำงานของสถานศึกษา
6. ขาดความสามารถในการประเมินผลและการนำผลการประเมินไปใช้	1. ขาดความรู้ 2. ขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบ 3. ภาระการสอนและภาระงานมีมากทำให้ไม่มีเวลาพอ	1. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและร่วมกันวางแผนการประเมินผลให้มีประสิทธิภาพและผสมผสานอยู่ในการจัดการเรียนการสอนและกาทำงาน 2. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำเพิ่มสะสมงาน 3. จัดทำโครงการวิเคราะห์ข้อสอบ

3. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

ถ้าสถานศึกษานำผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ได้สะดวก รวดเร็ว และเป็นปัจจุบัน ก็จะเป็นประโยชน์ในการบริหารงาน และประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งเมื่อหน่วยงานภายนอกเข้ามาประเมิน สถานศึกษาก็พร้อมที่จะนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้ประเมินต้องการได้ง่ายขึ้นในทุก ๆ ด้าน

การดำเนินงานประเมินผลของสถานศึกษาไม่ได้สิ้นสุดเพียงแค่ทำการประเมินตนเองเพียงครั้งเดียว แล้วหยุดเลย แต่ต้องทำตลอดเวลา ผลการประเมินที่จัดทำเสร็จแล้วถือเป็นข้อ

มูลที่แสดงถึงสภาพการดำเนินงานในขณะนั้นซึ่งต้องมีการตรวจสอบใหม่ว่าการดำเนินงานในช่วงต่อไปสอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาอย่างไร การพัฒนาปรับปรุงตนเองจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด

การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนและมีประสิทธิผลภายในเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในช่วงปลายปีการศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มได้รับทราบ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้ปกครอง หรือชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และผู้ประเมินภายนอก เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และพร้อมที่จะรับการประเมินจากภายนอก โดยดำเนินการดังนี้

- รวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน
- วิเคราะห์และสังเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษา
- เขียนรายงาน

การรายงานผลการประเมินและเนื้อหาสาระที่ต้องการสื่อสารควรมี 2 แบบ ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้รับข้อมูล แบบแรกเป็นการรายงานที่มีรายละเอียดครบถ้วน เน้นในเชิงวิชาการ เพื่อใช้สำหรับรายงานหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ประเมินภายนอก ส่วนแบบที่สองเป็นการรายงานสรุป เพื่อเผยแพร่ให้กับกลุ่มผู้ปกครองและชุมชน โดยนำเสนอในลักษณะการบรรยายใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และมีความยาวไม่มาก ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองรับรู้ข้อมูลของสถานศึกษาได้มากขึ้นเนื้อหาสาระที่นำเสนอในรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีควรมีหัวข้อดังนี้

1. ข้อมูลสภาพทั่วไปของสถานศึกษาเช่นประวัติ และความเป็นมาของสถานศึกษา สถานที่ตั้ง สังกัด รูปแบบ/หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โครงสร้างการบริหารงาน ข้อมูลผู้บริหารและบุคลากร จำนวนผู้เรียน งบประมาณ รวมทั้งข้อมูลสภาพชุมชน อาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง

2. วิสัยทัศน์ เป้าหมายหรือมาตรฐาน และแผนงานของสถานศึกษา

3. ผลการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยแต่ละตัวบ่งชี้ควรรายงานเกี่ยวกับเป้าหมาย การดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และผลการดำเนินงาน และอาจนำเสนอข้อมูล / หลักฐานสนับสนุนผลการดำเนินงานนั้น ๆ ด้วยก็ได้ นอกจากนี้ ในแต่ละมาตรฐานควรนำเสนอ จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง และแนวทางแก้ไขด้วย

4. สรุปผลการประเมินของมาตรฐานแต่ละด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย โดยในแต่ละด้านควรบอกถึงจุดเด่น เงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ จุดที่ต้องปรับปรุงสาเหตุ และแนวทางแก้ไขปรับปรุงด้วย

5. ภาคผนวก อาจมีการรายงานเกี่ยวกับวิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล หากเป็นที่ต้องการของหน่วยงานต้นสังกัด

คณะผู้จัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีควรเป็นแกนนำหรือผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพอสมควร ซึ่งจะทำให้สามารถสรุปผลการประเมินได้ถูกต้อง การจัดทำรายงานควรดำเนินการในส่วนที่สามารถทำได้เรื่อย ๆ ก่อนสิ้นปีการศึกษา ไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงสิ้นปีการศึกษา เพราะจะทำให้จัดทำรายงานไม่ทันกำหนดเวลาที่จะต้องส่งหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สยาม สุ่มงาม (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษากระบวนการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาประกันคุณภาพการศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุทัยธานี พบว่า การนำความรู้ไปถ่ายทอดของศึกษานิเทศก์ให้กับผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการผนวกในงานปกติ คือ การประชุมผู้บริหารประจำเดือน น้อยแห่งที่ใช้การฝึก การอบรมพิเศษ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนบางคนได้รับความรู้ไม่ชัดเจน เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การนิเทศ กำกับ ติดตาม การถ่ายทอดยังไม่เป็นระบบ ทักษะคิดและพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาบางคนยังไม่เปลี่ยนแปลงความรู้ ความตระหนักในเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนงบประมาณมิได้จัดสรรให้สอดคล้องกับโครงการประกันคุณภาพ

สันติ สุขโพธิ์น้อย (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ผลของการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนโดยส่วนรวมมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ด้านส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ครู อาจารย์ ตามความจำเป็นและเหมาะสมโดยสม่ำเสมอ และด้านการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร และความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีปัญหาในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

นิพนธ์ ประทุมศิริ และ กัลยา สุทธธนู (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนระดับต่าง ๆ ของเขตการศึกษา 7 พบว่า ผู้บริหารจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างดำเนินการ ในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาตามปัจจัยต่างๆ แต่ยังไม่เป็นระบบ การวิจัยยังไม่ดำเนินการ การงานปัจจัยที่เหลือยังไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีการโยกย้ายอยู่เสมอ โรงเรียนในสังกัดของรัฐมีความแตกต่างกันหลากหลาย แล้วแต่วิสัยทัศน์ของผู้บริหารแต่ละโรงเรียน โรงเรียนเอกชนมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะต้องสร้างชื่อเสียง

ทำเนียบ มหาพรหม (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาการติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า

โรงเรียนได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับ คือ ด้านบริหารและการจัดการ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านบุคลากร

ชฎาพร สุภาสืบ (2545 : บทคัดย่อ) เป็นงานวิจัยที่ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 จำแนกตามสภาพการประกันคุณภาพของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ 6 ฝ่าย ซึ่งผลการวิจัย สรุปได้ว่า ความคิดเห็นของครูใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ 6 ฝ่าย ที่มีต่อสภาพการประกันคุณภาพโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ฉัตรชัย ตะปีนตา (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ระดับการดำเนินงานการเตรียม โรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 ทั้ง 6 ด้าน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน การพัฒนาและการปรับปรุง การเตรียมรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด ส่วนใหญ่ดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานระดับมาก

สถิต ยังกง (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียน ที่มีต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนที่มีต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน คือ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล เรื่องที่เห็นด้วยอันดับ 1 ในแต่ละด้าน คือ โรงเรียน การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก กำหนดแผนการกำกับ

บุญชม ศรีสะอาด และคนอื่น ๆ (อ้างใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 16 - 18) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียน ขอบเขตการศึกษา 11 พบว่า ด้านครูผู้สอน มีปัญหาเรื่องครุมีหนี้สิน ขาดแคลนครูบางสาขาวิชา สอนไม่ตรงกับวิชาที่เรียนมาก ไม่สามารถพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่นไม่สามารถสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร สอนไม่เต็มที่และไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้านผู้บริหาร มีปัญหาเรื่องไม่มีการนิเทศภายในที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ไม่บริหารงานวิชาการอย่างจริงจัง ไม่มีอำนาจในการบริหารอย่างสมบูรณ์ และประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ ด้านนักเรียน มีปัญหาเรื่องไม่ตั้งใจเรียนอย่างจริงจัง มีปัญหาครอบครัว ขาดความรัก ความอบอุ่นจาก ผู้ปกครอง อ่าน - เขียน และใช้ภาษาไทยได้ต่ำกว่าระดับชั้น และขาดระเบียบวินัยตนเอง ด้านหลักสูตร และการสอน มีปัญหาเรื่องหลักสูตรมีรายวิชาและเนื้อหาสาระมากเกินไป การเรียนการสอนไม่เป็นไป

ตามแผนการสอน หลักสูตรที่นำไปใช้ไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย หลักสูตรไม่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การดำเนินการวัดผลไม่เป็นไปตามวิชาและหลักสูตร ขาดศักยภาพในการพัฒนาคน ด้านอุปกรณ์ ขาดสื่อการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก มีปัญหาเรื่องแหล่งการเรียนรู้ที่จำเป็นของโรงเรียน เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ มีไม่เพียงพอและไม่ได้มาตรฐาน ขาดแคลนวัสดุฝึก อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม มีปัญหาเรื่องแหล่งอบายมุข การพนัน ยาเสพติด โรงเรียนห่างไกลชุมชน และชุมชนให้ความร่วมมือกับโรงเรียนน้อย ด้านศึกษานิเทศก์ มีปัญหาเกี่ยวกับไม่สามารถนิเทศได้ตามแผน หรือปฏิทินการนิเทศ จำนวนศึกษานิเทศก์มีไม่พอ ขาดการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและเป็นระบบ ทำให้ไม่สามารถใช้ข้อมูลได้ตามที่ต้องการ ขาดเทคนิคการนิเทศและการติดตามที่ดี มีปัญหาด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ด้านนโยบายและแผน มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารไม่ตระหนักถึงการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการและนโยบายที่วางไว้และนโยบายไม่ต่อเนื่องกัน ด้านกลุ่มโรงเรียน มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนบุคลากรที่ให้บริการด้านวิชาการ ไม่สามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และภาระกิจให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมาก กรรมการโรงเรียนไม่มาร่วมประชุมและร่วมกิจกรรมของโรงเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และขาดเครือข่ายการเรียนรู้

สรุปผล ประเด็น (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า

1. การปฏิบัติตามกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านกระบวนการบริหารการศึกษา และ ด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา ข้อที่มีการปฏิบัติในระดับมากคือ การประชุมชี้แจงแผนบริหารโรงเรียนและมอบหมายงานให้ตรงความสามารถของผู้ปฏิบัติ การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานและประสานปฏิทินกับผู้เกี่ยวข้อง และการดำเนินการตามแผนที่วางไว้หรือตามปฏิทิน

2. แนวทางในการพัฒนาตามกระบวนการการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านกระบวนการบริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนเสนอแนะให้ครูสร้างความตระหนักในวิชาชีพครูมากที่สุดร้อยละ 10.42 และส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง ร้อยละ 2.77 ด้านกระบวนการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนเสนอแนะให้จัดการอบรม การจัดทำเพิ่มสะสมงานให้แก่ครู ร้อยละ 4.16 ครูวิชาการโรงเรียน เสนอแนะให้จัดการอบรม การจัดทำเพิ่มสะสมงานให้แก่ครู ร้อยละ 4.16 ด้านกระบวนการนิเทศการศึกษา ครูวิชาการโรงเรียนเสนอแนะให้พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ร้อยละ 6.94

วันชัย ศิริชนะ (2536 : ง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษานวความคิดพื้นฐาน หลักการและโครงสร้างวิธีการในการประกันคุณภาพของต่างประเทศโดยศึกษาจากเอกสารต่างๆ ทางด้านประกันคุณภาพและนำข้อมูลมาเปรียบเทียบและทำการสรุปผลออกมาและวิเคราะห์ สังเคราะห์ออกมาเป็นรูปแบบในการประกันคุณภาพ เมื่อได้รูปแบบแล้วจึงทดลองโดยใช้วิธีที่พัฒนาขึ้นและสรุปได้ว่าแต่ละประเทศต่างๆ ได้เน้นถึงหลักการในเรื่องความเป็นอิสระและความพร้อมในการรองรับการตรวจสอบจากภายนอก

รูปแบบการประกันคุณภาพที่พัฒนาขึ้นมี 2 แบบคือ

1. ใช้ระบบตรวจสอบกลไกควบคุมคุณภาพทางวิชาการภายในที่สถาบันให้มีขึ้น
2. ใช้ระบบการตรวจสอบผลการดำเนินงานสำหรับสถาบันหรือหลักสูตรที่ขอจัด

ตั้งหรือขอเปิดดำเนินการใหม่

ซึ่งทั้งสองแบบได้เน้นการกระตุ้นให้สถานศึกษามีอิสระในการกำกับดูแลตนเอง โดยมีระบบควบคุมคุณภาพติดตามตรวจสอบในระบบการดำเนินงานของตนเอง

จำเริญใจสำคัญ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่องการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง
2. เปรียบเทียบระดับปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารกับครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง โดยรวมไม่แตกต่างกัน

เข้มทอง ศิริแสงเลิศ (อ้างใน ชญาพร สุภาสปี.2545 : 45) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร 16 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบที่โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนใช้ประกันคุณภาพการศึกษา คือระบบประกันคุณภาพที่เน้นการควบคุมการปฏิบัติงานตามสายการบังคับบัญชา และใช้ปฏิทินการศึกษาเป็นเกณฑ์วัดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มีการวางแผนปฏิบัติงานระยะ 1 ปีมากที่สุด ส่วนการกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานของงาน ตลอดจนการทบทวนและปรับปรุงการปฏิบัติงานยังไม่พบแบบแผนที่ชัดเจน 2) ระบบประกันการศึกษาตามทฤษฎีทั้ง 3 ระบบย่อยคือ (1) ระบบการวางแผนบุคลากรมีส่วนร่วมน้อย และไม่มีเป้าหมาย มาตรฐานและเกณฑ์การวัดที่ชัดเจน (2) ระบบการควบคุมคุณภาพขาดการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก (3) ระบบการทบทวนและปรับปรุงการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับผู้รับใบอนุญาตบุคลากรไม่มีส่วนร่วมในการทบทวนผลการปฏิบัติงาน 3) ประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพการศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพของกระบวนการบริการโรงเรียน ด้านคุณภาพของนักเรียน และด้านคุณภาพของการบริการไม่พบว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งใดมีประสิทธิภาพครบทั้ง 3 ด้าน

จาร์ส นองมาก (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชนในแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมบทบาทการแบ่งเบาภาระของรัฐ พบว่าแนวทางการพัฒนาโรงเรียนเอกชนให้เป็นที่มั่นใจของผู้ปกครองและรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนได้อย่างแท้จริงนั้นต้องดำเนินการในลักษณะของการรับรองมาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษาตามแนวของสากลซึ่งแยกเป็น 2 ส่วนคือ

1. การกำหนดคุณลักษณะของ โรงเรียนที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับให้ชัดเจนด้วยการกำหนดองค์ประกอบเป็นกรอบดำเนินงานแล้วมากำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน เห็นภาพที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมในการปฏิบัติงานแต่ละเรื่อง

2. การประเมินและพัฒนา เพื่อดำเนินงานให้บรรลุคุณลักษณะที่พึงประสงค์เน้นการปฏิบัติโดยอาศัยหลักการวิจัยและพัฒนา เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของโรงเรียน เมื่อดำเนินการไประยะหนึ่งก็มีการประเมิน เพื่อนำผลไปปรับปรุงเป็นวงจรใหม่ต่อไปเรื่อยๆ ที่จัดกระทำ โดยบุคคลหลากหลายกลุ่ม คือ การประเมินตนเอง การประเมินโดยคณะกรรมการตรวจเยี่ยม การประเมินจากคณะกรรมการรับรองมาตรฐาน

Suryadi (อ้างใน Misnistry of Education and Culture. 1995 : 56.) เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษา ของประเทศอินโดนีเซีย โดยวัดคุณภาพของครูใน 4 ปัจจัยหลัก คือ ความสามารถทางด้านวิชาชีพ ความพยายามทางวิชาชีพ เวลาที่ใช้ในกิจกรรมทางวิชาชีพ และความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญและงานที่ได้รับมอบหมาย ผลการวิจัย พบว่า ครูเป็นปัจจัยที่กระตุ้นและใช้ประโยชน์จากปัจจัยอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพผลครูเป็นปัจจัยเดียวที่ใช้ตัดสินการปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาและ ครูที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาได้มากที่สุด

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพนั้นมีความสำคัญต่อสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ จำเป็นต้องมีการประเมินภายในเพื่อปรับปรุงแก้ไขในระบบการศึกษา โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการภายในสถานศึกษาเพื่อประเมินภายในโดยมีขั้นตอนหลักดังนี้ การนิเทศ การกำกับดูแล ติดตามผล และประเมินผล เพื่อแก้ไขปรับปรุง เพื่อรองรับการประเมินภายนอก จึงเห็นว่ากลไกและขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพมีความสำคัญอย่างมากในการประกันคุณภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการและนำเสนอรายละเอียดตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร คือ ครูอาจารย์ สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 มี จำนวน 1912 คน จำแนกเป็น ครู อาจารย์ ของ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 จำนวน 847 คน และ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 จำนวน 1065 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู อาจารย์ สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ซึ่งได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสถาบันการอาชีวศึกษา โดยมี ครู อาจารย์ จำนวนทั้งสิ้น 320 คน จำแนกเป็นครู อาจารย์ ของ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 จำนวน 143 คน และ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 จำนวน 177 คน

ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

3.1.2.1 สืบหาประชากร จากกรมอาชีวศึกษา โดยใช้สื่อ ทางอินเทอร์เน็ต

3.1.2.2 นำประชากรทั้งหมดที่ได้ มีจำนวน 1912 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan โดยได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 320 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) นำกลุ่มตัวอย่างที่ได้ หารด้วย ประชากรทั้งหมด

ดังนั้น จากสูตร

$$s = \frac{n}{N}$$

S หมายถึง สุ่มแบบแบ่งชั้น
 n หมายถึง กลุ่มตัวอย่าง
 N หมายถึง ประชากรทั้งหมด

$$S = \frac{320}{1912} = 0.167$$

3.1.2.3 นำ 0.167 ไปคูณกับจำนวนประชากรแต่ละสถาบันการอาชีวศึกษาจะได้กลุ่มตัวอย่างดังตาราง ที่ 3.1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของ ครู อาจารย์ สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถาบันการอาชีวศึกษา

สถาบันการอาชีวศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1	847	143
สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2	1065	177
รวม	1912	320

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกรอบแนวคิดตามขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร มี 2 ตอน ดังนี้

ตอน 1 รายละเอียดข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอน 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

1. การวางแผนการปฏิบัติงาน	มีจำนวน 12 ข้อ
2. การดำเนินการตามแผน	มีจำนวน 12 ข้อ
3. การตรวจสอบประเมินผล	มีจำนวน 13 ข้อ
4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุง	มีจำนวน 6 ข้อ

โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพปฏิบัติ / ปัญหามากที่สุด
 4 หมายถึง มีสภาพปฏิบัติ / มีปัญหามาก
 3 หมายถึง มีสภาพปฏิบัติ / มีปัญหาปานกลาง
 2 หมายถึง มีสภาพปฏิบัติ / มีปัญหาน้อย
 1 หมายถึง มีสภาพปฏิบัติ / มีปัญหาน้อยที่สุด

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษา

3.2.2 สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์ และกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

3.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำไปแก้ไขปรับปรุง

3.2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปตรวจสอบความตรง (Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของภาษา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

1. ดร.ศิริรักษ์ รัชชสถานติ	ศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา
2. นาง ผ่องพรรณ จรัสจินดารัต	ศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา
3. ดร.วีระพันธ์ โชติวนิช	หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรมและพัฒนา 2
สถาบันพัฒนาครูอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา
4. นาย สุรศักดิ์ ศรีน้อย	ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร
มหานคร 1
5. นายสวัสดิ์ บุญเดือน	อาจารย์ 3 ระดับ 8 วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก
มหานคร

ซึ่งการตรวจสอบโดยใช้เทคนิค IOC และเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ≥ 0.5 และส่วนที่มีค่า IOC < 0.5 นำมาปรับปรุงแก้ไข โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

และมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะและกรอบแนวคิด
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะและกรอบแนวคิด
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะและกรอบแนวคิด

ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อและภาพรวมของแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้คะแนนตามเกณฑ์ พบว่าข้อคำถามบางข้อ เมื่อตรวจสอบด้วยค่า IOC แล้วมีคะแนนค่าเฉลี่ยน้อยกว่า 0.5 จึงแก้ไขปรับปรุงและนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบอีกครั้ง และได้นำผลมาตรวจสอบด้วยค่า IOC อีกครั้ง ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่าอยู่ในช่วง 0.80 – 1.00 มากกว่า 0.5 ซึ่งมีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) สามารถใช้ข้อคำถามนี้ได้

3.2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงจากผู้ทรงคุณวุฒิมาทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่ม ครู อาจารย์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

3.2.6 นำผลที่ได้มาหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach. โดยมีสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด.2535 : 96)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

α หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

K หมายถึง จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ หมายถึง ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_i^2 หมายถึง ความแปรปรวนของข้อสอบรายข้อ

S_t^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ซึ่งผลที่ได้จากการทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่ม ครู อาจารย์ ที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่า เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีความเชื่อมั่นใน เครื่องมือด้านสภาพการดำเนินงาน คือ 0.88 และปัญหาการดำเนินงาน คือ 0.87 และนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.3.1 ทำบันทึกเสนอขออนุญาตให้งานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการ ตอบแบบสอบถาม ของสถานศึกษาใน สังกัด สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

3.3.2 นำหนังสือเสนอต่อ กรมอาชีวศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อ ออก หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังสถานศึกษาต่างๆ ของสถานศึกษาใน สังกัด สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร และในการส่งแบบสอบถามนั้นผู้วิจัยได้นำกลุ่มตัวอย่างของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาเฉลี่ยแต่ละสถานศึกษาโดยนำกลุ่มตัวอย่างหารด้วยจำนวนสถานศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ได้จำนวนแบบสอบถามที่จะส่งแต่ละสถานศึกษาจำนวน 11 ฉบับโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมซองติดแสตมป์เพื่อส่งกลับคืน ในช่วงเดือน ตุลาคม – พฤศจิกายน 2546

3.3.3 ทำการติดตามทวงถามข้อมูลที่ยังไม่ส่งกลับมาทางโทรศัพท์ หลังจากที่ส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษา 2 สัปดาห์

3.3.4 ได้แบบสอบถามกลับมารวม 320 ฉบับและมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ จากจำนวนที่ส่งไป 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแต่ละตอนมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติดังนี้

3.4.1 คำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ผลจากเครื่องคอมพิวเตอร์

3.4.2 นำแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage) และแบบสอบถามตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ นำไปเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขต

กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถาบันการอาชีวศึกษา โดยใช้สถิติ t – test Independent และทดสอบสมมติฐานที่ ระดับ .05

โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลดังนี้

4.50 – 5.00	ขึ้นไป หมายถึง มีสภาพปฏิบัติ / ปัญหามากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง มีสภาพปฏิบัติ / มีปัญหามาก
2.50 – 3.49	หมายถึง มีสภาพปฏิบัติ / มีปัญหาปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง มีสภาพปฏิบัติ / มีปัญหาน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง มีสภาพปฏิบัติ / มีปัญหาน้อยที่สุด

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ค่าเฉลี่ยมีสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 96)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

\bar{X} หมายถึง ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3.5.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 103)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n - 1}}$$

S.D. หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} หมายถึง ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

X หมายถึง คะแนนแต่ละคนในกลุ่มตัวอย่าง

n หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3.5.3 t-test มีสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด.2535 : 113)

ลักษณะการใช้ t-test มีอยู่ 2 กรณี

กรณีที่ 1 เมื่อค่าความแปรปรวนเท่ากัน คือ $\sigma_1^2 = \sigma_2^2 = \sigma^2$

ใช้สูตร t-test แบบ Pooled Variance

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

Degree of Freedom คำนวณได้จาก

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

\bar{X}_1 หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

\bar{X}_2 หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1 หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1^2 หมายถึง ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

S_2^2 หมายถึง ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

กรณีที่ 2 ถ้าค่าความแปรปรวนไม่เท่ากัน คือ $\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$

ใช้สูตร t-test แบบ Separate Variance

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

Degree of Freedom คำนวณได้จาก

$$df = \frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right]}{\frac{\left\{ \frac{S_1^2}{n_1} \right\}^2}{n_1 - 1} + \frac{\left\{ \frac{S_2^2}{n_2} \right\}^2}{n_2 - 1}}$$

- \bar{X}_1 หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 \bar{X}_2 หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 n_1 หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 n_2 หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 S_1^2 หมายถึง ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 S_2^2 หมายถึง ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา โดยศึกษาจากขั้นตอนการดำเนินงาน คือ การวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุง เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้จึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของ ตารางพร้อมบรรยายประกอบ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ศึกษาปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร

โดยเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ กำหนด สัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

\bar{X} หมายถึง ค่าเฉลี่ย

SD หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t หมายถึง ค่าการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย

* หมายถึง ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. สังกัด สถาบันการศึกษา		
สถาบันการศึกษากรุงเทพมหานคร 1	143	44.70
สถาบันการศึกษากรุงเทพมหานคร 2	177	55.30
รวม	320	100.00
2. ประสบการณ์การทำงาน		
1 – 5 ปี	59	18.40
6 – 10 ปี	25	7.80
11 – 15 ปี	36	11.30
16 ปี ขึ้นไป	200	62.50
รวม	320	100.00
3. งานหน้าที่ที่รับผิดชอบในสถานศึกษา		
แผนกช่างกลโรงงาน	41	12.80
แผนกช่างเทคนิคยานยนต์	58	18.10
แผนกช่างเทคนิคพื้นฐาน	39	12.10
แผนกช่างไฟฟ้ากำลัง	52	16.30
แผนกช่างเขียนแบบเทคนิค	29	9.10
แผนกวิชาพื้นฐาน	101	31.60
รวม	320	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าจากจำนวนสถานศึกษาในสังกัด สถาบันการอาชีวศึกษาจำนวน 29 สถานศึกษา เป็นสถานศึกษาใน สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพ 1 จำนวน 15 สถานศึกษามี ครู อาจารย์ จำนวน 143 คน คิดเป็น ร้อยละ 44.70 และสถานศึกษาใน สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพ 2 จำนวน 14 สถานศึกษา มี ครู อาจารย์ จำนวน 177 คน คิดเป็น ร้อยละ 55.30 โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้มีประสบการณ์ทำงาน 1 – 5 ปี มี จำนวน 59 คน คิดเป็น ร้อยละ 18.40 6 – 10 ปี มี จำนวน 25 คน คิดเป็น ร้อยละ 7.85 11 – 15 ปี มีจำนวน 36 คน คิดเป็น ร้อยละ 11.30 และ 16 ปี ขึ้นไป มีจำนวน 200 คน คิดเป็น ร้อยละ 62.5 ซึ่งได้รับหน้าที่งานในสถานศึกษา คือ แผนกช่างกลโรงงาน จำนวน 41 คน คิดเป็น ร้อยละ 12.80 แผนกช่างเทคนิคยานยนต์จำนวน 58 คน คิดเป็น ร้อยละ 18.10 แผนกช่างเทคนิคพื้นฐาน จำนวน 39 คน คิดเป็น ร้อยละ 12.10 แผนกช่างไฟฟ้ากำลัง จำนวน 52 คน คิดเป็น ร้อยละ 16.30 แผนกช่างเขียนแบบเทคนิค จำนวน 29 คน คิดเป็น ร้อยละ 9.10 แผนกวิชาพื้นฐาน จำนวน 101 คน คิดเป็น ร้อยละ 31.60

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร 4 ขั้นตอน ดังแสดงในตารางที่ 4.2 ถึง ตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.2 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพ และลำดับที่ของสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน

รายการ	สภาพการดำเนินงาน n = 320			
	\bar{X}	SD	ระดับสภาพ	ลำดับ
1. มีการวางแผนการจัดโครงการ และกิจกรรม ต่าง ๆ ตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน	3.24	0.94	ปานกลาง	3
2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนการจัดโครงการ และ กิจกรรมต่างๆ ตามมาตรฐานตัวบ่งชี้	3.36	0.98	ปานกลาง	1
3. มีการวางแผนในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน	3.21	0.95	ปานกลาง	6
4. มีการกำหนดการประชุมการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการที่วางไว้ใน การประกันคุณภาพภายใน	3.21	1.01	ปานกลาง	5
5. มีการกำหนดตารางการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการที่วางไว้ใน การประกันคุณภาพภายใน	3.13	1.02	ปานกลาง	8
6. มีการวางแผนจัดการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน	3.25	1.03	ปานกลาง	2
7. มีการกำหนดระดับความก้าวหน้าที่ชัดเจนตามแผนงาน และโครงการที่วางเอาไว้ใน การประกันคุณภาพภายใน	3.12	1.05	ปานกลาง	9
8. มีการวางแผนการจัดวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อจะประกันคุณภาพภายใน	3.21	1.03	ปานกลาง	4
9. มีแผนการกำหนดกรอบและวิธีการ ประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ใน การประกันคุณภาพภายใน	3.20	0.94	ปานกลาง	7

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	สภาพการดำเนินงาน n = 320			
	\bar{X}	SD	ระดับสภาพ	ลำดับ
10. มีแผนปฏิบัติการ การกำหนดงบประมาณในการจัดทำ การประกันคุณภาพภายใน	3.08	1.04	ปานกลาง	11
11. มีแผนปฏิบัติการ การกำหนดระยะเวลาในการจัดทำ การประกันคุณภาพภายใน	3.11	1.01	ปานกลาง	10
12. มีการวางแผนเพื่อจัดทำการประชาสัมพันธ์ความรู้ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน	3.05	1.02	ปานกลาง	12
รวม	3.18	0.74	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน มีสภาพการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และข้อที่มีสภาพการดำเนินงานสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนการจัดโครงการ และ กิจกรรมต่างๆ ตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ ข้อ 6. มีการวางแผนจัดการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน และ ข้อ 1.มีการวางแผนการจัดโครงการและกิจกรรม ต่าง ๆ ตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 3.36, 3.25, 3.24$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 12. มีการวางแผนเพื่อจัดทำการประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 3.05$)

ตารางที่ 4.3 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพ และลำดับที่ของสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน

รายการ	สภาพการดำเนินงาน n = 320			
	\bar{X}	SD	ระดับสภาพ	ลำดับ
1. จัดตั้งคณะกรรมการคอยดูแล และ อำนวย ความ สะดวก ในการจัดการประกันคุณภาพภายใน	3.24	1.05	ปานกลาง	2
2. จัดตั้งคณะกรรมการติดตามผลความก้าวหน้าในการจัดการประกันคุณภาพภายใน	3.13	0.99	ปานกลาง	6
3. การส่งเสริมสนับสนุนในการอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการในการประกันคุณภาพภายใน	3.17	1.06	ปานกลาง	3
4. ดำเนินตามกิจกรรมที่วางไว้ตามแผนการจัดการประกันคุณภาพภายใน	3.12	0.98	ปานกลาง	8
5. ให้นุเคราะห์ในสถานศึกษาเน้นความ สำคัญ ในการ จัดทำการประกันคุณภาพภายใน	3.15	1.04	ปานกลาง	5
6. ให้นุเคราะห์จัดทำเพิ่มสะสมงานเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายใน	3.33	2.98	ปานกลาง	1
7. จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลในการจัดการประกันคุณภาพภายใน	3.16	0.95	ปานกลาง	4
8. จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการประกันคุณภาพภายใน	3.06	1.01	ปานกลาง	11
9. จัดหาเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อทำการประกันคุณภาพภายใน	3.07	1.03	ปานกลาง	10
10. ทำการประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ ในการประกันคุณภาพภายใน	3.12	1.00	ปานกลาง	7

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	สภาพการดำเนินงาน n = 320			
	\bar{X}	SD	ระดับ สภาพ	ลำดับ
11. ใช้งบประมาณในการจัดทำารประกันคุณภาพภายในตามแผน	3.01	0.98	ปานกลาง	12
12. ดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้ทันตามระยะเวลา	3.08	1.04	ปานกลาง	9
รวม	3.13	0.79	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน มีสภาพการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และข้อที่มีสภาพการดำเนินงานสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 6. ให้นักวิชาการจัดทำเพิ่ม สะสมงานเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายใน ข้อ 1. จัดตั้งคณะกรรมการคอยดูแล และอำนวยความสะดวกในการจัดทำารประกันคุณภาพภายใน และข้อ 3. การส่งเสริมสนับสนุนในการอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการในการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 3.33, 3.24, 3.17$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 11. ใช้งบประมาณในการจัดทำารประกันคุณภาพภายในตามแผน ($\bar{X} = 3.01$)

ตารางที่ 4.4 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพ และลำดับที่ของสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล

รายการ	สภาพการดำเนินงาน n = 320			
	\bar{x}	SD	ระดับสภาพ	ลำดับ
1. มีระบบการตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ	3.01	1.06	ปานกลาง	10
2. มีคณะกรรมการตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน	3.23	2.45	ปานกลาง	1
3. มีการตรวจสอบตามระยะเวลาที่กำหนดในการประกันคุณภาพภายใน	3.04	1.02	ปานกลาง	5
4. จัดตั้งอำนาจความสะดวกเพื่อตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน	3.04	1.03	ปานกลาง	4
5. จัดสร้างเครื่องมือในการตรวจสอบ และประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้เพื่อที่จะประกันคุณภาพภายใน	3.03	1.03	ปานกลาง	6
6. มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินผลที่ชัดเจนในการประกันคุณภาพภายใน	3.03	0.94	ปานกลาง	7
7. มีการใช้เครื่องมือในการประเมินผลชัดเจนและถูกต้องในการประกันคุณภาพภายใน	3.06	0.93	ปานกลาง	3
8. ใช้เครื่องมือประเมินผลตาม ตัวบ่งชี้ ในการประกันคุณภาพภายใน	2.93	0.95	ปานกลาง	13
9. มีการประเมินระหว่างดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	2.99	1.05	ปานกลาง	11
10. มีการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ ในการประกันคุณภาพภายใน	3.06	0.98	ปานกลาง	2
11. มีการตรวจสอบประเมินผลที่หลากหลายในการประกันคุณภาพภายใน	3.02	0.99	ปานกลาง	9

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	สภาพการดำเนินงาน n = 320			
	\bar{X}	SD	ระดับ สภาพ	ลำดับ
12. มีความชัดเจนในการตรวจสอบ และประเมินผลในการ ประกันคุณภาพภายใน	2.99	1.02	ปานกลาง	12
13. จัดสรุปผลการประกันคุณภาพภายใน	3.02	1.10	ปานกลาง	8
รวม	3.03	0.85	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขึ้นตอนการตรวจสอบประเมินผล มีสภาพการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และข้อที่มีสภาพการดำเนินงานสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 2. มีคณะกรรมการตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน ข้อ 10. มีการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน ข้อ 7. มีการใช้เครื่องมือในการประเมินผล ชัดเจน และถูกต้องในการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 3.23, 3.06, 3.06$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 8. ใช้เครื่องมือประเมินผลตามตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 2.93$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพ และลำดับที่ของสภาพการดำเนินงาน เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

รายการ	สภาพการดำเนินงาน n = 320			
	\bar{X}	SD	ระดับสภาพ	ลำดับ
1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการแก้ไข ปรับปรุง	2.95	1.13	ปานกลาง	2
2. วิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย เพื่อปรับปรุงภายในสถานศึกษา	2.69	1.11	ปานกลาง	1
3. มีแผนระยะต่อไปในการปรับปรุง เพื่อรองรับการประเมินภายนอก	2.93	1.07	ปานกลาง	4
4. มีการประเมินและแก้ไขปรับปรุงที่ต่อเนื่อง	2.92	1.09	ปานกลาง	5
5. มีการจัดทำสารสนเทศเพื่อสะดวกในการแก้ไขปรับปรุง	2.93	1.13	ปานกลาง	3
6. สรุปผลการแก้ไขปรับปรุง และเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนทราบอย่างชัดเจน	2.89	1.16	ปานกลาง	6
รวม	2.93	0.97	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุง มีสภาพการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีสภาพการดำเนินงานสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 2. วิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย เพื่อปรับปรุงภายในสถานศึกษา ข้อ 1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการแก้ไขปรับปรุง ข้อ 5. มีการจัดทำสารสนเทศเพื่อสะดวกในการแก้ไขปรับปรุง ($\bar{X} = 2.96, 2.95, 2.93$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 6. สรุปผลการแก้ไขปรับปรุงและเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนทราบอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 2.89$)

ตารางที่ 4.6 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพ และลำดับที่ของสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวม 4 ขั้นตอน

รายการ	สภาพการดำเนินงาน n = 320			
	\bar{X}	SD	ระดับสภาพ	ลำดับ
1. การวางแผนการปฏิบัติงาน	3.18	0.74	ปานกลาง	1
2. การดำเนินการตามแผน	3.13	0.79	ปานกลาง	2
3. การตรวจสอบประเมินผล	3.03	0.85	ปานกลาง	3
4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุง	2.93	0.97	ปานกลาง	4
รวม	3.07	0.74	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวม 4 ขั้นตอน มีสภาพการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) เมื่อพิจารณารายขั้นตอนพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกขั้นตอน และขั้นตอนที่มีสภาพการดำเนินงานสูงสุดและรองลงมาเรียงตามลำดับ คือ 1. การวางแผนการปฏิบัติงาน 2. การดำเนินงานตามแผน 3. การตรวจสอบประเมินผล 4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุง ($\bar{X} = 3.18, 3.13, 3.03, 2.93$)

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร 4 ขั้นตอน ดังแสดงในตารางที่ 4.7 ถึง ตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.7 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ของปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน

รายการ	ปัญหาการดำเนินงาน n = 320			
	\bar{X}	SD	ระดับปัญหา	ลำดับ
1. มีการวางแผนการจัดโครงการ และกิจกรรม ต่าง ๆ ตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน	3.07	0.96	ปานกลาง	5
2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนการจัดโครงการ และ กิจกรรมต่างๆ ตามมาตรฐานตัวบ่งชี้	2.19	0.95	ปานกลาง	12
3. มีการวางแผนในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน	3.10	0.93	ปานกลาง	3
4. มีการกำหนดการประชุมการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการที่วางไว้ใน การประกันคุณภาพภายใน	3.00	1.00	ปานกลาง	9
5. มีการกำหนดตารางการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการที่วางไว้ใน การประกันคุณภาพภายใน	2.99	0.95	ปานกลาง	10
6. มีการวางแผนจัดการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน	3.00	1.02	ปานกลาง	8
7. มีการกำหนดระดับความก้าวหน้าที่ชัดเจนตามแผนงาน และโครงการที่วางเอาไว้ใน การประกันคุณภาพภายใน	3.14	1.01	ปานกลาง	2
8. มีการวางแผนการจัดวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อจะประกันคุณภาพภายใน	3.14	1.04	ปานกลาง	1
9. มีแผนการกำหนดกรอบและวิธีการ ประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ใน การประกันคุณภาพภายใน	2.97	0.99	ปานกลาง	11

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายการ	ปัญหาการดำเนินงาน n = 320			
	\bar{X}	SD	ระดับ ปัญหา	ลำดับ
10. มีแผนปฏิบัติการ การกำหนดงบประมาณในการจัดทำ การประกันคุณภาพภายใน	3.08	0.99	ปานกลาง	4
11. มีแผนปฏิบัติการ การกำหนดระยะเวลาในการจัดทำ การประกันคุณภาพภายใน	3.05	1.01	ปานกลาง	6
12. มีการวางแผนเพื่อจัดทำการประชาสัมพันธ์ความรู้ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน	3.00	1.04	ปานกลาง	7
รวม	3.03	0.77	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน มีปัญหาการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 8. มีการวางแผนการจัดวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อประกันคุณภาพภายใน ข้อ 7. มีการกำหนดระดับความก้าวหน้าที่ชัดเจนตามแผนงาน และโครงการที่วางเอาไว้ในการประกันคุณภาพ และ ข้อ 3. มีการวางแผนในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลตาม มาตรฐานตัวบ่งชี้ ในการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 3.14, 3.14, 3.10$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนการจัดโครงการ และกิจกรรมต่างๆ ตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ ($\bar{X} = 2.91$)

ตารางที่ 4.8 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ของปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน

รายการ	ปัญหาการดำเนินงาน n = 320			
	\bar{x}	SD	ระดับปัญหา	ลำดับ
1. จัดตั้งคณะกรรมการคอยดูแล และ อำนวย ความ สะดวก ในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน	3.02	1.10	ปานกลาง	11
2. จัดตั้งคณะกรรมการติดตามผลความก้าวหน้าในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน	3.08	1.04	ปานกลาง	5
3. การส่งเสริมสนับสนุนในการอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการในการประกันคุณภาพภายใน	2.99	1.06	ปานกลาง	12
4. ดำเนินตามกิจกรรมที่วางไว้ตามแผนการจัดทำประกันคุณภาพภายใน	3.07	0.97	ปานกลาง	8
5. ให้ความสำคัญในสถานศึกษาเน้นความ สำคัญ ในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน	3.12	1.05	ปานกลาง	3
6. ให้ความสำคัญจัดทำเพิ่มสะสมงานเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายใน	3.08	1.06	ปานกลาง	4
7. จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน	3.04	0.99	ปานกลาง	9
8. จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน	3.07	1.02	ปานกลาง	7
9. จัดหาเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อทำการประกันคุณภาพภายใน	3.21	1.12	ปานกลาง	2
10. ทำการประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ ในการประกันคุณภาพภายใน	3.03	1.05	ปานกลาง	10

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	ปัญหาการดำเนินงาน n = 320			
	\bar{X}	SD	ระดับ ปัญหา	ลำดับ
11. ใช้งบประมาณในการจัดทำการประกันคุณภาพภายใน ตามแผน	3.08	1.03	ปานกลาง	6
12. ดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้ทันตามระยะเวลา	3.25	1.11	ปานกลาง	1
รวม	3.08	0.83	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน มีปัญหาการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 12. ดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้ทันตามระยะเวลา ข้อ 9. จัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อทำการประกันคุณภาพภายใน และข้อ 5. ให้นักศึกษาในสถานศึกษาเน้นความสำคัญในการจัดทำการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 3.25, 3.21, 3.12$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 3. การส่งเสริมสนับสนุนในการอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการในการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 2.99$)

ตารางที่ 4.9 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ของปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล

รายการ	ปัญหาการดำเนินงาน n = 320			
	\bar{X}	SD	ระดับปัญหา	ลำดับ
1. มีระบบการตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ	3.32	1.96	ปานกลาง	1
2. มีคณะกรรมการตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน	3.03	1.05	ปานกลาง	12
3. มีการตรวจสอบตามระยะเวลาที่กำหนดในการประกันคุณภาพภายใน	3.12	1.04	ปานกลาง	4
4. จัดตั้งอำนาจความสะดวกเพื่อตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน	3.12	1.04	ปานกลาง	5
5. จัดสร้างเครื่องมือในการตรวจสอบ และประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้เพื่อที่จะประกันคุณภาพภายใน	3.23	1.99	ปานกลาง	2
6. มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินผลที่ชัดเจนในการประกันคุณภาพภายใน	3.10	1.02	ปานกลาง	7
7. มีการใช้เครื่องมือในการประเมินผลชัดเจนและถูกต้องในการประกันคุณภาพภายใน	3.13	1.00	ปานกลาง	3
8. ใช้เครื่องมือประเมินผลตาม ตัวบ่งชี้ ในการประกันคุณภาพภายใน	3.00	0.95	ปานกลาง	13
9. มีการประเมินระหว่างดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	3.10	1.04	ปานกลาง	9
10. มีการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ ในการประกันคุณภาพภายใน	3.06	0.98	ปานกลาง	10
11. มีการตรวจสอบประเมินผลที่หลากหลายในการประกันคุณภาพภายใน	3.10	1.02	ปานกลาง	8

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	ปัญหาการดำเนินงาน n = 320			
	\bar{x}	SD	ระดับ ปัญหา	ลำดับ
12. มีความชัดเจนในการตรวจสอบ และประเมินผลในการ ประกันคุณภาพภายใน	3.12	1.01	ปานกลาง	6
13. จัดสรุปผลการประกันคุณภาพภายใน	3.04	1.08	ปานกลาง	11
รวม	3.11	0.87	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล มีปัญหาการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.11$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 1. มีระบบการตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ข้อ 5. จัดสร้างเครื่องมือในการตรวจสอบ และประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้เพื่อที่จะประกันคุณภาพภายใน ข้อ 7. มีการใช้เครื่องมือในการประเมินผลชัดเจนและถูกต้องในการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{x} = 3.32, 3.23, 3.13$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 8. ใช้เครื่องมือประเมินผลตามตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{x} = 3.00$)

ตารางที่ 4.10 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ของปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

รายการ	ปัญหาการดำเนินงาน n = 320			
	\bar{X}	SD	ระดับปัญหา	ลำดับ
1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการแก้ไข ปรับปรุง	3.28	1.04	ปานกลาง	2
2. วิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย เพื่อปรับปรุงภายในสถานศึกษา	3.17	1.03	ปานกลาง	4
3. มีแผนระยะต่อไปในการปรับปรุง เพื่อรองรับการประเมินภายนอก	3.09	1.03	ปานกลาง	6
4. มีการประเมินและแก้ไขปรับปรุงที่ต่อเนื่อง	3.16	1.05	ปานกลาง	5
5. มีการจัดทำสารสนเทศเพื่อสะดวกในการแก้ไขปรับปรุง	3.26	1.09	ปานกลาง	3
6. สรุปผลการแก้ไขปรับปรุง และเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนทราบอย่างชัดเจน	3.30	1.11	ปานกลาง	1
รวม	3.21	0.94	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุง มีปัญหาการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) และเมื่อพิจารณาข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 6. สรุปผลการแก้ไขปรับปรุง และเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนทราบอย่างชัดเจน ข้อ 1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการแก้ไขปรับปรุง ข้อ 5. มีการจัดทำสารสนเทศเพื่อสะดวกในการแก้ไขปรับปรุง ($\bar{X} = 3.30, 3.28, 3.26$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานต่ำสุดคือ ข้อ 3. มีแผนระยะต่อไปในการปรับปรุงเพื่อรองรับการประเมินภายนอก ($\bar{X} = 3.09$)

ตารางที่ 4.11 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหา และลำดับที่ของปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวม 4 ชั้นตอน

รายการ	ปัญหาการดำเนินงาน n = 320			
	\bar{X}	SD	ระดับปัญหา	ลำดับ
1. การวางแผนการปฏิบัติงาน	0.77	0.77	ปานกลาง	4
2. การดำเนินการตามแผน	0.83	0.83	ปานกลาง	3
3. การตรวจสอบประเมินผล	0.87	0.87	ปานกลาง	2
4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุง	0.94	0.94	ปานกลาง	1
รวม	0.77	0.77	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวม 4 ชั้นตอน มีปัญหาการดำเนินงาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) เมื่อพิจารณารายชั้นตอน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกชั้นตอน และชั้นตอนที่มีปัญหาการดำเนินงานสูงสุดและรองลงมาเรียงตามลำดับ คือ ข้อ 1. การนำผลการประเมินมาปรับปรุง ข้อ 2. การตรวจสอบประเมินผล ข้อ 3. การดำเนินงานตามแผน ข้อ 4. การวางแผนการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.21, 3.11, 3.08, 3.03$)

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของ สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร 4 ชั้นตอน ดังแสดงในตารางที่ 4.12 ถึงตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของ สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ชั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน

สภาพการดำเนินงาน	สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1			สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2			t	Sig
	\bar{X}	SD	ระดับสภาพ	\bar{X}	SD	ระดับสภาพ		
1.มีการวางแผนการจัด โครงการ และกิจกรรม ต่าง ๆ ตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน	3.37	0.93	ปานกลาง	3.14	0.93	ปานกลาง	2.19*	0.02
2.มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผน การจัดโครงการ และ กิจกรรมต่างๆ ตามมาตรฐานตัวบ่งชี้	3.43	0.95	ปานกลาง	3.31	1.00	ปานกลาง	1.05	0.29
3.มีการวางแผนในการจัดเก็บรวบรวม ข้อมูลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ในการ ประกันคุณภาพภายใน	3.20	0.97	ปานกลาง	3.21	0.93	ปานกลาง	-0.17	0.86
4.มีการกำหนดการประชุมการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการที่วางไว้ใน การประกันคุณภาพภายใน	3.12	0.99	ปานกลาง	3.28	1.03	ปานกลาง	-1.44	0.15
5.มีการกำหนดตารางการดำเนินงาน ตามแผนงาน โครงการที่วางไว้ใน การประกันคุณภาพภายใน	3.10	1.01	ปานกลาง	3.15	1.04	ปานกลาง	-0.41	0.68
6.มีการวางแผนจัดการฝึกอบรมความ รู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน	3.15	1.03	ปานกลาง	3.34	1.03	ปานกลาง	-1.65	0.98
7.มีการกำหนดระดับความก้าวหน้า ที่ชัดเจนตามแผนงาน และโครงการที่ วางเอาไว้ใน การประกันคุณภาพ ภายใน	3.08	0.92	ปานกลาง	3.15	1.15	ปานกลาง	-0.54	0.58

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงาน รายการ	สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1			สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2			t	Sig
	\bar{X}	SD	ระดับ สภาพ	\bar{X}	SD	ระดับ สภาพ		
8.มีการวางแผนการจัดวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อจะประกันคุณภาพภายใน	3.12	0.92	ปานกลาง	3.28	1.08	ปานกลาง	-1.36	0.17
9.มีแผนการกำหนดกรอบและวิธีการ ประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ใน การประกันคุณภาพภายใน	3.15	0.97	ปานกลาง	3.24	0.91	ปานกลาง	-0.79	0.43
10.มีแผนปฏิบัติการ การกำหนดงบประมาณ ในการจัดทำประกัน คุณภาพภายใน	3.08	0.99	ปานกลาง	3.08	1.07	ปานกลาง	0.04	0.96
11.มีแผนปฏิบัติการ การกำหนดระยะเวลา ในการจัดทำประกันคุณภาพ ภายใน	3.07	1.02	ปานกลาง	3.14	1.01	ปานกลาง	-0.57	0.56
12.มีการวางแผนเพื่อจัดทำการประชาสัมพันธ์ ความรู้เกี่ยวกับการประกัน คุณภาพภายใน	2.97	1.01	ปานกลาง	3.12	1.02	ปานกลาง	-1.34	0.17
รวม	3.15	0.71	ปานกลาง	3.20	0.77	ปานกลาง	-0.59	0.55

*P ≤ .05

จากตารางที่ 4.12 สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่าง สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน พบว่า มีสภาพการดำเนินงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 1. มีการวางแผนการจัดโครงการและกิจกรรมต่างๆตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน

สภาพการดำเนินงาน	สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1			สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2			t	Sig
	รายการ	\bar{X}	SD	ระดับสภาพ	\bar{X}	SD		
1. จัดตั้งคณะกรรมการคอยดูแล และ อำนวย ความ สะดวกในการจัดทำ การประกันคุณภาพภายใน	3.14	1.07	ปานกลาง	3.33	1.04	ปานกลาง	-1.59	0.11
2. จัดตั้งคณะกรรมการติดตามผลความ ก้าวหน้าในการจัดทำ การประกันคุณภาพภายใน	3.09	0.96	ปานกลาง	3.16	1.02	ปานกลาง	-0.60	0.54
3. การส่งเสริมสนับสนุน ในการอบรม ให้ความรู้แก่คณะกรรมการในการ ประกันคุณภาพภายใน	3.04	1.03	ปานกลาง	3.27	1.08	ปานกลาง	-1.87	0.61
4. ดำเนินตามกิจกรรมที่วางไว้ตามแผน การจัดทำ การประกันคุณภาพภายใน	3.00	0.97	ปานกลาง	3.21	0.98	ปานกลาง	-1.95	0.05
5. ให้อุคลากรในสถานศึกษาเน้นความ สำคัญ ในการจัดทำ การประกันคุณภาพภายใน	3.06	1.06	ปานกลาง	3.23	1.02	ปานกลาง	-1.39	0.16
6. ให้อุคลากรจัดทำเพิ่มสะสมงานเพื่อ รองรับการประกันคุณภาพภายใน	3.42	4.31	ปานกลาง	3.25	1.04	ปานกลาง	0.49	0.62
7. จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลในการจัดทำ การประกันคุณภาพภายใน	3.19	0.98	ปานกลาง	3.14	0.92	ปานกลาง	0.44	0.65
8. จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำ การประกันคุณภาพภายใน	3.06	1.03	ปานกลาง	3.07	0.99	ปานกลาง	-0.10	0.91
9. จัดหาเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อ ทำการประกันคุณภาพภายใน	3.10	1.01	ปานกลาง	3.05	1.05	ปานกลาง	0.51	0.60
10. ทำการประเมินผลตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ ในการประกันคุณภาพภายใน	3.01	1.00	ปานกลาง	3.21	0.99	ปานกลาง	-1.80	0.73

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงาน รายการ	สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1			สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2			t	Sig
	\bar{X}	SD	ระดับ สภาพ	\bar{X}	SD	ระดับ สภาพ		
11. ใช้งบประมาณในการจัดทำ ประกันคุณภาพภายในตามแผน	2.99	0.94	ปานกลาง	3.03	1.01	ปานกลาง	-0.32	0.74
12. ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ให้ทันตามระยะเวลา	3.03	1.04	ปานกลาง	3.11	1.04	ปานกลาง	-0.66	0.50
รวม	3.09	0.80	ปานกลาง	3.17	0.78	ปานกลาง	-0.84	0.39

จากตารางที่ 4.13 สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่าง สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 ด้านการดำเนินงานตามแผน พบว่า มีสภาพการดำเนินงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกข้อ

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล

สภาพการดำเนินงาน รายการ	สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1			สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2			t	Sig
	\bar{X}	SD	ระดับ สภาพ	\bar{X}	SD	ระดับ สภาพ		
1.มีระบบการตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ	3.06	1.04	ปานกลาง	2.97	1.08	ปานกลาง	0.70	0.48
2.มีคณะกรรมการตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน	3.19	1.03	ปานกลาง	3.27	3.16	ปานกลาง	-0.29	0.76
3.มีการตรวจสอบตามระยะเวลาที่กำหนดในการประกันคุณภาพภายใน	3.01	0.98	ปานกลาง	3.06	1.06	ปานกลาง	-0.41	0.67
4.จัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน	3.10	1.05	ปานกลาง	3.00	1.02	ปานกลาง	0.84	0.40
5.จัดสร้างเครื่องมือในการตรวจสอบและประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้เพื่อที่จะประกันคุณภาพภายใน	3.06	1.08	ปานกลาง	3.01	0.99	ปานกลาง	0.43	0.66
6.มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินผลที่ชัดเจนในการประกันคุณภาพภายใน	3.09	0.99	ปานกลาง	2.98	0.91	ปานกลาง	1.06	0.28
7.มีการใช้เครื่องมือในการประเมินผลชัดเจนและถูกต้องในการประกันคุณภาพภายใน	3.08	0.96	ปานกลาง	3.04	0.91	ปานกลาง	0.42	0.67
8.ใช้เครื่องมือประเมินผลตามตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน	2.97	1.02	ปานกลาง	2.89	0.88	ปานกลาง	0.79	0.42
9.มีการประเมินระหว่างดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	2.96	1.09	ปานกลาง	3.02	1.01	ปานกลาง	-0.50	0.61
10.มีการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน	3.07	1.01	ปานกลาง	3.05	0.96	ปานกลาง	0.17	0.86

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงาน รายการ	สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1			สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2			t	Sig
	\bar{X}	SD	ระดับ สภาพ	\bar{X}	SD	ระดับ สภาพ		
11.มีการตรวจสอบประเมินผลที่หลากหลายในการประกันคุณภาพภายใน	2.92	1.04	ปานกลาง	3.11	0.94	ปานกลาง	-1.72	0.80
12.มีความชัดเจนในการตรวจสอบและประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน	2.92	1.07	ปานกลาง	3.05	0.98	ปานกลาง	-1.12	0.26
13.จัดสรุปผลการประกันคุณภาพภายใน	2.87	1.09	ปานกลาง	3.13	1.11	ปานกลาง	-2.07 *	0.03
รวม	3.02	0.84	ปานกลาง	3.04	0.86	ปานกลาง	-0.21	0.82

*P ≤ .05

จากตารางที่ 4.14 สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่าง สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 ขึ้นตอนการตรวจสอบประเมินผล พบว่ามีสภาพการดำเนินงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 13. จัดสรุปผลการประกันคุณภาพภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

สภาพการดำเนินงาน รายการ	สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1			สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2			t	Sig
	\bar{X}	SD	ระดับ สภาพ	\bar{X}	SD	ระดับ สภาพ		
1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการแก้ไขปรับปรุง	2.90	1.21	ปานกลาง	2.99	1.06	ปานกลาง	-0.67	0.52
2. วิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย เพื่อปรับปรุงภายในสถานศึกษา	2.89	1.17	ปานกลาง	3.02	1.05	ปานกลาง	-1.08	0.28
3. มีแผนระยะต่อไปในการปรับปรุงเพื่อรองรับการประเมินภายนอก	2.83	1.10	ปานกลาง	3.02	1.05	ปานกลาง	-1.59	0.11
4. มีการประเมินและแก้ไขปรับปรุงที่ต่อเนื่อง	2.82	1.15	ปานกลาง	3.01	1.03	ปานกลาง	-1.51	0.13
5. มีการจัดทำสารสนเทศเพื่อสะดวกในการแก้ไขปรับปรุง	2.83	1.18	ปานกลาง	3.01	1.09	ปานกลาง	-1.45	0.14
6. สรุปผลการแก้ไขปรับปรุงและเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนทราบอย่างชัดเจน	2.90	1.18	ปานกลาง	2.88	1.14	ปานกลาง	0.23	0.83
รวม	2.86	1.04	ปานกลาง	2.98	0.90	ปานกลาง	-1.14	0.24

จากตารางที่ 4.15 สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่างสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุง พบว่า มีสภาพโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกข้อ

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวม 4 ชั้นตอน

สภาพการดำเนินงาน รายการ	สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1			สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2			t	Sig
	\bar{X}	SD	ระดับ สภาพ	\bar{X}	SD	ระดับ สภาพ		
การวางแผนการปฏิบัติงาน	3.15	0.71	ปานกลาง	3.20	0.77	ปานกลาง	-0.59	0.55
การดำเนินการตามแผน	3.09	0.80	ปานกลาง	3.17	0.78	ปานกลาง	-0.84	0.39
การตรวจสอบประเมินผล	3.02	0.84	ปานกลาง	3.04	0.86	ปานกลาง	-0.21	0.82
การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน	2.86	1.04	ปานกลาง	2.98	0.90	ปานกลาง	-1.14	0.25
รวม	3.03	0.74	ปานกลาง	3.10	0.74	ปานกลาง	-0.81	0.41

จากตารางที่ 4.16 สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่าง สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 ชั้นตอนต่างๆ พบว่า มีสภาพโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกชั้นตอน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของ สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร 4 ขั้นตอน ดังแสดงในตารางที่ 4.17 ถึง ตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของ สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน

ปัญหาการดำเนินงาน รายการ	สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1			สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2			t	Sig
	\bar{X}	SD	ระดับ ปัญหา	\bar{X}	SD	ระดับ ปัญหา		
1.มีการวางแผนการจัดโครงการ และกิจกรรม ต่าง ๆ ตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน	3.10	0.91	ปานกลาง	3.04	1.01	ปานกลาง	0.53	0.59
2.มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผน การจัดโครงการ และ กิจกรรมต่างๆ ตามมาตรฐานตัวบ่งชี้	2.99	0.95	ปานกลาง	2.84	0.94	ปานกลาง	1.42	0.15
3.มีการวางแผนในการจัดเก็บรวบรวม ข้อมูลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ในการ ประกันคุณภาพภายใน	3.09	0.99	ปานกลาง	3.11	0.89	ปานกลาง	-0.21	0.83
4.มีการกำหนดการประชุมการดำเนินงาน ตามแผนงาน โครงการที่วางไว้ใน การประกันคุณภาพภายใน	2.99	1.01	ปานกลาง	3.02	0.99	ปานกลาง	-0.27	0.78
5.มีการกำหนดตารางการดำเนินงาน ตามแผนงาน โครงการที่วางไว้ใน การประกันคุณภาพภายใน	2.97	0.95	ปานกลาง	3.01	0.96	ปานกลาง	-0.43	0.66
6.มีการวางแผนจัดการฝึกอบรมความ รู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน	3.00	1.07	ปานกลาง	3.01	0.97	ปานกลาง	-0.04	0.96
7.มีการกำหนดระดับความก้าวหน้า ชัดเจนตามแผนงาน และ โครงการที่ วางเอาไว้ใน การประกันคุณภาพ ภายใน	3.12	1.00	ปานกลาง	3.16	1.03	ปานกลาง	-0.39	0.69

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ปัญหาการดำเนินงาน รายการ	สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1			สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2			t	Sig
	\bar{X}	SD	ระดับ ปัญหา	\bar{X}	SD	ระดับ ปัญหา		
8.มีการวางแผนการจัดวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อจะประกันคุณภาพภายใน	3.11	1.02	ปานกลาง	3.16	1.05	ปานกลาง	-0.44	0.65
9.มีแผนการกำหนดกรอบและวิธีการ ประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ใน การประกันคุณภาพภายใน	2.97	1.00	ปานกลาง	2.97	0.98	ปานกลาง	-0.06	0.95
10.มีแผนปฏิบัติการ การกำหนดงบประมาณ ในการจัดทำประกัน คุณภาพภายใน	3.14	0.96	ปานกลาง	3.03	1.02	ปานกลาง	0.95	0.34
11.มีแผนปฏิบัติการ การกำหนดระยะเวลา ในการจัดทำประกันคุณภาพ ภายใน	3.10	0.96	ปานกลาง	3.08	1.05	ปานกลาง	-0.57	0.56
12.มีการวางแผนเพื่อจัดทำประชา สัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการประกัน คุณภาพภายใน	2.94	1.01	ปานกลาง	3.05	1.06	ปานกลาง	-0.86	0.38
รวม	3.03	0.75	ปานกลาง	3.04	0.78	ปานกลาง	-0.05	0.95

จากตารางที่ 4.17 ปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่าง สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน พบว่า มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกข้อ

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน

ปัญหาการดำเนินงาน	สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1			สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2			t	Sig
	— X	SD	ระดับ ปัญหา	— X	SD	ระดับ ปัญหา		
1. จัดตั้งคณะกรรมการคอยดูแล และ อำนวยความสะดวกในการจัดทำ การประกันคุณภาพภายใน	2.95	1.14	ปานกลาง	3.08	1.07	ปานกลาง	-1.03	0.30
2. จัดตั้งคณะกรรมการติดตามผลความ ก้าวหน้าในการจัดทำประกันคุณภาพ ภายใน	2.99	1.01	ปานกลาง	3.15	1.06	ปานกลาง	-1.31	0.18
3. การส่งเสริมสนับสนุนในการอบรม ให้ความรู้แก่คณะกรรมการในการ ประกันคุณภาพภายใน	2.92	1.06	ปานกลาง	3.05	1.07	ปานกลาง	-1.08	0.28
4. ดำเนินตามกิจกรรมที่วางไว้ตามแผน การจัดทำการประกันคุณภาพภายใน	3.06	0.99	ปานกลาง	3.08	0.96	ปานกลาง	-0.14	0.88
5. ใ้บุคลากรในสถานศึกษาเน้นความ สำคัญ ในการจัดทำประกันคุณภาพ ภายใน	3.11	1.08	ปานกลาง	3.12	1.03	ปานกลาง	-0.10	0.91
6. ใ้บุคลากรจัดทำเพิ่มสะสมงานเพื่อ รองรับการประกันคุณภาพภายใน	3.08	1.08	ปานกลาง	3.07	1.04	ปานกลาง	0.13	0.89
7. จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลในการจัด ทำการประกันคุณภาพภายใน	3.08	1.00	ปานกลาง	3.01	0.99	ปานกลาง	0.63	0.52
8. จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำ การประกันคุณภาพภายใน	3.11	0.99	ปานกลาง	3.03	1.04	ปานกลาง	0.67	0.49
9. จัดหาเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อ ทำการประกันคุณภาพภายใน	3.31	1.08	ปานกลาง	3.13	1.14	ปานกลาง	1.47	0.14
10. ทำการประเมินผลตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ ในการประกันคุณภาพ ภายใน	3.06	1.09	ปานกลาง	3.01	1.02	ปานกลาง	0.43	0.66

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ปัญหาการดำเนินงาน รายการ	สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1			สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2			t	Sig
	\bar{X}	SD	ระดับ ปัญหา	\bar{X}	SD	ระดับ ปัญหา		
11. ใช้งบประมาณในการจัดทำกร ประกันคุณภาพภายในตามแผน	3.08	1.03	ปานกลาง	3.08	1.03	ปานกลาง	0.00	0.99
12. ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ให้ทันตามระยะเวลา	3.28	1.12	ปานกลาง	3.22	1.10	ปานกลาง	0.47	0.63
รวม	3.08	0.82	ปานกลาง	3.08	0.85	ปานกลาง	0.18	0.98

จากตารางที่ 4.18 ปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่าง สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน พบว่า มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกข้อ

ตารางที่ 4.19 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล

ปัญหาการดำเนินงาน รายการ	สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1			สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2			t	Sig
	\bar{X}	SD	ระดับ ปัญหา	\bar{X}	SD	ระดับ ปัญหา		
1.มีระบบการตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ	3.38	2.67	ปานกลาง	3.27	1.09	ปานกลาง	0.48	0.62
2.มีคณะกรรมการตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน	3.02	1.04	ปานกลาง	3.04	1.06	ปานกลาง	-0.15	0.87
3.มีการตรวจสอบตามระยะเวลาที่กำหนดในการประกันคุณภาพภายใน	3.04	1.05	ปานกลาง	3.18	1.02	ปานกลาง	-1.14	0.25
4.จัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน	3.09	1.05	ปานกลาง	3.14	1.03	ปานกลาง	-0.43	0.66
5.จัดสร้างเครื่องมือในการตรวจสอบและประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้เพื่อที่จะประกันคุณภาพภายใน	3.06	1.08	ปานกลาง	3.36	2.50	ปานกลาง	-1.30	0.19
6.มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินผลที่ชัดเจนในการประกันคุณภาพภายใน	3.30	1.01	ปานกลาง	3.15	1.02	ปานกลาง	-0.97	0.32
7.มีการใช้เครื่องมือในการประเมินผลชัดเจนและถูกต้องในการประกันคุณภาพภายใน	3.15	1.01	ปานกลาง	3.11	0.99	ปานกลาง	0.30	0.76
8.ใช้เครื่องมือประเมินผลตามตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน	3.04	0.94	ปานกลาง	2.96	0.96	ปานกลาง	0.76	0.44
9.มีการประเมินระหว่างดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	3.06	1.07	ปานกลาง	3.14	1.01	ปานกลาง	-0.68	0.49
10.มีการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน	3.07	0.98	ปานกลาง	3.06	0.98	ปานกลาง	0.12	0.90

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ปัญหาการดำเนินงาน รายการ	สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1			สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2			t	Sig
	\bar{X}	SD	ระดับ ปัญหา	\bar{X}	SD	ระดับ ปัญหา		
11.มีการตรวจสอบประเมินผลที่หลากหลายในการประกันคุณภาพภายใน	3.04	1.07	ปานกลาง	3.14	0.98	ปานกลาง	-0.86	0.38
12.มีความชัดเจนในการตรวจสอบและประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน	3.08	1.07	ปานกลาง	3.16	0.97	ปานกลาง	-0.71	0.47
13.จัดสรุปผลการประกันคุณภาพภายใน	2.99	1.07	ปานกลาง	3.08	1.08	ปานกลาง	-0.76	0.44
รวม	3.08	0.87	ปานกลาง	3.13	0.87	ปานกลาง	-0.56	0.57

จากตารางที่ 4.19 ปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่าง สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 ขึ้นตอนการตรวจสอบประเมินผล พบว่า มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกข้อ

ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ
สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุง

ปัญหาการดำเนินงาน	สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1			สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2			t	Sig
	\bar{X}	SD	ระดับ ปัญหา	\bar{X}	SD	ระดับ ปัญหา		
1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการแก้ไข ปรับปรุง	3.29	1.05	ปานกลาง	3.28	1.04	ปานกลาง	0.08	0.93
2. วิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย เพื่อปรับ ปรุงภายในสถานศึกษา	3.13	1.07	ปานกลาง	3.21	1.01	ปานกลาง	-0.71	0.47
3. มีแผนระยะต่อไปในการปรับปรุง เพื่อรองรับการประเมินภายนอก	3.10	1.09	ปานกลาง	3.08	0.99	ปานกลาง	0.17	0.86
4. มีการประเมินและแก้ไขปรับปรุง ที่ต่อเนื่อง	3.15	1.11	ปานกลาง	3.17	1.01	ปานกลาง	-0.13	0.89
5. มีการจัดทำสารสนเทศเพื่อสะดวก ในการแก้ไขปรับปรุง	3.24	1.13	ปานกลาง	3.28	1.05	ปานกลาง	-0.36	0.71
6. สรุปผลการแก้ไขปรับปรุงและเผยแพร่ ให้แก่สาธารณชนทราบอย่าง ชัดเจน	3.26	1.11	ปานกลาง	3.33	1.12	ปานกลาง	-0.55	0.58
รวม	3.19	0.99	ปานกลาง	3.22	0.91	ปานกลาง	-0.28	0.77

จากตารางที่ 4.20 ปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ระหว่าง สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2
ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุง พบว่า มีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ทุกข้อ

ตารางที่ 4.21 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวม 4 ชั้นตอน

ปัญหาการดำเนินงาน	สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1			สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2			t	Sig
	รายการ	\bar{X}	SD	ระดับ ปัญหา	\bar{X}	SD		
การวางแผนการปฏิบัติงาน	3.03	0.75	ปานกลาง	3.04	0.78	ปานกลาง	-0.05	0.95
การดำเนินการตามแผน	3.08	0.82	ปานกลาง	3.08	0.85	ปานกลาง	0.08	0.98
การตรวจสอบประเมินผล	3.08	0.87	ปานกลาง	3.13	0.87	ปานกลาง	-0.56	0.57
การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน	3.19	0.99	ปานกลาง	3.22	0.91	ปานกลาง	-0.28	0.77
รวม	3.09	0.78	ปานกลาง	3.12	0.77	ปานกลาง	-0.25	0.79

จากตารางที่ 4.21 ปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่าง สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 ชั้นตอนต่างๆ พบว่ามีปัญหาการดำเนินงานโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาตามรายชั้นตอน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกชั้นตอน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเนื้อหาสาระสำคัญของการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะกล่าวโดยสรุปถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย สมมติฐานการวิจัย วิธีการดำเนินงาน สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

5.1.2 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

5.1.3 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม กลุ่ม สถาบันการอาชีวศึกษา

5.1.4 เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม กลุ่ม สถาบันการอาชีวศึกษา

5.2 สมมติฐานการวิจัย

5.2.1 สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2 มีสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน

5.2.2 สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 2 มีปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน

5.3 วิธีการดำเนินการวิจัย

5.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.3.1.1 ประชากร คือ ครู อาจารย์ สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 มีจำนวน 1912 คน จำแนกเป็น ครู อาจารย์ สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1 จำนวน 847 คน และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 จำนวน 1065 คน

5.3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู อาจารย์ สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ซึ่งได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร โดยมีครู อาจารย์ จำนวนทั้งสิ้น 320 คน จำแนกเป็น ครู อาจารย์ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 จำนวน 143 คน และ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 จำนวน 177 คน

5.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกรอบแนวคิดตามขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอน คือ

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร มี 2 ตอน ดังนี้

ตอน 1 รายละเอียดข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอน 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนปฏิบัติงาน	มีจำนวน 12 ข้อ
2. การดำเนินการตามแผน	มีจำนวน 12 ข้อ
3. การตรวจสอบประเมินผล	มีจำนวน 13 ข้อ
4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุง	มีจำนวน 6 ข้อ

5.3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ทำขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่สถานศึกษาที่ไม่ได้สังกัด สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และ สังกัด สถาบันการ

อาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างรวม 30 คน มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นด้านสภาพการดำเนินงาน คือ 0.88 และ ปัญหาการดำเนินงาน คือ 0.87

5.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

5.3.4.1 บัณฑิตที่เกษียณของอนุญาติจงานบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ของสถานศึกษาใน สังกัด สถาบันการอาชีวศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร

5.3.4.2 นำหนังสือเสนอต่อ กรมอาชีวศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังสถานศึกษาต่างๆ ของสถานศึกษา ใน สังกัด สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร และในการส่งแบบสอบถามนั้นผู้วิจัยได้นำกลุ่มตัวอย่างของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาเฉลี่ยแต่ละสถานศึกษา โดยนำกลุ่มตัวอย่างหารด้วยจำนวนสถานศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ได้จำนวนแบบสอบถามที่จะส่งแต่ละสถานศึกษาจำนวน 11 ฉบับ โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมซองปิดแถมปีเพื่อส่งกลับคืน ในช่วงเดือน ตุลาคม – พฤศจิกายน 2546

5.3.4.3 ทำการติดตามทวงถามข้อมูลที่ยังไม่ส่งกลับมาทางโทรศัพท์ หลังจากที่ได้รับแบบสอบถามไปยังสถานศึกษา 2 สัปดาห์ และได้แบบสอบถามกลับคืนมารวม 320 ฉบับและมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ จากจำนวนที่ส่งไป 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

5.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแต่ละตอนมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติดังนี้

5.3.5.1 คำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ผลจากเครื่องคอมพิวเตอร์

5.3.5.2 นำแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage) และแบบสอบถามตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำไปเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถาบันการอาชีวศึกษา โดยใช้สถิติ t – test Independent

5.4 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานครผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยโดยแยกเป็นข้อๆ ดังนี้

1. สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร มีสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในภาพรวม และรายชั้นตอนอยู่ใน ระดับปานกลาง และเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเรียงตามรายชั้นตอน ดังนี้ 1. การวางแผนการปฏิบัติงาน 2. การดำเนินการตามแผน 3. การตรวจสอบประเมินผล 4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุง ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามรายชื่อของรายชั้นตอน พบว่า

1.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และข้อที่มีสภาพการดำเนินงานสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนการจัดโครงการและกิจกรรม ต่างๆ ตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ ข้อ 6. มีการวางแผนจัดการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน และข้อ 1. มีการวางแผนการจัดโครงการและกิจกรรม ต่างๆ ตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 12. มีการวางแผนเพื่อจัดทำการประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน

1.2 การดำเนินการตามแผน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และข้อที่มีสภาพการดำเนินงานสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 6. ให้อุคลากรจัดทำแฟ้มสะสมงานเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายใน ข้อ 1. จัดตั้งคณะกรรมการคอยดูแล และอำนวยความสะดวกในการจัดทำการประกันคุณภาพภายใน และข้อ 3. การส่งเสริมสนับสนุนในการอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการในการประกันคุณภาพภายใน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 11. ใช้งบประมาณในการจัดทำการประกันคุณภาพภายในตามแผน

1.3 การตรวจสอบประเมินผล อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และข้อที่มีสภาพการดำเนินงานสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 2. มีคณะกรรมการตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน ข้อ 10. มีการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน ข้อ 7. มีการใช้เครื่องมือในการประเมินผล ชัดเจนและถูกต้องในการประกันคุณภาพภายใน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 8. ใช้เครื่องมือประเมินผลตามตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน

1.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีสภาพการดำเนินงานสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 2. วิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย เพื่อปรับปรุงภายในสถานศึกษา ข้อ 1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการแก้ไขปรับปรุง ข้อ 5. มีการจัดทำสารสนเทศเพื่อสะดวกในการแก้ไขปรับปรุง ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 6. สรุปผลการแก้ไขปรับปรุงและเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนทราบอย่างชัดเจน

2. สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร มีปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในภาพรวม และรายชั้นตอนอยู่ใน ระดับปานกลาง และเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเรียงตามรายชั้นตอน ดังนี้ 1. การนำผลการประเมินมาปรับปรุง 2. การตรวจสอบประเมินผล 3. การดำเนินการตามแผน 4. การวางแผนการปฏิบัติงาน ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามรายชื่อของรายชั้นตอน พบว่า

2.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 8. มีการวางแผนการจัดวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อประกันคุณภาพภายใน ข้อ 7. มีการกำหนดระดับความก้าวหน้าที่ชัดเจนตามแผนงาน และโครงการที่วางเอาไว้ในการประกันคุณภาพ และ ข้อ 3. มีการวางแผนในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลตาม มาตรฐานตัวบ่งชี้ ในการประกันคุณภาพภายใน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนการจัดโครงการ และกิจกรรมต่างๆ ตามมาตรฐานตัวบ่งชี้

2.2 การดำเนินการตามแผน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 12. ดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้ทันตามระยะเวลา ข้อ 9. จัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อทำการประกันคุณภาพภายใน และข้อ 5. ให้ความสำคัญในการจัดทำโครงการประกันคุณภาพภายใน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 3. การส่งเสริมสนับสนุนในการอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการในการประกันคุณภาพภายใน

2.3 การตรวจสอบประเมินผล อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 1. มีระบบการตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ข้อ 5. จัดสร้างเครื่องมือในการตรวจสอบ และประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้เพื่อที่จะประกันคุณภาพภายใน ข้อ 7. มีการใช้เครื่องมือในการประเมินผลชัดเจนและถูกต้องในการประกันคุณภาพภายใน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานต่ำสุด คือ ข้อ 8. ใช้เครื่องมือประเมินผลตามตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ข้อ 6. สรุปผลการ แก้ไขปรับปรุง และเผยแพร่ให้แก่สาธารณชนทราบอย่างชัดเจน ข้อ 1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการแก้ไขปรับปรุง ข้อ 5. มีการจัดทำสารสนเทศเพื่อสะดวกในการแก้ไขปรับปรุง ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีปัญหาการดำเนินงานต่ำสุดคือ ข้อ 3. มีแผนระยะต่อไปในการปรับปรุงเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

3. เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่าง สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 ในภาพรวม และรายชั้นตอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระหว่าง สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 ในภาพรวม และรายชั้นตอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.5 อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลการวิจัย การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร นั้นผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร มีสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง อาจเนื่องมาจากทุกสถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังไม่ชัดเจน ทำให้การบริหารงาน และบุคลากรต่างๆ รวมไปถึง ครู อาจารย์ ไม่มีความรู้และไม่เข้าใจในการปฏิบัติจึงจัดทำบ้าง ไม่จัดทำบ้าง ซึ่งไม่ต่อเนื่องกัน ทำแล้วไม่สัมฤทธิ์ผล แต่ทุกสถานศึกษาก็พยายามที่จะจัดทำ เพื่อที่จะประเมินภายในสถานศึกษา และเพื่อที่จะรองรับการประเมินจากภายนอก การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงมีสภาพการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกันทำให้ทุกสถานศึกษามีการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาใกล้เคียงกันจึงทำให้ ภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง

เมื่อพิจารณารายชั้นตอน พบว่า ชั้นตอนที่ 1. การวางแผนการปฏิบัติงาน มีสภาพการดำเนินงานสูงสุดกว่าทุกชั้นตอน อาจเนื่องมาจาก ทุกสถานศึกษาพยายามที่จะดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการจัดทำชั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงานกันทุกสถานศึกษา เพื่อที่จะดำเนินงานในชั้นตอนต่อไป เพราะว่า ชั้นตอนต่างๆ จะต้องสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน

สำหรับชั้นตอนที่ 4. ชั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน มีสภาพการดำเนินงานต่ำสุดกว่าทุกชั้นตอน อาจเนื่องมาจาก ชั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานมีการจัดทำน้อย หรือบางสถานศึกษาไม่มีการจัดทำเลย เพราะว่า แต่ละชั้นตอนจำเป็นต้องสัมพันธ์กันและเรียงลำดับชั้นตอนกัน คือ 1. ชั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน 2. ชั้นตอนการดำเนินการตามแผน 3. ชั้นตอนการตรวจสอบประเมินผล และ 4. ชั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ตามลำดับ จัดทำอย่างต่อเนื่องกันทุกชั้นตอน ถ้ามีชั้นตอนใดชั้นตอนหนึ่งหยุดดำเนินการ จะส่งผลกระทบต่อทุกชั้นตอน จากที่กล่าวมาข้างต้น สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังไม่ชัดเจน ทำให้ชั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงาน และชั้นตอนการดำเนินการตามแผนหยุดชะงักหรือหลงทิศทางไป ชั้นตอนต่อไปจึงไม่สามารถดำเนินการได้ หรือมีการดำเนินงานน้อยรวมไปถึง ชั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานจึงมีสภาพการดำเนินงาน ต่ำสุดหรือไม่มี การดำเนินงานเลย ถ้าสถานศึกษาต้องการให้สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพมีการจัดทำที่

ชัดเจนและต่อเนื่องสัมพันธ์กัน จะต้องจัดระบบการประกันคุณภาพเสียใหม่ ให้เป็นระบบ และสัมพันธ์กันทั้งระบบ ซึ่งจะสอดคล้องกับ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2544 : 9) กล่าวว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกลไกขับเคลื่อนให้สถานศึกษาพัฒนาไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง บนหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน และการพัฒนาการะความรับผิดชอบการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่องอันนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สังคมมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถ บุคลิกลักษณะ และคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริงเป็นงานที่สถานศึกษาปฏิบัติอยู่นำมาจัดให้เป็นระบบที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน เชื่อถือได้ สม่าเสมอและต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจต่อสังคมได้ว่าสถานศึกษามีศักยภาพในการจัดการศึกษา รายงานต่อสาธารณชนได้ว่าผู้เรียนทุกคนของโรงเรียนได้รับการเรียนหรือไม่เพียงใด ใช้วิธีการใด ในการพัฒนาผู้เรียนและทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนทุกคนเกิดการเรียนรู้ ตลอดจนต้องมีการเปลี่ยนแปลงอะไรอีกบ้าง เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น บรรลุตามมาตรฐานที่กำหนดและตาม ศักยภาพของผู้เรียน

ตอนที่ 2 สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร มีปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง อาจเนื่องมาจาก ปัญหาการดำเนินงานที่เกิดขึ้นเกิดจากสภาพการดำเนินงาน ซึ่งสภาพการดำเนินงานทุกสถานศึกษามีความคล้ายคลึงกัน จึงทำให้มีปัญหาที่คล้ายคลึงตามไปด้วย เช่น ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงานไม่ชัดเจนและไม่ต่อเนื่อง ก็จะเกิดปัญหาในการดำเนินงานจะหยุดชะงักลง รวมไปถึงขั้นตอนต่อไปก็จะหยุดไปด้วย จึงทำให้สถานศึกษามีปัญหาที่เหมือนๆ กันทำให้ ภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง

เมื่อพิจารณารายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่ 1. คือ ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ซึ่งมีปัญหาการดำเนินงานสูงกว่าทุกข้อ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ทุกสถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานในขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานน้อย หรือไม่มีการจัดทำเลย จึงทำให้เกิดปัญหามากกว่าทุกขั้นตอน เพราะปัญหาในการดำเนินงานนั้นจะเกิดขึ้นจากสภาพการดำเนินงาน ถ้าทุกสถานศึกษาไม่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพก็จะไม่เกิดปัญหาในการดำเนินงาน ซึ่งจะ เป็นปัญหาอย่างยิ่งสำหรับระบบการประกันคุณภาพ เพราะทุกสถานศึกษาจะไม่รู้ปัญหาในการดำเนินงานและไม่รู้แนวทางการแก้ไขปัญหาในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งทำให้ขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานมีปัญหามากกว่าทุกขั้นตอน

สำหรับขั้นตอนที่ 4 คือ ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงานมีปัญหาการดำเนินงานต่ำสุด อาจเนื่องมาจาก ขั้นตอนการดำเนินงานนั้นมีสภาพการดำเนินงานมีการทำมากกว่าทุกขั้นตอน จึงมี ปัญหาการดำเนินงาน ต่ำสุด ซึ่งสัมพันธ์กันกับสภาพการดำเนินงาน เมื่อมีการดำเนินงานก็จะรู้ ปัญหาในการดำเนินงานจึงจำเป็นจะต้องดำเนินงานประกันคุณภาพ เพื่อให้รู้ปัญหาการประกันคุณภาพเพื่อจัดการแก้ไขและดำเนินการต่อไป ซึ่งไปสอดคล้องกับ สยาม สุ่มงาม (2541 : บทคัดย่อ)

ศึกษากระบวนการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาประกันคุณภาพการศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุทัยธานี พบว่า การนำความรู้ไปถ่ายทอดของศึกษานิเทศก์ให้กับผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการผนวกในงานปกติ คือ การประชุมผู้บริหารประจำเดือน น้อยแห่งที่ใช้การฝึก การอบรมพิเศษ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนบางคนได้รับความรู้ไม่ชัดเจน เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การนิเทศ กำกับ ติดตาม การถ่ายทอดยังไม่เป็นระบบ ทักษะและพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาบางคนยังไม่เปลี่ยนแปลง ความรู้ความตระหนักในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนงบประมาณมิได้จัดสรรให้สอดคล้องกับโครงการประกันคุณภาพ ซึ่งสิ่งที่กล่าวมานี้สามารถกระตุ้นให้สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพด้านต่างๆมากยิ่งขึ้นจะทำให้เกิดปัญหาการดำเนินงานน้อยลงและจะทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นตรงตามจุดประสงค์ของสถานศึกษาที่วางเอาไว้

ตอนที่ 3 สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 มีสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ภาพรวมและรายชั้นตอน ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากสภาพการดำเนินงานของทุกสถานศึกษามีความใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะเป็นการรับหลักการข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา หรือ การให้ข้อมูลแก่บุคลากรภายในสถานศึกษานั้น มาจากแหล่งเดียวกัน จึงทำให้มีสภาพการดำเนินงานที่เหมือนกัน ทำให้มีสภาพการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งแต่ละสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จะมีสภาพการดำเนินงานมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระบบ และขั้นตอนสภาพการดำเนินงาน ถ้าไม่ชัดเจนและไม่มีทิศทางก็จะต้องปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประกันการประกันคุณภาพและสภาพการดำเนินงานให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาองค์กรและการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อารีรัตน์ วัฒนสิน [Online] กล่าวว่า ปกติโรงเรียนมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติงานประจำปีอยู่แล้ว ควรร่วมมือกับทุกฝ่าย วิเคราะห์ ข้อมูลจากสารสนเทศของโรงเรียน ศักยภาพของโรงเรียนในทุกด้าน ใ้รับทราบจากจุดเด่นและจุดด้อยที่ผ่านมากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ชัดเจน โดยพยายามใช้ศักยภาพของโรงเรียนอย่างคุ้มค่า ประหยัด มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และนำไปสู่การประเมินคุณภาพภายใน และรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สามารถนำไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างสอดคล้องกัน

ตอนที่ 4 สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 มีปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ภาพรวมและรายชั้นตอน ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางเอาไว้ อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาแต่ละแห่งของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร มีสภาพแวดล้อมในการ

ทำงานของแต่ละสถานศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้เกิดปัญหาการดำเนินงานต่างๆ ไม่แตกต่างกันตามไปด้วย ซึ่งเมื่อเกิดปัญหาคตามสภาพการดำเนินงานจำเป็นจะต้องศึกษาปัญหาและแก้ไขปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประกันการประกันคุณภาพของสถานศึกษาและตนเองให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาองค์กร บุคลากร และการเรียนการสอน จึงจำเป็นต้อง จัดตั้ง อำนวยความสะดวก การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ซึ่งจำเป็นจะต้องจัดทำให้ชัดเจน และทำควบคู่กันทุกอย่างไม่ เพื่อให้ระบบการประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพจะช่วยให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ นิพนธ์ ประทุมศิริ และ กัลยา สุทธรณู (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนระดับต่าง ๆ ของเขตการศึกษา 7 พบว่า ผู้บริหารจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างดำเนินการ ในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาตามปัจจัยต่างๆ แต่ยังไม่เป็นระบบ การวิจัยยังไม่ดำเนินการ การงานปัจจัยที่เหลือยังไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีการโยกย้ายอยู่เสมอ โรงเรียนในสังกัดของรัฐมีความแตกต่างกันหลากหลายแล้วแต่วิสัยทัศน์ของผู้บริหารแต่ละโรงเรียน โรงเรียนเอกชนมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะต้องสร้างชื่อเสียง และยังคงสอดคล้องกับ สถิต ยังคง (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียน ที่มีต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนที่มีต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน คือ การจัดตั้งอำนวยความสะดวก การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล เรื่องที่เห็นด้วยอันดับ 1 ในแต่ละด้าน คือ โรงเรียน การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก กำหนดแผนการกำกับ

ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบระหว่างสถาบันการอาชีวศึกษา ในการดำเนินการประกันคุณภาพ จึงไม่แตกต่างกันด้วยปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นสภาพและปัญหาที่แท้จริงดังที่กล่าวมาข้างต้น

5.6 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

5.6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัย การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงานมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับสูงสุดและมีปัญหาการดำเนินงานต่ำสุด แสดงให้เห็นว่า มีความจำเป็นที่บุคลากรในสถานศึกษาต้องการมีส่วนร่วมคิดร่วมทำกันทุกฝ่าย ควรจะจัดระบบการประกันคุณภาพ

ให้ดี ส่วนขั้นตอนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานมีปัญหาการดำเนินงานสูงสุดมีสภาพการดำเนินงานต่ำสุด เนื่องจากการดำเนินการด้านต่าง ๆ ยังไม่ชัดเจน บุคลากรยังไม่มีความรู้เพียงพอ

2. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ภาพรวมและรายชั้นตอนเมื่อวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ครู อาจารย์ แต่ละสถานศึกษามีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน เพราะว่า การประกันคุณภาพยังมีระบบและรูปแบบที่ไม่ชัดเจนซึ่งมีสภาพที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางพื้นฐานการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาของตนเองได้

5.6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ เรื่อง ความพึงพอใจในการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ เรื่อง ความพึงพอใจต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา.2545.“ประเมินคุณภาพการศึกษา.” [Online].
<http://www.ge.go.th/index5html-2k>
 _____ .2545. “สถาบันการอาชีวศึกษา.” [Online].
<http://www.dovenet.moe.go.th/project/plan/>
- เข็มทอง สิริแสงเลิศ.2540. “การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน กรุงเทพมหานคร.”วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้.2543.ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. พิมพ์ครั้งที่ 5
 กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จรัส นองมาก.2544. ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์ชันปรินต์
- ฉัตรชัย ต๊ะปิ่นตา. 2544. “การเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 6.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถ่ายเอกสาร.
- ชฎาพร สุภาสืบ.2545. “การประกันคุณภาพโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3”.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา.บัณฑิตวิทยาลัย,สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ชินภัทร์ ภูมิรัตน์. 2544. “ระบบการประกันคุณภาพ.” หน้า 1.1 – 1.6. ในเอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประเมินผลภายในการประเมินผลภายในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา.กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
- ทิสนา เขมมณี.2542 “การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โมเดลซิปปา (CIPPA MODEL).” วารสารวิชาการ. 2 (5) : 2 – 30.
- ทำเนียบ มหาพรหม.2543. “การติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ถ่ายเอกสาร.
- นาดยา ปิรันธนานนท์. “มาตรฐานกัน.”วารสารวิชาการ. 3 (11) : 20 – 35. (พฤศจิกายน 2543)

- นิพนธ์ ประทุมศิริ และกัลยา สุทธานุ.2542.การศึกษากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียนระดับต่างๆ ของเขตการศึกษา 7. รายงานการวิจัย. คณะวิทยาการจัดการ.
สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- บุญชม ศรีสะอาด.2535. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ . พิมพ์ครั้งที่ 2 : สุวีริยาสาส์น.
- ไพบูลย์ วงษ์วีร์ โชติ.2539. “คุณภาพการดำเนินงานตามนโยบาย 4 ประกันในโรงเรียนประถม
ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย.” ปรียญานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต มหาสารคาม.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2539. เอกสารสรุปการบรรยายเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา.โรงแรม
แกรนด์วิว.อำเภอเบตง. จังหวัดยะลา. 23 – 25 ธันวาคม.
- พัชรี สว่างทรัพย์. 2544. “ระบบการประกันคุณภาพ เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อ
เพิ่มประสิทธิภาพในการประเมินผลภายในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา.” กรุงเทพฯ
: กรมอาชีวศึกษา.
- รุ่ง แก้วแดง. 2544. ประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
_____. 2441. “การศึกษาไทยในเวทีโลก.” รวบรวมบทความทางการศึกษาในรอบปี พ.ศ.
2540 – 2541. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- วันชัย ศิริชนะ. 2537. “การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา สำหรับ
สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวง มหาวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรภัทร ภูเจริญ. 2544. แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วรภัทร ภูเจริญ.2541. “แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา.” [Online].
http://www.onec.go.th/once_pub/eva2541/chapter1/page3-4_c.htm
- วรารัตน์ เอียงโพธิ์. 2542. องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 1.ธนบุรี : โรงพิมพ์สถาบันราชภัฏ
ธนบุรี.
- วีรพจน์ ลือประสิทธิ์กุล.2541. TQM living handbook : An Executive Summary .พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : บีพีอาร์ แอนด์ ทีคิวเอ็มคอนซัลแกนท์
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่น ๆ.2541. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : ซีรฟิล์มและไซเท็กซ์.
- สุรพล ปติพิง. 2542. “ศึกษาระบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สพจ มหาสารคาม.” รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. : มหาสารคาม
- สุชานาถ ยอดอินทร์พรหม .2544. “การประเมินตามสภาพจริง.”.วารสารวิชาการ.4(12) 57-64.
ธันวาคม

- สงบ ลักษณะ. 2541 . “แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา.” วารสารข้าราชการครู.18 : 2 - 5
(สิงหาคม – กันยายน 2541).
- สถิต ยังคง. 2544. “ความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนที่มีต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ.” วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- สิปปนนท์ เกตุทัต.2538.แนวความคิดในการประกันคุณภาพทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาใน
ยุคโลกาภิวัตน์. เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษในพิธีเปิดการสัมมนา เรื่อง แนวความ
คิดในการประกันคุณภาพทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ ณ
วิทยาลัยเซนต์จอห์น 15 มิถุนายน
- สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช. 2542. “คุณภาพ (Quality).” วารสารวิชาการ. 2(1) : 45 (มกราคม 2542 ก)
_____.2542. มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช “การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน.” [online]
<http://www.moe.go.th/main/article/article14.htm1-4>
- สยาม สุ่มราม. 2541. “กระบวนการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหา การประกันคุณภาพ
การศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนนาร่อง สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด
อุทัยธานี.”วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ให้สัมภาษณ์, 4 สิงหาคม 2544.การประกันคุณภาพภายใน.จурสาร สำนักงาน
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
- สัมฤทธิ์ การเพ็ง. 2544. “แนวทางการพัฒนาโรงเรียนเพื่อเตรียมรับการประกันคุณภาพการศึกษา.”
วารสารวิชาการ. 4(10) 34 – 42 (ตุลาคม 2544).
- ตำลี รักสุทธิ. 2544. เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็น
สำคัญ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา .
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. 2544. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 1 : บัคพอยท์ .
- สงบ ลักษณะ. “แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา”. [Oline]
<http://www.moe.go.th/main2article/article.htm> : 3-4

- สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1.2545.ระเบียบวาระการประชุม คณะกรรมการการดำเนินงานโครงการวิจัยและพัฒนางานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ครั้งที่ 1 และคณะกรรมการการดำเนินงานโครงการศึกษาความต้องการกำลังคนอาชีวศึกษา และศักยภาพของสถาบันการอาชีวศึกษา ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2545. การประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา (สายวิชาชีพ ปวช.ปวส.) กรุงเทพฯ.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษา. 2544. การประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543. มาตรฐานการศึกษาเพื่อการศึกษาการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ, สกศ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543. ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2544. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2544 ก. การปฏิรูปการศึกษา : วาระแห่งชาติจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สู่อการปฏิบัติยุทธศาสตร์ที่จะพาประเทศพ้นวิกฤต. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- _____ . 2544 ค. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สกศ.
- _____ . 2544ง. รายงานการประชุมเรื่องวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์และการปฏิรูปการศึกษา : วาระแห่งชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2545 ข. ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทย ปี 2544. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. 2544. การประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. อันดับที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบกระทรวงศึกษาธิการ.
- อารีรัตน์ วัฒนสิน. “ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานงานเก่าที่จัดระบบใหม่”. [Online] <http://www.moe.go.th/weddcid/press/quality1.htm>

อรุณ จันทวานิช และไพบุลย์ แจ่มพงษ์.2542.แนวคิดการประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการ
ศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.วารสารข้าราชการครู.10 : 9.

Crosby, P. B. 1986. **Quality without tears : The art of hassle – free management.**

Singapore : McGraw – Hill.

Cuttance, P. 1993. Quality Assurance and Quality Management : Complementary but Different
Functions. **Evaluation News & Comment.** Volume 2 Number 2, July 1993 : 18 – 23.

Cuttance, P. 1994. **Consumer evaluation of quality management and quality assurance
systems for Schools.** Paper prepared for the Australian Quality Council Conference, Sydney :
NSW Department of School Education, 8-9 July

Cuttance, P. 1995. **Benchmarking school systems.** Paper Prepared for the Australian College of
Education Conference on Benchmarking School Education Sydney : NSW Department
of School Education, 9 – 10 March .

Dale, B. G.; Lascelles, D. M., and Plunkett, J. J.1991. The Process of Total Quality Management.
In B. G. Dale and J. J. Plunkett (eds.), **Managing quality.** pp. 3 – 18. Hertfordshire,
UK.: Phillip Allan.

Everard, B., and Morris, G. 1990. **Effective school management.** 2nd ed., London : Paul
Chapman.

Hutchins, G. B. 1991. **Introduction to quality : Control, assurance, and management.** New
York :Macmillan.

Juran, J. M., and Gryan, F. M. 1993. **Quality planning and analysis.** 3rd ed., Singapore :
McGraw – Hill Book.

Navaratnam, K. K., and O’connor, R. 1993. Quality Assurance in Vocational Education : Meeting
the Needs of Nineties. **The Vocational Aspect of Education.**Vol.45,No.2 : 113 – 122.

Sallis, E. 1993. **Total Quality Management in Education.** London : Kogan Page.

Stebbing, L. 1993. **Quality Assurance : The Route to Efficiency and Competitiveness.** 3rd ed.,
Chichester, West Sussex : Ellis Horwood.

Vroman, H. W., and Luchsinger, V. P. 1994. **Managing organization quality.** USA. : Irwin.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเรื่อง
การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร
2. คำตอบของท่านจะไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานของท่าน และสถานศึกษาของท่านแต่อย่างใด ผู้ศึกษาจะรักษาไว้เป็นความลับ ฉะนั้น เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เกิดประโยชน์สูงสุด โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง
3. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณาตรวจสอบคู่อีกครั้งว่าท่าน ได้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อหรือยัง เพราะแบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อเท่านั้นจะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ได้รับความอนุเคราะห์

สุภกิจ เทียนถาวร

นักศึกษาศรีวิภา โท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของ สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าในสถานศึกษาของท่านมีสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษา ตามขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผนการปฏิบัติงาน
2. การดำเนินการตามแผน
3. การตรวจสอบประเมินผล
4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพปฏิบัติ / มีปัญหามากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพปฏิบัติ / มีปัญหามาก
- 3 หมายถึง มีสภาพปฏิบัติ / มีปัญหาปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพปฏิบัติ / มีปัญหาน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพปฏิบัติ / มีปัญหาน้อยที่สุด

ตัวอย่าง การกรอกแบบสอบถาม เรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา ของ สถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

สภาพการดำเนินงาน					รายการ	ปัญหาการดำเนินงาน				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
	✓				0. ตั้งคณะกรรมการในการจัดทำประกัน คุณภาพภายใน.....			✓		

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. สังกัด สถาบันการอาชีวศึกษา

- () สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1
- () สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2

2. ประสบการณ์การทำงาน

- () 1-5 ปี
- () 6-10 ปี
- () 11-15 ปี
- () 16 ปี ขึ้นไป

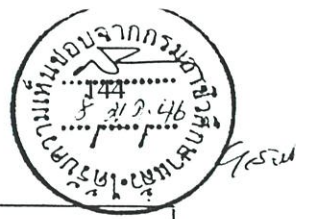
3. งานหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบในสถานศึกษา

- () แผนกช่างกลโรงงาน
- () แผนกช่างเทคนิคยานยนต์
- () แผนกช่างเทคนิคพื้นฐาน
- () แผนกช่างไฟฟ้ากำลัง
- () แผนกช่างเขียนแบบเทคนิค
- () แผนกวิชาพื้นฐาน
- () อื่น ๆ.....

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหา การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานของ
สถาบันการอาชีวศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร

สภาพการดำเนินงาน					รายการ	ปัญหาการดำเนินงาน				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					การวางแผนการปฏิบัติงาน 1. มีการวางแผนการจัด โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน					
					2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนการจัดโครงการ และ กิจกรรมต่าง ๆ ตามมาตรฐานตัวบ่งชี้.....					
					3. มีการวางแผนในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน.....					
					4. มีการกำหนดการประชุมการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการที่วางไว้ในการประกันคุณภาพภายใน					
					5. มีการกำหนดตารางการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการที่วางไว้ในการประกันคุณภาพภายใน.....					
					6. มีการวางแผนจัดทำกรฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน.....					
					7. มีการกำหนดระดับความก้าวหน้าที่ชัดเจนตามแผนงาน และ โครงการที่วางเอาไว้ในการประกันคุณภาพภายใน.....					
					8. มีการวางแผนการจัดวัสดุ อุปกรณ์ และ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อจะประกันคุณภาพภายใน.....					

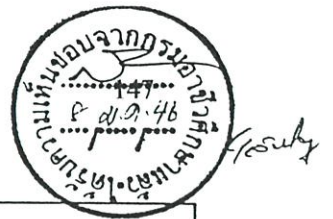
สภาพการดำเนินงาน					รายการ	ปัญหาการดำเนินงาน				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					9. มีแผนการกำหนดกรอบและวิธีการประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายใน..... 10. มีแผนปฏิบัติการ การกำหนดงบประมาณในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน..... 11. มีแผนปฏิบัติการ การกำหนดระยะเวลาในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน..... 12. มีการวางแผนเพื่อจัดทำประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน.....					
					การดำเนินงานตามแผน 1. จัดตั้งคณะกรรมการคอยดูแล และอำนวยความสะดวกในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน..... 2. จัดตั้งคณะกรรมการติดตามผลความก้าวหน้าในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน..... 3. การส่งเสริมสนับสนุนในการอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการในการประกันคุณภาพภายใน..... 4. ดำเนินตามกิจกรรมที่วางไว้ตามแผนในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน..... 5. ให้นักวิชาการในสถานศึกษาเน้นความสำคัญในการจัดทำประกันคุณภาพภายใน..... 6. ให้นักวิชาการจัดทำเพิ่มสะสมงานเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายใน.....					

สภาพการดำเนินงาน					รายการ	ปัญหาการดำเนินงาน				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					7. จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลในการจัดทำ การประกันคุณภาพภายใน.....					
					8. จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำ การประกันคุณภาพภายใน.....					
					9. จัดหาเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อทำ การประกันคุณภาพภายใน.....					
					10. ทำการประเมินผลตามมาตรฐาน ตัว บ่งชี้ ในการประกันคุณภาพภายใน.....					
					11. ใช้งบประมาณในการจัดทำ การประกันคุณภาพภายในตามแผน.....					
					12. ดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้ทันตามระยะเวลา.....					
					การตรวจสอบประเมินผล					
					1. มีระบบการตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ.....					
					2. มีคณะกรรมการตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน.....					
					3. มีการตรวจสอบตามระยะเวลาที่ กำหนดในการประกันคุณภาพภายใน.....					
					4. จัดตั้งอำนวยการตรวจสอบเพื่อตรวจสอบประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน.....					
					5. จัดสร้างเครื่องมือในการตรวจสอบและประเมินผลตามมาตรฐานตัวบ่งชี้เพื่อที่จะประกันคุณภาพภายใน.....					

สภาพการดำเนินงาน					รายการ	ปัญหาการดำเนินงาน				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					6. มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินผล ที่ชัดเจนในการประกันคุณภาพภายใน.....					
					7. มีการใช้เครื่องมือในการประเมินผลชัดเจน และถูกต้องในการประกันคุณภาพภายใน.....					
					8. ใช้เครื่องมือประเมินผลตามตัวบ่งชี้ในการ ประกันคุณภาพภายใน.....					
					9. มีการประเมินระหว่างดำเนินงานประกัน คุณภาพภายใน.....					
					10. มีการประเมินผลภายในสถานศึกษาตาม มาตรฐานตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพ ภายใน.....					
					11. มีการตรวจสอบประเมินผลที่หลากหลาย ในการประกันคุณภาพภายใน.....					
					12. มีความชัดเจนในการตรวจสอบ และ ประเมินผลในการประกันคุณภาพภายใน.....					
					13. จัดสรุปผลการประกันคุณภาพภายใน.....					
					นำผลการประเมินมาปรับปรุง					
					1. มีการจัดตั้งคณะกรรมการแก้ไขปรับปรุง.....					
					2. วิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย เพื่อปรับปรุง ภายในสถานศึกษา.....					
					3. มีแผนระยะต่อไปในการปรับปรุง เพื่อรองรับการประเมินภายนอก.....					
					4. มีการประเมินและแก้ไขปรับปรุงที่ต่อเนื่อง.....					
					5. มีการจัดทำสารสนเทศเพื่อสะดวกในการ แก้ไขปรับปรุง.....					

สภาพการดำเนินงาน					รายการ	ปัญหาการดำเนินงาน				
5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
					6. สรุปผลการแก้ไขปรับปรุงและเผยแพร่ให้ แก่สาธารณชนทราบอย่างชัดเจน.....					

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ข

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานทะเบียน โทร. 3692

ที่ ทม 1504 / 4139

วันที่ 27 พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ส่งผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ได้พิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ของนักศึกษา ชื่อ นายสุภกิจ เทียนถาวร รหัสประจำตัว 44064708 หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา และได้รับอนุมัติหัวข้อเรื่องแล้ว เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2545

เรื่อง (ภาษาไทย) การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

(ภาษาอังกฤษ) A STUDY OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN VOCATIONAL INSTITUTE IN BANGKOK

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์จำนวน 2 คน คือ

1. ดร.ผดุงชัย	ภูพัฒน์	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
2. ดร.คมสร	วงษ์รักษา	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ดำเนินการจัดทำประกาศผลต่อไป จักเป็นพระคุณยิ่ง

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย : โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

นายสุภกิจ เทียนถาวร รหัสประจำตัว 44064708 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การดำเนินงาน เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร (A STUDY OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN VOCATIONAL INSTITUTE IN BANGKOK)" โดยมี ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.คมศร วงษ์รักษา เป็นอาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2545

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ให้ เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ.2545

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยเอก วีระเชษฐ ชันเงิน)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1504/ 4182

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520

๕๕ พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายสวัสดิ์ บุญเถื่อน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสุภกิจ เทียนถาวร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมกันว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นายสุภกิจ เทียนถาวร มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

27 Nov. 45

ที่ ทม 1504/

4182

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๒ พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.วีระพันธ์ โชติวนิช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสุภกิจ เทียนถาวร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
 อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
 ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้
 ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวม
 ข้อมูลของ นายสุภกิจ เทียนถาวร มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
 เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

27 Nov. 45

ที่ ทม 1504/ 4182

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๘ พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายสุรศักดิ์ ศรีน้อย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสุภกิจ เทียนถาวร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
 อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร”

คณะกรรมการอุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
 ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้
 ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวม
 ข้อมูลของ นายสุภกิจ เทียนถาวร มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
 เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ ทิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

๒๗ พ.ค. ๔๕

ที่ ทม 1504/ 4182

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางผ่องพรรณ จรัสจินดารัต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสุภกิจ เทียนถาวร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร”

คณะกรรมการอุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้
ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวม
ข้อมูลของ นายสุภกิจ เทียนถาวร มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

๒๗ พ.ค. ๔๕

ที่ ทม 1504/ 4182

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๖ พฤศจิกายน 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.สิริรักษ์ รัชชานติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสุภกิจ เทียนถาวร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร”

คณะกรรมการอุดมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นายสุภกิจ เทียนถาวร มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

27 พ.ค. 45

ที่ ทม 1504 / 4289

คณะกรรมการผู้ดุษฎีบัณฑิต

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๖ ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสหัสขันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสุภกิจ เทียนถาวร นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายสุภกิจ เทียนถาวร ทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัยภายนอกสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 7373000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

ที่ ทม 1504/ 4333

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๙ ธันวาคม 2545

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
 2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด
 3. รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายสุภกิจ เทียนถาวร นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์
แล้ว เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2545 ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดยใช้แบบสอบถามภายในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความ
อนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นักศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษา
สังกัดหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ
โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมพ์สาร)

รองคณบดี ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
โดย นายสุภกิจ เทียนถาวร

1. วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี
2. วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกมหานคร
3. วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ
4. วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก สมุทรปราการ
5. วิทยาลัยพัฒนวิชาการบางนา
6. วิทยาลัยพัฒนวิชาการอินทร์ชัย
7. วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร
8. วิทยาลัยสารพัดช่างสี่พระยา
9. วิทยาลัยสารพัดช่างสมุทรปราการ
10. วิทยาลัยการอาชีพพนวมินทรราชูทิศ
11. วิทยาลัยการอาชีพหนองจอก
12. วิทยาลัยการอาชีพพระสมุทรเจดีย์
13. วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ
14. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ
15. วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ
16. วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี
17. วิทยาลัยเทคนิคธัญบุรี
18. วิทยาลัยเทคนิคคูสิต
19. วิทยาลัยเทคนิคคอนเมี้อง
20. วิทยาลัยเทคนิคราชสีถาราม
21. วิทยาลัยพัฒนวิชาการธนบุรี
22. วิทยาลัยพัฒนวิชาการเชตุพน
23. วิทยาลัยการอาชีพไทรน้อย
24. วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี
25. วิทยาลัยสารพัดช่างนครหลวง
26. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา
27. วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี
28. กาญจนาภิเษกวิทยาลัยช่างทองหลวง
29. ศูนย์ฝึกอบรมวิศกรรมเกษตร

คำสั่งคณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ที่ 554 /2545

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและ

เค้าโครงวิทยานิพนธ์ ของ นายสุภกิจ เทียนถาวร

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นายสุภกิจ เทียนถาวร เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพจึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.ผดุงชัย	ภูพัฒน์	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ดร.คมสร	วงษ์รักษา	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.สมพร	ไชยะ	ประธานกรรมการ
ผศ.ดร.เลิศลักษณ์	กลิ่นหอม	กรรมการ
ผศ.ดร.อำนาจ	ตั้งเจริญชัย	กรรมการ
ดร.คมสร	วงษ์รักษา	กรรมการ
ดร.ผดุงชัย	ภูพัฒน์	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2545

(รองศาสตราจารย์ รวีวรรณ ชินะตระกูล)

คณบดี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นายสุภกิจ เทียนถาวร
วัน เดือน ปี เกิด	13 กรกฎาคม 2516
สถานที่เกิด	จังหวัดชัยนาท
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษา ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาครพิทยาคม จังหวัดชัยนาท สำเร็จการศึกษา ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาช่างกลโรงงาน จากวิทยาลัยเทคนิคชัยนาท สำเร็จการศึกษา ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาช่างกลโรงงาน จากวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ สำเร็จการศึกษา ระดับ ปริญญาตรี สาขาวิชาเครื่องมือกล จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น
ปัจจุบัน	เป็นอาจารย์พิเศษสอน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร สอนแผนกช่างกลโรงงาน